

Wymagania edukacyjne dla klas VIII

Wymagania edukacyjne na śródrocze	Wymagania edukacyjne na koniec roku
<p><u>Język angielski</u> Ocena 6 Stopień celujący otrzymuje uczeń, który:</p> <ul style="list-style-type: none"> - w zakresie znajomości środków językowych posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych) określonych programem nauczania w danej klasie nie popełniając błędów - w zakresie rozumienia wypowiedzi rozumie proste wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka, a także proste wypowiedzi pisemne określone programem nauczania w danej klasie nie popełniając błędów - w zakresie tworzenia wypowiedzi samodzielnie formułuje krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne i pisemne, określone programem nauczania w danej klasie nie popełniając błędów - W zakresie reagowania na wypowiedzi uczestniczy w rozmowie i w typowych sytuacjach w sposób płynny, reaguje w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub pisemnie w formie prostego tekstu określone programem nauczania w danej klasie nie popełniając błędów - W zakresie przetwarzania wypowiedzi zmienia w sposób płynny formę przekazu ustnego lub pisemnego określonego programem nauczania w danej klasie nie popełniając błędów <p>Ocena 5 Stopień bardzo dobry otrzymuje uczeń,</p>	<p><u>Język angielski</u> Ocena 6 Stopień celujący otrzymuje uczeń, który:</p> <ul style="list-style-type: none"> - w zakresie znajomości środków językowych posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych) określonych programem nauczania w danej klasie nie popełniając błędów - w zakresie rozumienia wypowiedzi rozumie proste wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka, a także proste wypowiedzi pisemne określone programem nauczania w danej klasie nie popełniając błędów - w zakresie tworzenia wypowiedzi samodzielnie formułuje krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne i pisemne, określone programem nauczania w danej klasie nie popełniając błędów - W zakresie reagowania na wypowiedzi uczestniczy w rozmowie i w typowych sytuacjach w sposób płynny, reaguje w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub pisemnie w formie prostego tekstu określone programem nauczania w danej klasie nie popełniając błędów - W zakresie przetwarzania wypowiedzi zmienia w sposób płynny formę przekazu ustnego lub pisemnego określonego programem nauczania w danej klasie nie popełniając błędów <p>Ocena 5 Stopień bardzo dobry otrzymuje uczeń,</p>

który:

- w zakresie znajomości środków językowych posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych) określonych programem nauczania w danej klasie popełniając niewielkie błędy

- w zakresie rozumienia wypowiedzi rozumie proste wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka, a także proste wypowiedzi pisemne określone programem nauczania w danej klasie popełniając niewielkie błędy

- w zakresie tworzenia wypowiedzi samodzielnie formułuje krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne i pisemne, określone programem nauczania w danej klasie popełniając niewielkie błędy

- W zakresie reagowania na wypowiedzi uczestniczy w rozmowie i w typowych sytuacjach, reaguje w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub pisemnie w formie prostego tekstu określone programem nauczania w danej klasie popełniając drobne błędy językowe nie wpływające na zrozumienie wypowiedzi

- W zakresie przetwarzania wypowiedzi zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego określonego programem nauczania w danej klasie popełniając niewielkie błędy

Ocena 4

Stopień **dobry** otrzymuje uczeń, który:

- w zakresie znajomości środków językowych posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych) na poziomie przekraczającym 75% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie, popełniając nieliczne błędy

- w zakresie rozumienia wypowiedzi rozumie proste wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka, a także proste wypowiedzi pisemne na poziomie przekraczającym 75% wymagań

który:

- w zakresie znajomości środków językowych posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych) określonych programem nauczania w danej klasie popełniając niewielkie błędy

- w zakresie rozumienia wypowiedzi rozumie proste wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka, a także proste wypowiedzi pisemne określone programem nauczania w danej klasie popełniając niewielkie błędy

- w zakresie tworzenia wypowiedzi samodzielnie formułuje krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne i pisemne, określone programem nauczania w danej klasie popełniając niewielkie błędy

- W zakresie reagowania na wypowiedzi uczestniczy w rozmowie i w typowych sytuacjach, reaguje w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub pisemnie w formie prostego tekstu określone programem nauczania w danej klasie popełniając drobne błędy językowe nie wpływające na zrozumienie wypowiedzi

- W zakresie przetwarzania wypowiedzi zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego określonego programem nauczania w danej klasie popełniając niewielkie błędy

Ocena 4

Stopień **dobry** otrzymuje uczeń, który:

- w zakresie znajomości środków językowych posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych) na poziomie przekraczającym 75% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie, popełniając nieliczne błędy

- w zakresie rozumienia wypowiedzi rozumie proste wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka, a także proste wypowiedzi pisemne na poziomie przekraczającym 75% wymagań

określonych programem nauczania w danej klasie popełniając niewielkie błędy
- w zakresie tworzenia wypowiedzi samodzielnie formułuje krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne i pisemne, na poziomie przekraczającym 75% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie popełniając niewielkie błędy nie wpływające na zrozumienie wypowiedzi
- W zakresie reagowania na wypowiedzi uczestniczy w rozmowie i w typowych sytuacjach, reaguje w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub pisemnie w formie prostego tekstu na poziomie przekraczającym 75% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie popełniając drobne błędy językowe nie wpływające na zrozumienie wypowiedzi
- W zakresie przetwarzania wypowiedzi zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego na poziomie przekraczającym 75% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie popełniając niewielkie błędy nie wpływające na zrozumienie wypowiedzi

Ocena 3

Stopień **dostateczny** otrzymuje uczeń, który:

- w zakresie znajomości środków językowych posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych) na poziomie przekraczającym 50% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie, popełniając dużo błędów
- w zakresie rozumienia wypowiedzi rozumie proste wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka, a także proste wypowiedzi pisemne na poziomie przekraczającym 50% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie popełniając błędy, które w niewielkim stopniu wpływają na zrozumienie wypowiedzi
- w zakresie tworzenia wypowiedzi samodzielnie formułuje krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne i pisemne, na poziomie przekraczającym 50% wymagań

określonych programem nauczania w danej klasie popełniając niewielkie błędy
- w zakresie tworzenia wypowiedzi samodzielnie formułuje krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne i pisemne, na poziomie przekraczającym 75% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie popełniając niewielkie błędy nie wpływające na zrozumienie wypowiedzi
- W zakresie reagowania na wypowiedzi uczestniczy w rozmowie i w typowych sytuacjach, reaguje w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub pisemnie w formie prostego tekstu na poziomie przekraczającym 75% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie popełniając drobne błędy językowe nie wpływające na zrozumienie wypowiedzi
- W zakresie przetwarzania wypowiedzi zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego na poziomie przekraczającym 75% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie popełniając niewielkie błędy nie wpływające na zrozumienie wypowiedzi

Ocena 3

Stopień **dostateczny** otrzymuje uczeń, który:

- w zakresie znajomości środków językowych posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych) na poziomie przekraczającym 50% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie, popełniając dużo błędów
- w zakresie rozumienia wypowiedzi rozumie proste wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka, a także proste wypowiedzi pisemne na poziomie przekraczającym 50% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie popełniając błędy, które w niewielkim stopniu wpływają na zrozumienie wypowiedzi
- w zakresie tworzenia wypowiedzi samodzielnie formułuje krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne i pisemne, na poziomie przekraczającym 50% wymagań

określonych programem nauczania w danej klasie popełniając błędy które w niewielkim stopniu wpływają na zrozumienie wypowiedzi

- W zakresie reagowania na wypowiedzi uczestniczy w rozmowie i w typowych sytuacjach, reaguje w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub pisemnie w formie prostego tekstu na poziomie przekraczającym 50% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie, popełniając błędy językowe które w niewielkim stopniu wpływają na zrozumienie wypowiedzi
- W zakresie przetwarzania wypowiedzi zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego na poziomie przekraczającym 50% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie popełniając błędy, które w niewielkim stopniu wpływają na zrozumienie wypowiedzi

Ocena 2

Stopień **dopuszczający** otrzymuje uczeń, który:

- w zakresie znajomości środków językowych posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych) na poziomie przekraczającym 30% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie, popełniając bardzo dużo błędów
- w zakresie rozumienia wypowiedzi rozumie proste wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka, a także proste wypowiedzi pisemne na poziomie przekraczającym 30% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie popełniając bardzo dużo błędów, które w znacznym stopniu wpływają na właściwe zrozumienie wypowiedzi
- w zakresie tworzenia wypowiedzi samodzielnie formułuje krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne i pisemne, na poziomie przekraczającym 30% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie popełniając bardzo dużo błędów które

określonych programem nauczania w danej klasie popełniając błędy które w niewielkim stopniu wpływają na zrozumienie wypowiedzi

- W zakresie reagowania na wypowiedzi uczestniczy w rozmowie i w typowych sytuacjach, reaguje w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub pisemnie w formie prostego tekstu na poziomie przekraczającym 50% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie, popełniając błędy językowe które w niewielkim stopniu wpływają na zrozumienie wypowiedzi
- W zakresie przetwarzania wypowiedzi zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego na poziomie przekraczającym 50% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie popełniając błędy, które w niewielkim stopniu wpływają na zrozumienie wypowiedzi

Ocena 2

Stopień **dopuszczający** otrzymuje uczeń, który:

- w zakresie znajomości środków językowych posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych) na poziomie przekraczającym 30% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie, popełniając bardzo dużo błędów
- w zakresie rozumienia wypowiedzi rozumie proste wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka, a także proste wypowiedzi pisemne na poziomie przekraczającym 30% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie popełniając bardzo dużo błędów, które w znacznym stopniu wpływają na właściwe zrozumienie wypowiedzi
- w zakresie tworzenia wypowiedzi samodzielnie formułuje krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne i pisemne, na poziomie przekraczającym 30% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie popełniając bardzo dużo błędów które

w znacznym stopniu wpływają na właściwe zrozumienie wypowiedzi

- W zakresie reagowania na wypowiedzi uczestniczy w rozmowie i w typowych sytuacjach, reaguje w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub pisemnie w formie prostego tekstu na poziomie przekraczającym 30% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie, popełniając bardzo dużo błędów językowych, które w znacznym stopniu wpływają na właściwe zrozumienie wypowiedzi
- W zakresie przetwarzania wypowiedzi zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego na poziomie przekraczającym 30% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie popełniając bardzo dużo błędów, które w znacznym stopniu wpływają na właściwe zrozumienie wypowiedzi

Ocena 1

Stopień **niedostateczny** otrzymuje uczeń, który:

- w zakresie znajomości środków językowych posługuje się bardzo ograniczonym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych) na poziomie poniżej 30% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie,
- w zakresie rozumienia wypowiedzi nawet z pomocą nauczyciela tylko częściowo rozumie wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka, a także proste wypowiedzi pisemne na poziomie poniżej 30% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie popełniając liczne błędy językowe wpływające na zrozumienie wypowiedzi
- w zakresie tworzenia wypowiedzi tylko z pomocą nauczyciela formułuje krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne i pisemne, na poziomie poniżej 30% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie popełniając liczne błędy językowe wpływające na zrozumienie wypowiedzi

w znacznym stopniu wpływają na właściwe zrozumienie wypowiedzi

- W zakresie reagowania na wypowiedzi uczestniczy w rozmowie i w typowych sytuacjach, reaguje w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub pisemnie w formie prostego tekstu na poziomie przekraczającym 30% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie, popełniając bardzo dużo błędów językowych, które w znacznym stopniu wpływają na właściwe zrozumienie wypowiedzi
- W zakresie przetwarzania wypowiedzi zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego na poziomie przekraczającym 30% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie popełniając bardzo dużo błędów, które w znacznym stopniu wpływają na właściwe zrozumienie wypowiedzi

Ocena 1

Stopień **niedostateczny** otrzymuje uczeń, który:

- w zakresie znajomości środków językowych posługuje się bardzo ograniczonym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych) na poziomie poniżej 30% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie,
- w zakresie rozumienia wypowiedzi nawet z pomocą nauczyciela tylko częściowo rozumie wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka, a także proste wypowiedzi pisemne na poziomie poniżej 30% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie popełniając liczne błędy językowe wpływające na zrozumienie wypowiedzi
- w zakresie tworzenia wypowiedzi tylko z pomocą nauczyciela formułuje krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne i pisemne, na poziomie poniżej 30% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie popełniając liczne błędy językowe wpływające na zrozumienie wypowiedzi

- W zakresie reagowania na wypowiedzi uczestniczy w rozmowie i w typowych sytuacjach z pomocą nauczyciela, niekiedy reaguje w sposób zrozumiały i adekwatny do sytuacji komunikacyjnej, na poziomie poniżej 30% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie popełniając liczne błędy językowe wpływające na zrozumienie wypowiedzi

- W zakresie przetwarzania wypowiedzi często błędnie interpretuje treści, zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego na poziomie poniżej 30% wymagań określonego programem nauczania w danej klasie popełniając liczne błędy językowe wpływające na zrozumienie wypowiedzi

Matematyka

Ocena 6

Wymagania na ocenę celującą **stosowanie znanych wiadomości i umiejętności w sytuacjach trudnych, nietypowych, złożonych. Uczeń (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą, dostateczną, dobrą, bardzo dobrą)**

Liczby i działania:

- umie rozwiązać nietypowe zadania tekstowe związane
- z dzieleniem zresztą

Wyrażenia algebraiczne i równania:

- umie stosować przekształcenia wyrażeń algebraicznych
- w zadaniach tekstowych
- umie rozwiązać zadania tekstowe związane z zastosowaniem równań
- umie wyrazić treść zadania za pomocą proporcji
- umie rozwiązać zadania tekstowe za pomocą proporcji
- umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z wielkościami wprost proporcjonalnymi

- W zakresie reagowania na wypowiedzi uczestniczy w rozmowie i w typowych sytuacjach z pomocą nauczyciela, niekiedy reaguje w sposób zrozumiały i adekwatny do sytuacji komunikacyjnej, na poziomie poniżej 30% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie popełniając liczne błędy językowe wpływające na zrozumienie wypowiedzi

- W zakresie przetwarzania wypowiedzi często błędnie interpretuje treści, zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego na poziomie poniżej 30% wymagań określonego programem nauczania w danej klasie popełniając liczne błędy językowe wpływające na zrozumienie wypowiedzi

Matematyka

Ocena 6

Wymagania na ocenę celującą **stosowanie znanych wiadomości i umiejętności w sytuacjach trudnych, nietypowych, złożonych. Uczeń (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą, dostateczną, dobrą, bardzo dobrą)**

Liczby i działania:

- umie rozwiązać nietypowe zadania tekstowe związane
- z dzieleniem zresztą

Wyrażenia algebraiczne i równania:

- umie stosować przekształcenia wyrażeń algebraicznych
- w zadaniach tekstowych
- umie rozwiązać zadania tekstowe związane z zastosowaniem równań
- umie wyrazić treść zadania za pomocą proporcji
- umie rozwiązać zadania tekstowe za pomocą proporcji
- umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z wielkościami wprost proporcjonalnymi

Figury na płaszczyźnie:

- umie rozwiązać zadania tekstowe związane z wielokątami
- umie uzasadnić twierdzenie Pitagorasa
- umie rozwiązać zadania tekstowe związane z przekątną kwadratu lub wysokością trójkąta równobocznego
- umie rozwiązać zadania tekstowe wykorzystujące zależności między bokami i kątami trójkąta o kątach 90° , 45° , 45° oraz 90° , 30° , 60°

Zastosowania matematyki:

- umie rozwiązać zadania związane z procentami
- umie rozwiązać zadania tekstowe związane z oprocentowaniem
- umie rozwiązać zadania tekstowe związane z obliczaniem różnych podatków
- umie analizować informacje odczytane z różnych diagramów
- umie przetwarzać informacje odczytane z różnych diagramów
- umie interpretować informacje odczytane z różnych diagramów
- umie wykorzystać informacje w praktyce
- umie obliczyć prawdopodobieństwo zdarzenia
- umie interpretować informacje odczytane z wykresu

Graniastosłupy i ostrosłupy:

- umie rozwiązać zadania tekstowe związane z objętością i polem powierzchni graniastosłupa
- umie rozwiązać zadania tekstowe związane z polem powierzchni ostrosłupa
- umie rozwiązać zadanie tekstowe związane z objętością ostrosłupa
- umie rozwiązać zadanie tekstowe związane z objętością ostrosłupa
- i graniastosłupa
- umie rozwiązać zadania tekstowe związane z długością odcinków, polem powierzchni i objętością ostrosłupa oraz graniastosłupa

Figury na płaszczyźnie:

- umie rozwiązać zadania tekstowe związane z wielokątami
- umie uzasadnić twierdzenie Pitagorasa
- umie rozwiązać zadania tekstowe związane z przekątną kwadratu lub wysokością trójkąta równobocznego
- umie rozwiązać zadania tekstowe wykorzystujące zależności między bokami i kątami trójkąta o kątach 90° , 45° , 45° oraz 90° , 30° , 60°

Zastosowania matematyki:

- umie rozwiązać zadania związane z procentami
- umie rozwiązać zadania tekstowe związane z oprocentowaniem
- umie rozwiązać zadania tekstowe związane z obliczaniem różnych podatków
- umie analizować informacje odczytane z różnych diagramów
- umie przetwarzać informacje odczytane z różnych diagramów
- umie interpretować informacje odczytane z różnych diagramów
- umie wykorzystać informacje w praktyce
- umie obliczyć prawdopodobieństwo zdarzenia
- umie interpretować informacje odczytane z wykresu

Graniastosłupy i ostrosłupy:

- umie rozwiązać zadania tekstowe związane z objętością i polem powierzchni graniastosłupa
- umie rozwiązać zadania tekstowe związane z polem powierzchni ostrosłupa
- umie rozwiązać zadanie tekstowe związane z objętością ostrosłupa
- umie rozwiązać zadanie tekstowe związane z objętością ostrosłupa
- i graniastosłupa
- umie rozwiązać zadania tekstowe związane z długością odcinków, polem powierzchni i objętością ostrosłupa oraz graniastosłupa

Symetrie:

Symetrie:

- stosuje własności punktów symetrycznych w zadaniach
- umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z symetrią względem prostej
- umie rysować figury posiadające więcej niż jedną oś symetrii
- wykorzystuje własności symetralnej odcinka w zadaniach
- wykorzystuje własności dwusiecznej kąta w zadaniach
- stosuje własności punktów symetrycznych w zadaniach
- umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z symetrią względem punktu
- stosuje własności figur środkowosymetrycznych w zadaniach

Koła i okręgi

- umie rozwiązać zadania konstrukcyjne i rachunkowe związane ze styczną do okręgu
- umie rozwiązać zadania tekstowe związane ze wzajemnym położeniem dwóch okręgów
- umie rozwiązać zadania tekstowe związane z obwodami i polami figur

Rachunek prawdopodobieństwa

- umie obliczyć liczbę możliwych wyników, stosując własne metody
- umie obliczyć prawdopodobieństwo zdarzenia składającego się
- z **dwóch wyborów**

Ocena 5

Wymagania na ocenę bardzo dobrą (5) obejmują wiadomości i umiejętności złożone, o wyższym stopniu trudności, wykorzystywane do rozwiązywania zadań problemowych. Uczeń (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą, dostateczną, dobrą):

Liczby i działania

- umie zapisać i odczytać w systemie rzymskim liczby większe od 4000
- znajduje resztę z dzielenia sumy, różnicy, iloczynu liczb
- znajduje NWD i NWW liczb

- stosuje własności punktów symetrycznych w zadaniach
- umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z symetrią względem prostej
- umie rysować figury posiadające więcej niż jedną oś symetrii
- wykorzystuje własności symetralnej odcinka w zadaniach
- wykorzystuje własności dwusiecznej kąta w zadaniach
- stosuje własności punktów symetrycznych w zadaniach
- umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z symetrią względem punktu
- stosuje własności figur środkowosymetrycznych w zadaniach

Koła i okręgi

- umie rozwiązać zadania konstrukcyjne i rachunkowe związane ze styczną do okręgu
- umie rozwiązać zadania tekstowe związane ze wzajemnym położeniem dwóch okręgów
- umie rozwiązać zadania tekstowe związane z obwodami i polami figur

Rachunek prawdopodobieństwa

- umie obliczyć liczbę możliwych wyników, stosując własne metody
- umie obliczyć prawdopodobieństwo zdarzenia składającego się
- z **dwóch wyborów**

Ocena 5

Wymagania na ocenę bardzo dobrą (5) obejmują wiadomości i umiejętności złożone, o wyższym stopniu trudności, wykorzystywane do rozwiązywania zadań problemowych. Uczeń (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą, dostateczną, dobrą):

Liczby i działania

- umie zapisać i odczytać w systemie rzymskim liczby większe od 4000
- znajduje resztę z dzielenia sumy, różnicy, iloczynu liczb
- znajduje NWD i NWW liczb naturalnych przedstawionych

<p>naturalnych przedstawionych</p> <ul style="list-style-type: none"> • w postaci iloczynu potęg liczb pierwszych • umie porównywać i porządkować liczby przedstawione w różny sposób • umie wykonać działania łączne na liczbach • umie porównać liczby przedstawione na różne sposoby • umie rozwiązać zadania tekstowe dotyczące różnych sposobów zapisywania liczb • umie rozwiązać zadania tekstowe związane z działaniami na liczbach • umie oszacować wartość wyrażenia zawierającego pierwiastki • umie włączyć czynnik pod znak pierwiastka <p>Wyrażenia algebraiczne i równania</p> <ul style="list-style-type: none"> • postaci dogodnej do obliczeń • umie przekształcać wyrażenia algebraiczne • umie opisywać zadania tekstowe za pomocą wyrażeń algebraicznych • umie rozwiązać równanie • umie przekształcić wzór • umie rozwiązać równanie, korzystając z proporcji • umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z wielkościami wprost proporcjonalnymi <p>Figury na płaszczyźnie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • umie wyznaczyć kąty trójkąta na podstawie danych z rysunku • umie uzasadnić przystawanie trójkątów • umie sprawdzić współliniowość trzech punktów • umie wyznaczyć kąty czworokąta na podstawie danych z rysunku • umie konstruować odcinek o długości wyrażonej liczbą niewymierną • umie konstruować kwadraty o polu równym sumie lub różnicy pól danych kwadratów • umie stosować twierdzenie Pitagorasa w zadaniach o trójkątach, prostokątach, trapezach, rombach • umie stosować twierdzenie Pitagorasa w zadaniach tekstowych 	<ul style="list-style-type: none"> • w postaci iloczynu potęg liczb pierwszych • umie porównywać i porządkować liczby przedstawione w różny sposób • umie wykonać działania łączne na liczbach • umie porównać liczby przedstawione na różne sposoby • umie rozwiązać zadania tekstowe dotyczące różnych sposobów zapisywania liczb • umie rozwiązać zadania tekstowe związane z działaniami na liczbach • umie oszacować wartość wyrażenia zawierającego pierwiastki • umie włączyć czynnik pod znak pierwiastka <p>Wyrażenia algebraiczne i równania</p> <ul style="list-style-type: none"> • postaci dogodnej do obliczeń • umie przekształcać wyrażenia algebraiczne • umie opisywać zadania tekstowe za pomocą wyrażeń algebraicznych • umie rozwiązać równanie • umie przekształcić wzór • umie rozwiązać równanie, korzystając z proporcji • umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z wielkościami wprost proporcjonalnymi <p>Figury na płaszczyźnie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • umie wyznaczyć kąty trójkąta na podstawie danych z rysunku • umie uzasadnić przystawanie trójkątów • umie sprawdzić współliniowość trzech punktów • umie wyznaczyć kąty czworokąta na podstawie danych z rysunku • umie konstruować odcinek o długości wyrażonej liczbą niewymierną • umie konstruować kwadraty o polu równym sumie lub różnicy pól danych kwadratów • umie stosować twierdzenie Pitagorasa w zadaniach o trójkątach, prostokątach, trapezach, rombach • umie stosować twierdzenie Pitagorasa w zadaniach tekstowych • umie obliczyć długość boku lub pole
--	--

<ul style="list-style-type: none"> • umie obliczyć długość boku lub pole trójkąta równobocznego, znając jego wysokość • umie rozwiązać zadania tekstowe związane z przekątną kwadratu lub wysokością trójkąta równobocznego • umie rozwiązać trójkąt prostokątny o kątach 90°, 45°, 45° oraz 90°, 30°, 60° • umie sprawdzić, czy punkty leżą na okręgu lub w kole umieszczonym w układzie współrzędnych • umie rozwiązać zadania tekstowe wykorzystujące obliczanie długości odcinków w układzie współrzędnych • umie zapisać dowód, używając matematycznych symboli • umie przeprowadzić dowód <p>Zastosowania matematyki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • umie rozwiązać zadania związane ze stężeniami procentowymi • umie obliczyć liczbę na podstawie jej procentowego wzrostu (obniżki) • umie obliczyć stan konta po kilku latach • umie porównać lokaty bankowe • umie wykonać obliczenia w różnych sytuacjach praktycznych, operuje procentami • umie wykonać obliczenia w różnych sytuacjach praktycznych, operuje procentami • umie podzielić daną wielkość na kilka części w zadanym stosunku • umie rozwiązać zadania związane z podziałem proporcjonalnym w kontekście praktycznym • umie obliczyć wielkość, znając jej część oraz stosunek, w jakim ją podzielono • umie interpretować informacje z kilku wykresów narysowanych • w jednym lub kilku układach współrzędnych <p>Graniastosłupy i ostrosłupy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • umie obliczyć pole powierzchni i objętość graniastosłupa • umie obliczyć długość odcinka w graniastosłupie, korzystając 	<ul style="list-style-type: none"> • trójkąta równobocznego, znając jego wysokość • umie rozwiązać zadania tekstowe związane z przekątną kwadratu lub wysokością trójkąta równobocznego • umie rozwiązać trójkąt prostokątny o kątach 90°, 45°, 45° oraz 90°, 30°, 60° • umie sprawdzić, czy punkty leżą na okręgu lub w kole umieszczonym w układzie współrzędnych • umie rozwiązać zadania tekstowe wykorzystujące obliczanie długości odcinków w układzie współrzędnych • umie zapisać dowód, używając matematycznych symboli • umie przeprowadzić dowód <p>Zastosowania matematyki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • umie rozwiązać zadania związane ze stężeniami procentowymi • umie obliczyć liczbę na podstawie jej procentowego wzrostu (obniżki) • umie obliczyć stan konta po kilku latach • umie porównać lokaty bankowe • umie wykonać obliczenia w różnych sytuacjach praktycznych, operuje procentami • umie wykonać obliczenia w różnych sytuacjach praktycznych, operuje procentami • umie podzielić daną wielkość na kilka części w zadanym stosunku • umie rozwiązać zadania związane z podziałem proporcjonalnym w kontekście praktycznym • umie obliczyć wielkość, znając jej część oraz stosunek, w jakim ją podzielono • umie interpretować informacje z kilku wykresów narysowanych • w jednym lub kilku układach współrzędnych <p>Graniastosłupy i ostrosłupy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • umie obliczyć pole powierzchni i objętość graniastosłupa • umie obliczyć długość odcinka w graniastosłupie, korzystając • z twierdzenia Pitagorasa
--	--

<ul style="list-style-type: none"> • z twierdzenia Pitagorasa • umie obliczyć długość odcinka w graniastosłupie, korzystając • z własności trójkątów prostokątnych o kątach 90°, 45°, 45° oraz 90°, 30°, 60° • umie rozwiązać zadania tekstowe związane z sumą długości krawędzi • umie rozpoznać siatkę ostrosłupa • umie obliczyć pole powierzchni ostrosłupa • umie rozwiązać zadanie tekstowe związane z objętością ostrosłupa • i graniastosłupa <p>Symetrie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • umie uzupełnić figurę, tak by była osiowosymetryczna • wykorzystuje własności symetralnej odcinka w zadaniach • wykorzystuje własności dwusiecznej kąta w zadaniach • umie konstruować kąty o miarach 15°, 30°, 60°, 90°, 45° oraz $22,5^{\circ}$ <p>Koła i okręgi</p> <ul style="list-style-type: none"> • umie obliczyć odległość między środkami okręgów, znając ich promienie i położenie • umie rozwiązać zadania związane z okręgami w układzie współrzędnych • umie rozwiązać zadania tekstowe związane z długością okręgu • umie rozwiązać zadania tekstowe związane z porównywaniem obwodów figur • umie obliczyć pole koła, znając jego obwód i odwrotnie • umie obliczyć pole nietypowej figury, wykorzystując wzór na pole koła • umie rozwiązać zadania tekstowe związane z porównywaniem pól figur • umie rozwiązać zadania tekstowe związane z obwodami i polami figur <p>Rachunek prawdopodobieństw</p> <ul style="list-style-type: none"> • umie obliczyć liczbę możliwych wyników przy dokonywaniu trzech i więcej wyborów, stosując regułę mnożenia • umie obliczyć liczbę możliwych wyników, stosując regułę mnożenia oraz regułę 	<ul style="list-style-type: none"> • umie obliczyć długość odcinka w graniastosłupie, korzystając • z własności trójkątów prostokątnych o kątach 90°, 45°, 45° oraz 90°, 30°, 60° • umie rozwiązać zadania tekstowe związane z sumą długości krawędzi • umie rozpoznać siatkę ostrosłupa • umie obliczyć pole powierzchni ostrosłupa • umie rozwiązać zadanie tekstowe związane z objętością ostrosłupa • i graniastosłupa <p>Symetrie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • umie uzupełnić figurę, tak by była osiowosymetryczna • wykorzystuje własności symetralnej odcinka w zadaniach • wykorzystuje własności dwusiecznej kąta w zadaniach • umie konstruować kąty o miarach 15°, 30°, 60°, 90°, 45° oraz $22,5^{\circ}$ <p>Koła i okręgi</p> <ul style="list-style-type: none"> • umie obliczyć odległość między środkami okręgów, znając ich promienie i położenie • umie rozwiązać zadania związane z okręgami w układzie współrzędnych • umie rozwiązać zadania tekstowe związane z długością okręgu • umie rozwiązać zadania tekstowe związane z porównywaniem obwodów figur • umie obliczyć pole koła, znając jego obwód i odwrotnie • umie obliczyć pole nietypowej figury, wykorzystując wzór na pole koła • umie rozwiązać zadania tekstowe związane z porównywaniem pól figur • umie rozwiązać zadania tekstowe związane z obwodami i polami figur <p>Rachunek prawdopodobieństw</p> <ul style="list-style-type: none"> • umie obliczyć liczbę możliwych wyników przy dokonywaniu trzech i więcej wyborów, stosując regułę mnożenia • umie obliczyć liczbę możliwych wyników, stosując regułę mnożenia oraz regułę dodawania
---	---

dodawania

Ocena 4

Wymagania na ocenę dobrą (4). obejmują wiadomości i umiejętności o średnim stopniu trudności, które są przydatne na kolejnych poziomach kształcenia. Uczeń (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą i dostateczną):

Liczby i działania

- umie zapisać i odczytać w systemie rzymskim liczby większe od 4000
 - znajduje resztę z dzielenia sumy, różnicy, iloczynu liczb
 - znajduje NWD i NWW liczb naturalnych przedstawionych
 - w postaci iloczynu potęg liczb pierwszych
 - umie rozwiązać nietypowe zadania tekstowe związane
 - z dzieleniem z resztą
 - umie odczytać współrzędne punktów na osi liczbowej
 - i zaznaczyć liczbę na osi liczbowej
 - umie porównywać i porządkować liczby przedstawione w różny sposób
 - umie zapisać liczbę w notacji wykładniczej

 - umie wykonać działania łączne na liczbach
 - umie porównać liczby przedstawione na różne sposoby
 - umie rozwiązać zadania tekstowe dotyczące różnych sposobów zapisywania liczb
 - umie rozwiązać zadania tekstowe związane z działaniami na liczbach
 - umie oszacować wartość wyrażenia zawierającego pierwiastki
 - umie wyłączyć czynnik przed znak pierwiastka
 - umie włączyć czynnik pod znak pierwiastka
- ### **Wyrażenia algebraiczne i równania**
- umie obliczyć wartość liczbową wyrażenia po przekształceniu do postaci dogodnej do obliczeń
 - umie przekształcać wyrażenia algebraiczne
 - umie opisywać zadania tekstowe za pomocą

Ocena 4

Wymagania na ocenę dobrą (4). obejmują wiadomości i umiejętności o średnim stopniu trudności, które są przydatne na kolejnych poziomach kształcenia. Uczeń (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą i dostateczną):

Liczby i działania

- umie zapisać i odczytać w systemie rzymskim liczby większe od 4000
 - znajduje resztę z dzielenia sumy, różnicy, iloczynu liczb
 - znajduje NWD i NWW liczb naturalnych przedstawionych
 - w postaci iloczynu potęg liczb pierwszych
 - umie rozwiązać nietypowe zadania tekstowe związane
 - z dzieleniem z resztą
 - umie odczytać współrzędne punktów na osi liczbowej
 - i zaznaczyć liczbę na osi liczbowej
 - umie porównywać i porządkować liczby przedstawione w różny sposób
 - umie zapisać liczbę w notacji wykładniczej

 - umie wykonać działania łączne na liczbach
 - umie porównać liczby przedstawione na różne sposoby
 - umie rozwiązać zadania tekstowe dotyczące różnych sposobów zapisywania liczb
 - umie rozwiązać zadania tekstowe związane z działaniami na liczbach
 - umie oszacować wartość wyrażenia zawierającego pierwiastki
 - umie wyłączyć czynnik przed znak pierwiastka
 - umie włączyć czynnik pod znak pierwiastka
- ### **Wyrażenia algebraiczne i równania**
- umie obliczyć wartość liczbową wyrażenia po przekształceniu do postaci dogodnej do obliczeń
 - umie przekształcać wyrażenia algebraiczne
 - umie opisywać zadania tekstowe za pomocą wyrażen algebraicznych

<p>wyrażeń algebraicznych</p> <ul style="list-style-type: none"> • umie stosować przekształcenia wyrażeń algebraicznych • w zadaniach tekstowych • umie rozwiązać równanie • umie przekształcić wzór • umie rozwiązać zadania tekstowe związane z zastosowaniem równań • umie rozwiązać równanie, korzystając z proporcji • umie wyrazić treść zadania za pomocą proporcji • umie rozwiązać zadania tekstowe za pomocą proporcji <p>Figury na płaszczyźnie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • umie wyznaczyć kąty trójkąta na podstawie danych z rysunku • umie obliczyć długość odcinka w układzie współrzędnych • umie uzasadnić przystawanie trójkątów • umie obliczyć pole czworokąta • umie obliczyć pole wielokąta • umie wyznaczyć kąty czworokąta na podstawie danych z rysunku • umie rozwiązać zadania tekstowe związane z wielokątami • rozumie konstrukcję odcinka o długości wyrażonej liczbą niewymierną • umie konstruować odcinek o długości wyrażonej liczbą niewymierną • umie konstruować kwadraty o polu równym sumie lub różnicy pól danych kwadratów • umie stosować twierdzenie Pitagorasa w zadaniach o trójkątach, prostokątach, trapezach, rombach • umie stosować twierdzenie Pitagorasa w zadaniach tekstowych • umie wyprowadzić wzór na obliczanie wysokości trójkąta równobocznego • umie obliczyć długość boku lub pole kwadratu, znając długość jego przekątnej • umie obliczyć długość boku lub pole trójkąta równobocznego, znając jego wysokość 	<ul style="list-style-type: none"> • umie stosować przekształcenia wyrażeń algebraicznych • w zadaniach tekstowych • umie rozwiązać równanie • umie przekształcić wzór • umie rozwiązać zadania tekstowe związane z zastosowaniem równań • umie rozwiązać równanie, korzystając z proporcji • umie wyrazić treść zadania za pomocą proporcji • umie rozwiązać zadania tekstowe za pomocą proporcji <p>Figury na płaszczyźnie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • umie wyznaczyć kąty trójkąta na podstawie danych z rysunku • umie obliczyć długość odcinka w układzie współrzędnych • umie uzasadnić przystawanie trójkątów • umie obliczyć pole czworokąta • umie obliczyć pole wielokąta • umie wyznaczyć kąty czworokąta na podstawie danych z rysunku • umie rozwiązać zadania tekstowe związane z wielokątami • rozumie konstrukcję odcinka o długości wyrażonej liczbą niewymierną • umie konstruować odcinek o długości wyrażonej liczbą niewymierną • umie konstruować kwadraty o polu równym sumie lub różnicy pól danych kwadratów • umie stosować twierdzenie Pitagorasa w zadaniach o trójkątach, prostokątach, trapezach, rombach • umie stosować twierdzenie Pitagorasa w zadaniach tekstowych • umie wyprowadzić wzór na obliczanie wysokości trójkąta równobocznego • umie obliczyć długość boku lub pole kwadratu, znając długość jego przekątnej • umie obliczyć długość boku lub pole trójkąta równobocznego, znając jego wysokość • umie rozwiązać zadania tekstowe związane
--	--

<ul style="list-style-type: none"> • umie rozwiązać zadania tekstowe związane z przekątną kwadratu lub wysokością trójkąta równobocznego • umie rozwiązać trójkąt prostokątny o kątach 90°, 45°, 45° oraz 90°, 30°, 60° • umie rozwiązać zadania tekstowe wykorzystujące zależności między bokami i kątami trójkąta o kątach 90°, 45°, 45° oraz 90°, 30°, 60° • umie obliczyć długości boków wielokąta leżącego w układzie współrzędnych • umie sprawdzić, czy punkty leżą na okręgu lub w kole umieszczonym w układzie współrzędnych • umie rozwiązać zadania tekstowe wykorzystujące obliczanie długości odcinków w układzie współrzędnych • umie zapisać dowód, używając matematycznych symboli • umie przeprowadzić dowód <p>Zastosowania matematyki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • umie obliczyć liczbę na podstawie danego jej procentu • umie obliczyć, jakim procentem jednej liczby jest druga liczba • umie rozwiązać zadania związane ze stężeniami procentowymi • zna pojęcie promila • umie obliczyć promil danej liczby • umie rozwiązać zadania związane z procentami • umie obliczyć liczbę na podstawie jej procentowego wzrostu (obniżki) • umie obliczyć stan konta po kilku latach • umie porównać lokaty bankowe • umie wykonać obliczenia w różnych sytuacjach praktycznych, operuje procentami • umie rozwiązać zadania tekstowe związane z oprocentowaniem • umie wykonać obliczenia w różnych sytuacjach praktycznych, operuje procentami • umie rozwiązać zadania tekstowe związane z obliczaniem różnych podatków • umie porównać informacje odczytane z 	<p>z przekątną kwadratu lub wysokością trójkąta równobocznego</p> <ul style="list-style-type: none"> • umie rozwiązać trójkąt prostokątny o kątach 90°, 45°, 45° oraz 90°, 30°, 60° • umie rozwiązać zadania tekstowe wykorzystujące zależności między bokami i kątami trójkąta o kątach 90°, 45°, 45° oraz 90°, 30°, 60° • umie obliczyć długości boków wielokąta leżącego w układzie współrzędnych • umie sprawdzić, czy punkty leżą na okręgu lub w kole umieszczonym w układzie współrzędnych • umie rozwiązać zadania tekstowe wykorzystujące obliczanie długości odcinków w układzie współrzędnych • umie zapisać dowód, używając matematycznych symboli • umie przeprowadzić dowód <p>Zastosowania matematyki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • umie obliczyć liczbę na podstawie danego jej procentu • umie obliczyć, jakim procentem jednej liczby jest druga liczba • umie rozwiązać zadania związane ze stężeniami procentowymi • zna pojęcie promila • umie obliczyć promil danej liczby • umie rozwiązać zadania związane z procentami • umie obliczyć liczbę na podstawie jej procentowego wzrostu (obniżki) • umie obliczyć stan konta po kilku latach • umie porównać lokaty bankowe • umie wykonać obliczenia w różnych sytuacjach praktycznych, operuje procentami • umie rozwiązać zadania tekstowe związane z oprocentowaniem • umie wykonać obliczenia w różnych sytuacjach praktycznych, operuje procentami • umie rozwiązać zadania tekstowe związane z obliczaniem różnych podatków • umie porównać informacje odczytane z różnych diagramów
---	--

<p>różnych diagramów</p> <ul style="list-style-type: none"> • umie analizować informacje odczytane z różnych diagramów • umie przetwarzać informacje odczytane z różnych diagramów • umie interpretować informacje odczytane z różnych diagramów • umie wykorzystać informacje w praktyce • umie podzielić daną wielkość na kilka części w zadanym stosunku • umie rozwiązać zadania związane z podziałem proporcjonalnym w kontekście praktycznym • umie obliczyć wielkość, znając jej część oraz stosunek, w jakim ją podzielono • zna pojęcie prawdopodobieństwa zdarzenia losowego • umie określić zdarzenia losowe w doświadczeniu • umie obliczyć prawdopodobieństwo zdarzenia • umie interpretować informacje odczytane z wykresu • umie interpretować informacje z kilku wykresów narysowanych • w jednym lub kilku układach współrzędnych <p>Graniastosłupy i ostrosłupy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • umie obliczyć pole powierzchni i objętość graniastosłupa • umie rozwiązać zadania tekstowe związane z objętością i polem powierzchni graniastosłupa • umie obliczyć długość odcinka w graniastosłupie, korzystając • z twierdzenia Pitagorasa • umie obliczyć długość odcinka w graniastosłupie, korzystając • z własności trójkątów prostokątnych o kątach 90°, 45°, 45° oraz 90°, 30°, 60° • umie obliczyć sumę długości krawędzi ostrosłupa • umie rozwiązać zadania tekstowe związane z sumą długości krawędzi • umie kreślić siatki ostrosłupów 	<ul style="list-style-type: none"> • umie analizować informacje odczytane z różnych diagramów • umie przetwarzać informacje odczytane z różnych diagramów • umie interpretować informacje odczytane z różnych diagramów • umie wykorzystać informacje w praktyce • umie podzielić daną wielkość na kilka części w zadanym stosunku • umie rozwiązać zadania związane z podziałem proporcjonalnym w kontekście praktycznym • umie obliczyć wielkość, znając jej część oraz stosunek, w jakim ją podzielono • zna pojęcie prawdopodobieństwa zdarzenia losowego • umie określić zdarzenia losowe w doświadczeniu • umie obliczyć prawdopodobieństwo zdarzenia • umie interpretować informacje odczytane z wykresu • umie interpretować informacje z kilku wykresów narysowanych • w jednym lub kilku układach współrzędnych <p>Graniastosłupy i ostrosłupy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • umie obliczyć pole powierzchni i objętość graniastosłupa • umie rozwiązać zadania tekstowe związane z objętością i polem powierzchni graniastosłupa • umie obliczyć długość odcinka w graniastosłupie, korzystając • z twierdzenia Pitagorasa • umie obliczyć długość odcinka w graniastosłupie, korzystając • z własności trójkątów prostokątnych o kątach 90°, 45°, 45° oraz 90°, 30°, 60° • umie obliczyć sumę długości krawędzi ostrosłupa • umie rozwiązać zadania tekstowe związane z sumą długości krawędzi • umie kreślić siatki ostrosłupów • umie rozpoznać siatkę ostrosłupa
---	--

- umie rozpoznać siatkę ostrosłupa
- umie obliczyć pole powierzchni ostrosłupa
- umie rozwiązać zadania tekstowe związane z polem powierzchni ostrosłupa
- umie obliczyć objętość ostrosłupa
- umie rozwiązać zadanie tekstowe związane z objętością ostrosłupa
- umie stosować twierdzenie Pitagorasa do wyznaczania długości odcinków
- umie rozwiązać zadania tekstowe związane z długością odcinków, polem powierzchni i objętością ostrosłupa oraz graniastosłupa

Symetrie:

- umie wykreślić oś symetrii, względem której figury są symetryczne
- stosuje własności punktów symetrycznych w zadaniach
- umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z symetrią względem prostej
- umie wskazać wszystkie osie symetrii figury
- umie rysować figury posiadające więcej niż jedną oś symetrii
- umie uzupełnić figurę, tak by była osiowosymetryczna
- umie dzielić odcinek na 2^n równych części
- umie dzielić kąt na 2^n równych części
- umie konstruować kąty o miarach 15° , 30° , 60° , 90° , 45° oraz $22,5^\circ$
- umie wykreślić środek symetrii, względem którego figury są symetryczne
- stosuje własności punktów symetrycznych w zadaniach
- umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z symetrią względem punktu
- umie rysować figury posiadające więcej niż jeden środek symetrii
- umie podawać przykłady figur będących jednocześnie osiowo-
- i środkowosymetrycznymi lub mających jedną z tych cech
- stosuje własności figur środkowosymetrycznych w zadaniach

Koła i okręgi

- umie obliczyć pole powierzchni ostrosłupa
- umie rozwiązać zadania tekstowe związane z polem powierzchni ostrosłupa
- umie obliczyć objętość ostrosłupa
- umie rozwiązać zadanie tekstowe związane z objętością ostrosłupa
- umie stosować twierdzenie Pitagorasa do wyznaczania długości odcinków
- umie rozwiązać zadania tekstowe związane z długością odcinków, polem powierzchni i objętością ostrosłupa oraz graniastosłupa

Symetrie:

- umie wykreślić oś symetrii, względem której figury są symetryczne
 - stosuje własności punktów symetrycznych w zadaniach
 - umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z symetrią względem prostej
 - umie wskazać wszystkie osie symetrii figury
 - umie rysować figury posiadające więcej niż jedną oś symetrii
 - umie uzupełnić figurę, tak by była osiowosymetryczna
 - umie dzielić odcinek na 2^n równych części
 - umie dzielić kąt na 2^n równych części
 - umie konstruować kąty o miarach 15° , 30° , 60° , 90° , 45° oraz $22,5^\circ$
 - umie wykreślić środek symetrii, względem którego figury są symetryczne
 - stosuje własności punktów symetrycznych w zadaniach
 - umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z symetrią względem punktu
 - umie rysować figury posiadające więcej niż jeden środek symetrii
 - umie podawać przykłady figur będących jednocześnie osiowo-
 - i środkowosymetrycznymi lub mających jedną z tych cech
 - stosuje własności figur środkowosymetrycznych w zadaniach
- ### Koła i okręgi
- wyznaczonych przez wierzchołek kąta

<ul style="list-style-type: none"> • wyznaczonych przez wierzchołek kąta i punkty styczności • umie konstruować okrąg styczny do prostej w danym punkcie • umie rozwiązać zadania konstrukcyjne i rachunkowe związane ze styczną do okręgu • umie określić wzajemne położenie dwóch okręgów, znając ich promienie i odległość między ich środkami • umie obliczyć odległość między środkami okręgów, znając ich promienie i położenie • umie rozwiązać zadania związane z okręgami w układzie współrzędnych • umie rozwiązać zadania tekstowe związane ze wzajemnym położeniem dwóch okręgów • rozumie sposób wyznaczenia liczby π • umie rozwiązać zadania tekstowe związane z długością okręgu • umie rozwiązać zadania tekstowe związane z porównywaniem obwodów figur • umie wyznaczyć promień lub średnicę koła, znając jego pole • umie obliczyć pole koła, znając jego obwód i odwrotnie • umie obliczyć pole nietypowej figury, wykorzystując wzór na pole koła • umie rozwiązać zadania tekstowe związane z porównywaniem pól figur <p>Rachunek prawdopodobieństwa</p> <ul style="list-style-type: none"> • umie obliczyć liczbę możliwych wyników przy dokonywaniu trzech i więcej wyborów, stosując regułę mnożenia • umie obliczyć liczbę możliwych wyników, stosując regułę mnożenia oraz regułę dodawania • umie obliczyć liczbę możliwych wyników, stosując własne metody • umie obliczyć prawdopodobieństwo zdarzenia składającego się • z dwóch wyborów <p>Ocena 3</p> <p>Wymagania na ocenę dostateczną (3) obejmują wiadomości stosunkowo łatwe do opanowania, przydatne w życiu codziennym, bez których nie jest możliwe kontynuowanie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • i punkty styczności • umie konstruować okrąg styczny do prostej w danym punkcie • umie rozwiązać zadania konstrukcyjne i rachunkowe związane ze styczną do okręgu • umie określić wzajemne położenie dwóch okręgów, znając ich promienie i odległość między ich środkami • umie obliczyć odległość między środkami okręgów, znając ich promienie i położenie • umie rozwiązać zadania związane z okręgami w układzie współrzędnych • umie rozwiązać zadania tekstowe związane ze wzajemnym położeniem dwóch okręgów • rozumie sposób wyznaczenia liczby π • umie rozwiązać zadania tekstowe związane z długością okręgu • umie rozwiązać zadania tekstowe związane z porównywaniem obwodów figur • umie wyznaczyć promień lub średnicę koła, znając jego pole • umie obliczyć pole koła, znając jego obwód i odwrotnie • umie obliczyć pole nietypowej figury, wykorzystując wzór na pole koła • umie rozwiązać zadania tekstowe związane z porównywaniem pól figur <p>Rachunek prawdopodobieństwa</p> <ul style="list-style-type: none"> • umie obliczyć liczbę możliwych wyników przy dokonywaniu trzech i więcej wyborów, stosując regułę mnożenia • umie obliczyć liczbę możliwych wyników, stosując regułę mnożenia oraz regułę dodawania • umie obliczyć liczbę możliwych wyników, stosując własne metody • umie obliczyć prawdopodobieństwo zdarzenia składającego się • z dwóch wyborów <p>Ocena 3</p> <p>Wymagania na ocenę dostateczną (3) obejmują wiadomości stosunkowo łatwe do opanowania, przydatne w życiu codziennym, bez których nie jest możliwe kontynuowanie dalszej nauki Wymagania obejmują (oprócz</p>
--	---

dalszej nauki Wymagania obejmują (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą)

Liczby i działania:

- zna zasady zapisu liczb w systemie rzymskim
- umie zapisać i odczytać liczby naturalne dodatnie w systemie rzymskim (w zakresie do 3000)
- rozkłada liczby na czynniki pierwsze
- znajduje NWD i NWW dwóch liczb naturalnych
- oblicza dzielną (lub dzielnik), mając dane iloraz, dzielnik (lub dzielną) oraz resztę z dzielenia umie podać liczbę przeciwną do danej oraz odwrotność danej liczby
- umie podać rozwinięcie dziesiętne ułamka zwykłego
- umie odczytać współrzędną punktu na osi liczbowej oraz zaznaczyć liczbę na osi liczbowej
- rozumie potrzebę stosowania notacji wykładniczej w praktyce
- umie zapisać liczbę w notacji wykładniczej
- umie oszacować wartość wyrażenia zawierającego pierwiastki
- umie porównywać oraz porządkować liczby przedstawione w różny sposób
- zna zasadę zamiany jednostek
- umie zamieniać jednostki
- umie wykonać działania łączne na liczbach
- umie rozwiązać zadania tekstowe związane z działaniami na liczbach
- umie zaokrąglić liczby do podanego rzędu
- umie zapisać w postaci jednej potęgi iloczyny i ilorazy potęg o takich samych podstawach
- umie zapisać w postaci jednej potęgi iloczyny i ilorazy potęg o takich samych wykładnikach
- umie zapisać w postaci jednej potęgi potęgę potęgi o wykładniku naturalnym
- stosuje w obliczeniach notację wykładniczą
- umie wyłączyć czynnik przed znak

spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą)

Liczby i działania:

- zna zasady zapisu liczb w systemie rzymskim
- umie zapisać i odczytać liczby naturalne dodatnie w systemie rzymskim (w zakresie do 3000)
- rozkłada liczby na czynniki pierwsze
- znajduje NWD i NWW dwóch liczb naturalnych
- oblicza dzielną (lub dzielnik), mając dane iloraz, dzielnik (lub dzielną) oraz resztę z dzielenia umie podać liczbę przeciwną do danej oraz odwrotność danej liczby
- umie podać rozwinięcie dziesiętne ułamka zwykłego
- umie odczytać współrzędną punktu na osi liczbowej oraz zaznaczyć liczbę na osi liczbowej
- rozumie potrzebę stosowania notacji wykładniczej w praktyce
- umie zapisać liczbę w notacji wykładniczej
- umie oszacować wartość wyrażenia zawierającego pierwiastki
- umie porównywać oraz porządkować liczby przedstawione w różny sposób
- zna zasadę zamiany jednostek
- umie zamieniać jednostki
- umie wykonać działania łączne na liczbach
- umie rozwiązać zadania tekstowe związane z działaniami na liczbach
- umie zaokrąglić liczby do podanego rzędu
- umie zapisać w postaci jednej potęgi iloczyny i ilorazy potęg o takich samych podstawach
- umie zapisać w postaci jednej potęgi iloczyny i ilorazy potęg o takich samych wykładnikach
- umie zapisać w postaci jednej potęgi potęgę potęgi o wykładniku naturalnym
- stosuje w obliczeniach notację wykładniczą
- umie wyłączyć czynnik przed znak pierwiastka

<p>pierwiastka</p> <ul style="list-style-type: none"> • umie włączyć czynnik pod znak pierwiastka • umie oszacować wartość wyrażenia zawierającego pierwiastki • umie obliczyć wartość wyrażenia zawierającego pierwiastki i potęgi <p>Wyrażenia algebraiczne i równania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • umie redukować wyrazy podobne w sumie algebraicznej • umie dodawać i odejmować sumy algebraiczne • umie mnożyć jednomiany, sumę algebraiczną przez jednomian oraz sumy algebraiczne • umie obliczyć wartość liczbową wyrażenia bez jego przekształcania i po przekształceniu do postaci dogodnej do obliczeń • umie przekształcać wyrażenia algebraiczne • umie opisywać zadania tekstowe za pomocą wyrażeń algebraicznych • zna pojęcia równań: równoważnych, tożsamościowych, sprzecznych • umie rozwiązać równanie • umie rozpoznać równanie sprzeczne lub tożsamościowe • umie przekształcić wzór • umie opisać za pomocą równania zadanie osadzone w kontekście praktycznym • umie rozwiązać zadania tekstowe związane z zastosowaniem równań • zna pojęcie proporcji i jej własności umie rozwiązywać równania zapisane w postaci proporcji • umie wyrazić treść zadania za pomocą proporcji • rozumie pojęcie proporcjonalności prostej • umie rozpoznawać wielkości wprost proporcjonalne • umie ułożyć odpowiednią proporcję • umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z wielkościami wprost proporcjonalnymi <p>Figury na płaszczyźnie:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • umie włączyć czynnik pod znak pierwiastka • umie oszacować wartość wyrażenia zawierającego pierwiastki • umie obliczyć wartość wyrażenia zawierającego pierwiastki i potęgi <p>Wyrażenia algebraiczne i równania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • umie redukować wyrazy podobne w sumie algebraicznej • umie dodawać i odejmować sumy algebraiczne • umie mnożyć jednomiany, sumę algebraiczną przez jednomian oraz sumy algebraiczne • umie obliczyć wartość liczbową wyrażenia bez jego przekształcania i po przekształceniu do postaci dogodnej do obliczeń • umie przekształcać wyrażenia algebraiczne • umie opisywać zadania tekstowe za pomocą wyrażeń algebraicznych • zna pojęcia równań: równoważnych, tożsamościowych, sprzecznych • umie rozwiązać równanie • umie rozpoznać równanie sprzeczne lub tożsamościowe • umie przekształcić wzór • umie opisać za pomocą równania zadanie osadzone w kontekście praktycznym • umie rozwiązać zadania tekstowe związane z zastosowaniem równań • zna pojęcie proporcji i jej własności umie rozwiązywać równania zapisane w postaci proporcji • umie wyrazić treść zadania za pomocą proporcji • rozumie pojęcie proporcjonalności prostej • umie rozpoznawać wielkości wprost proporcjonalne • umie ułożyć odpowiednią proporcję • umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z wielkościami wprost proporcjonalnymi <p>Figury na płaszczyźnie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna warunek istnienia trójkąta
--	--

<ul style="list-style-type: none"> • zna warunek istnienia trójkąta • zna cechy przystawiania trójkątów • rozumie zasadę klasyfikacji trójkątów i czworokątów • umie sprawdzić, czy z odcinków o danych długościach można zbudować trójkąt • umie rozpoznać trójkąty przystające • umie obliczyć pole i obwód czworokąta • umie obliczyć pole wielokąta • umie wyznaczyć kąty trójkąta i czworokąta na podstawie danych z rysunku • umie obliczyć wysokość (bok) równoległoboku lub trójkąta, mając dane jego pole oraz bok (wysokość) • umie obliczyć długości przyprostokątnych na podstawie twierdzenia Pitagorasa • umie stosować twierdzenie Pitagorasa w prostych zadaniach o trójkątach, prostokątach, trapezach, rombach • zna wzór na obliczanie pola trójkąta równobocznego • umie wyprowadzić wzór na obliczanie długości przekątnej kwadratu • umie obliczyć długość przekątnej kwadratu, znając długość jego boku • umie obliczyć wysokość lub pole trójkąta równobocznego, znając długość jego boku • umie obliczyć długość boku lub pole kwadratu, znając długość jego przekątnej • umie rozwiązać zadania tekstowe związane z przekątną kwadratu lub wysokością trójkąta równobocznego • zna zależności między bokami i kątami trójkąta o kątach 90°, 45°, 45° oraz 90°, 30°, 60° • umie wskazać trójkąt prostokątny o kątach 90°, 45°, 45° oraz 90°, 30°, 60° • umie rozwiązać trójkąt prostokątny o kątach 90°, 45°, 45° oraz 90°, 30°, 60° • umie wyznaczyć odległość między dwoma punktami, których współrzędne wyrażone są liczbami całkowitymi • umie wyznaczyć środek odcinka • umie wykonać rysunek ilustrujący zadanie • umie wprowadzić na rysunku dodatkowe 	<ul style="list-style-type: none"> • zna cechy przystawiania trójkątów • rozumie zasadę klasyfikacji trójkątów i czworokątów • umie sprawdzić, czy z odcinków o danych długościach można zbudować trójkąt • umie rozpoznać trójkąty przystające • umie obliczyć pole i obwód czworokąta • umie obliczyć pole wielokąta • umie wyznaczyć kąty trójkąta i czworokąta na podstawie danych z rysunku • umie obliczyć wysokość (bok) równoległoboku lub trójkąta, mając dane jego pole oraz bok (wysokość) • umie obliczyć długości przyprostokątnych na podstawie twierdzenia Pitagorasa • umie stosować twierdzenie Pitagorasa w prostych zadaniach o trójkątach, prostokątach, trapezach, rombach • zna wzór na obliczanie pola trójkąta równobocznego • umie wyprowadzić wzór na obliczanie długości przekątnej kwadratu • umie obliczyć długość przekątnej kwadratu, znając długość jego boku • umie obliczyć wysokość lub pole trójkąta równobocznego, znając długość jego boku • umie obliczyć długość boku lub pole kwadratu, znając długość jego przekątnej • umie rozwiązać zadania tekstowe związane z przekątną kwadratu lub wysokością trójkąta równobocznego • zna zależności między bokami i kątami trójkąta o kątach 90°, 45°, 45° oraz 90°, 30°, 60° • umie wskazać trójkąt prostokątny o kątach 90°, 45°, 45° oraz 90°, 30°, 60° • umie rozwiązać trójkąt prostokątny o kątach 90°, 45°, 45° oraz 90°, 30°, 60° • umie wyznaczyć odległość między dwoma punktami, których współrzędne wyrażone są liczbami całkowitymi • umie wyznaczyć środek odcinka • umie wykonać rysunek ilustrujący zadanie • umie wprowadzić na rysunku dodatkowe oznaczenia
--	---

<p>oznaczenia</p> <ul style="list-style-type: none"> • umie dostrzegać zależności pomiędzy dowodzonymi zagadnieniami a poznaną teorią • umie podać argumenty uzasadniające tezę • umie przedstawić zarys, szkic dowodu • umie przeprowadzić prosty dowód <p>Zastosowania matematyki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • umie zamienić procent na ułamek i odwrotnie • umie obliczyć procent danej liczby • umie odczytać dane z diagramu procentowego • umie obliczyć liczbę na podstawie danego jej procentu • umie obliczyć, jakim procentem jednej liczby jest druga liczba • umie rozwiązać zadania związane z procentami • zna pojęcie punktu procentowego • zna pojęcie inflacji • umie obliczyć liczbę większą lub mniejszą o dany procent • umie obliczyć, o ile procent wzrosła lub zmniejszyła się liczba • umie obliczyć liczbę na podstawie jej procentowego wzrostu (obniżki) • umie obliczyć stan konta po dwóch latach • umie obliczyć oprocentowanie, znając otrzymaną po roku kwotę i odsetki • umie porównać lokaty bankowe • umie rozwiązać zadania związane z procentami w kontekście praktycznym • umie wykonać obliczenia w różnych sytuacjach praktycznych, operuje procentami • rozumie pojęcie podatku VAT • umie obliczyć wartość podatku VAT oraz cenę brutto dla danej stawki VAT • umie obliczyć podatek od wynagrodzenia • umie obliczyć cenę netto, znając cenę brutto oraz VAT • umie analizować informacje odczytane z diagramu • umie przetwarzać informacje odczytane z diagramu 	<ul style="list-style-type: none"> • umie dostrzegać zależności pomiędzy dowodzonymi zagadnieniami a poznaną teorią • umie podać argumenty uzasadniające tezę • umie przedstawić zarys, szkic dowodu • umie przeprowadzić prosty dowód <p>Zastosowania matematyki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • umie zamienić procent na ułamek i odwrotnie • umie obliczyć procent danej liczby • umie odczytać dane z diagramu procentowego • umie obliczyć liczbę na podstawie danego jej procentu • umie obliczyć, jakim procentem jednej liczby jest druga liczba • umie rozwiązać zadania związane z procentami • zna pojęcie punktu procentowego • zna pojęcie inflacji • umie obliczyć liczbę większą lub mniejszą o dany procent • umie obliczyć, o ile procent wzrosła lub zmniejszyła się liczba • umie obliczyć liczbę na podstawie jej procentowego wzrostu (obniżki) • umie obliczyć stan konta po dwóch latach • umie obliczyć oprocentowanie, znając otrzymaną po roku kwotę i odsetki • umie porównać lokaty bankowe • umie rozwiązać zadania związane z procentami w kontekście praktycznym • umie wykonać obliczenia w różnych sytuacjach praktycznych, operuje procentami • rozumie pojęcie podatku VAT • umie obliczyć wartość podatku VAT oraz cenę brutto dla danej stawki VAT • umie obliczyć podatek od wynagrodzenia • umie obliczyć cenę netto, znając cenę brutto oraz VAT • umie analizować informacje odczytane z diagramu • umie przetwarzać informacje odczytane z diagramu • umie interpretować informacje odczytane z
--	---

<ul style="list-style-type: none"> • umie interpretować informacje odczytane z diagramu • umie wykorzystać informacje w praktyce • umie podzielić daną wielkość na dwie części w zadanym stosunku • umie ułożyć proporcję odpowiednią do warunków zadania • umie rozwiązać proste zadania związane z podziałem proporcjonalnym • umie określić zdarzenia losowe w doświadczeniu • umie obliczyć prawdopodobieństwo zdarzenia • umie interpretować informacje odczytane z wykresu • umie odczytać i porównać informacje z kilku wykresów narysowanych w jednym układzie współrzędnych • umie interpretować informacje z kilku wykresów narysowanych w jednym układzie współrzędnych <p>Graniastosłupy i ostrosłupy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna pojęcie graniastosłupa pochyłego • umie obliczyć pole powierzchni i objętość narysowanych graniastosłupów • umie obliczyć pole powierzchni i objętość graniastosłupa na podstawie narysowanej jego siatki • umie rozwiązać zadania tekstowe związane z objętością i polem powierzchni graniastosłupa • zna nazwy odcinków w graniastosłupie • umie wskazać na modelu przekątną ściany bocznej, przekątną podstawy oraz przekątną graniastosłupa • umie rysować w rzucie równoległym graniastosłupa prostego przekątne jego ścian oraz przekątne brył • umie obliczyć długość odcinka w graniastosłupie, korzystając z twierdzenia Pitagorasa • umie określić liczbę wierzchołków, krawędzi i ścian ostrosłupa • umie rysować ostrosłup w rzucie równoległym • umie obliczyć sumę długości krawędzi 	<p>diagramu</p> <ul style="list-style-type: none"> • umie wykorzystać informacje w praktyce • umie podzielić daną wielkość na dwie części w zadanym stosunku • umie ułożyć proporcję odpowiednią do warunków zadania • umie rozwiązać proste zadania związane z podziałem proporcjonalnym • umie określić zdarzenia losowe w doświadczeniu • umie obliczyć prawdopodobieństwo zdarzenia • umie interpretować informacje odczytane z wykresu • umie odczytać i porównać informacje z kilku wykresów narysowanych w jednym układzie współrzędnych • umie interpretować informacje z kilku wykresów narysowanych w jednym układzie współrzędnych <p>Graniastosłupy i ostrosłupy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna pojęcie graniastosłupa pochyłego • umie obliczyć pole powierzchni i objętość narysowanych graniastosłupów • umie obliczyć pole powierzchni i objętość graniastosłupa na podstawie narysowanej jego siatki • umie rozwiązać zadania tekstowe związane z objętością i polem powierzchni graniastosłupa • zna nazwy odcinków w graniastosłupie • umie wskazać na modelu przekątną ściany bocznej, przekątną podstawy oraz przekątną graniastosłupa • umie rysować w rzucie równoległym graniastosłupa prostego przekątne jego ścian oraz przekątne brył • umie obliczyć długość odcinka w graniastosłupie, korzystając z twierdzenia Pitagorasa • umie określić liczbę wierzchołków, krawędzi i ścian ostrosłupa • umie rysować ostrosłup w rzucie równoległym • umie obliczyć sumę długości krawędzi ostrosłupa
--	---

<p>ostrosłupa</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumie sposób obliczania pola powierzchni jako pola siatki • umie kreślić siatkę ostrosłupa prawidłowego • umie rozpoznać siatkę ostrosłupa • umie obliczyć pole ostrosłupa prawidłowego • umie rozwiązać zadania tekstowe związane z polem powierzchni ostrosłupa • umie obliczyć objętość ostrosłupa • umie rozwiązać zadanie tekstowe związane z objętością ostrosłupa • umie wskazać trójkąt prostokątny, w którym występuje dany lub szukany odcinek • umie stosować twierdzenie Pitagorasa do wyznaczania długości odcinków • umie obliczyć szukany odcinek, stosując twierdzenie Pitagorasa <p>Symetrie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • umie określić własności punktów symetrycznych • umie rysować figury w symetrii osiowej, gdy figura i oś: <ul style="list-style-type: none"> - mają punkty wspólne • rozumie pojęcie figury osiowosymetrycznej • umie narysować oś symetrii figury • umie uzupełnić figurę do figury osiowosymetrycznej, mając dane: oś symetrii oraz część figury • rozumie pojęcie symetralnej odcinka i jej własności • zna pojęcie dwusiecznej kąta i jej własności • rozumie pojęcie dwusiecznej kąta i jej własności • umie rysować figury w symetrii środkowej, gdy środek symetrii: <ul style="list-style-type: none"> - należy do figury • umie wykreślić środek symetrii, względem którego punkty są symetryczne • umie podać własności punktów symetrycznych • zna pojęcie środka symetrii figury • umie podać przykłady figur, które mają 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie sposób obliczania pola powierzchni jako pola siatki • umie kreślić siatkę ostrosłupa prawidłowego • umie rozpoznać siatkę ostrosłupa • umie obliczyć pole ostrosłupa prawidłowego • umie rozwiązać zadania tekstowe związane z polem powierzchni ostrosłupa • umie obliczyć objętość ostrosłupa • umie rozwiązać zadanie tekstowe związane z objętością ostrosłupa • umie wskazać trójkąt prostokątny, w którym występuje dany lub szukany odcinek • umie stosować twierdzenie Pitagorasa do wyznaczania długości odcinków • umie obliczyć szukany odcinek, stosując twierdzenie Pitagorasa <p>Symetrie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • umie określić własności punktów symetrycznych • umie rysować figury w symetrii osiowej, gdy figura i oś: <ul style="list-style-type: none"> - mają punkty wspólne • rozumie pojęcie figury osiowosymetrycznej • umie narysować oś symetrii figury • umie uzupełnić figurę do figury osiowosymetrycznej, mając dane: oś symetrii oraz część figury • rozumie pojęcie symetralnej odcinka i jej własności • zna pojęcie dwusiecznej kąta i jej własności • rozumie pojęcie dwusiecznej kąta i jej własności • umie rysować figury w symetrii środkowej, gdy środek symetrii: <ul style="list-style-type: none"> - należy do figury • umie wykreślić środek symetrii, względem którego punkty są symetryczne • umie podać własności punktów symetrycznych • zna pojęcie środka symetrii figury • umie podać przykłady figur, które mają środek symetrii
---	---

<p>środek symetrii</p> <ul style="list-style-type: none"> • umie rysować figury posiadające środek symetrii • umie wskazać środek symetrii figury • umie wyznaczyć środek symetrii odcinka <p>Koła i okręgi</p> <ul style="list-style-type: none"> • umie rozpoznać wzajemne położenie prostej i okręgu • zna pojęcie stycznej do okręgu • umie rozpoznać styczną do okręgu • wie, że styczna do okręgu jest prostopadła do promienia poprowadzonego do punktu styczności • umie konstruować styczną do okręgu, przechodzącą przez dany punkt na okręgu • umie rozwiązać zadania konstrukcyjne i rachunkowe związane ze styczną do okręgu • umie określić wzajemne położenie dwóch okręgów, znając ich promienie i odległość między ich środkami • umie obliczyć odległość między środkami okręgów, znając ich promienie i położenie • umie rozwiązać zadania związane z okręgami w układzie współrzędnych • umie obliczyć długość okręgu, znając jego promień lub średnicę • umie wyznaczyć promień lub średnicę okręgu, znając jego długość • umie obliczyć obwód figury składającej się wielokrotności ćwiartek okręgu • umie rozwiązać zadania tekstowe związane z porównywaniem obwodów figur • umie obliczyć pole koła, znając jego promień lub średnicę • umie obliczyć pole pierścienia kołowego, znając promienie lub średnice kół ograniczających pierścien • umie wyznaczyć promień lub średnicę koła, znając jego pole • umie rozwiązać zadania tekstowe związane porównywaniem pól figur <p>Rachunek prawdopodobieństwa</p> <ul style="list-style-type: none"> • wie, że wyniki doświadczeń losowych można przedstawić w różny sposób • umie opisać wyniki doświadczeń losowych 	<ul style="list-style-type: none"> • umie rysować figury posiadające środek symetrii • umie wskazać środek symetrii figury • umie wyznaczyć środek symetrii odcinka <p>Koła i okręgi</p> <ul style="list-style-type: none"> • umie rozpoznać wzajemne położenie prostej i okręgu • zna pojęcie stycznej do okręgu • umie rozpoznać styczną do okręgu • wie, że styczna do okręgu jest prostopadła do promienia poprowadzonego do punktu styczności • umie konstruować styczną do okręgu, przechodzącą przez dany punkt na okręgu • umie rozwiązać zadania konstrukcyjne i rachunkowe związane ze styczną do okręgu • umie określić wzajemne położenie dwóch okręgów, znając ich promienie i odległość między ich środkami • umie obliczyć odległość między środkami okręgów, znając ich promienie i położenie • umie rozwiązać zadania związane z okręgami w układzie współrzędnych • umie obliczyć długość okręgu, znając jego promień lub średnicę • umie wyznaczyć promień lub średnicę okręgu, znając jego długość • umie obliczyć obwód figury składającej się wielokrotności ćwiartek okręgu • umie rozwiązać zadania tekstowe związane z porównywaniem obwodów figur • umie obliczyć pole koła, znając jego promień lub średnicę • umie obliczyć pole pierścienia kołowego, znając promienie lub średnice kół ograniczających pierścien • umie wyznaczyć promień lub średnicę koła, znając jego pole • umie rozwiązać zadania tekstowe związane porównywaniem pól figur <p>Rachunek prawdopodobieństwa</p> <ul style="list-style-type: none"> • wie, że wyniki doświadczeń losowych można przedstawić w różny sposób • umie opisać wyniki doświadczeń losowych lub przedstawić je za pomocą tabeli
--	---

<p>lub przedstawić je za pomocą tabeli</p> <ul style="list-style-type: none"> • umie obliczyć liczbę możliwych wyników, wykorzystując sporządzony przez siebie opis lub tabelę • umie obliczyć liczbę możliwych wyników przy dokonywaniu dwóch wyborów, stosując regułę mnożenia • zna sposoby obliczania liczby zdarzeń losowych • umie wykorzystać tabelę do obliczenia prawdopodobieństwa zdarzenia • umie obliczyć prawdopodobieństwo zdarzenia składającego się z dwóch wyborów <p>Ocena 2</p> <p>Wymagania na ocenę dopuszczającą (2) obejmują wiadomości i umiejętności umożliwiające uczniowi dalszą naukę, bez których uczeń nie jest w stanie zrozumieć kolejnych zagadnień omawianych podczas lekcji i wykonywać prostych zadań nawiązujących do sytuacji z życia codziennego.</p> <p>Liczby i działania</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna znaki używane do zapisu liczb w systemie rzymskim • umie zapisać i odczytać liczby naturalne dodatnie w systemie rzymskim (w zakresie do 3000) • zna cechy podzielności przez 2, 3, 4, 5, 9, 10, 100 • zna pojęcia liczby pierwszej i liczby złożonej • zna pojęcie dzielnika liczby naturalnej • zna pojęcie wielokrotności liczby naturalnej • rozpoznaje liczby podzielne przez 2, 3, 4, 5, 9, 10, 100 • rozpoznaje liczby pierwsze i liczby złożone • rozkłada liczby na czynniki pierwsze • znajduje NWD i NWW dwóch liczb naturalnych • zna pojęcia: liczby naturalnej, liczby 	<ul style="list-style-type: none"> • umie obliczyć liczbę możliwych wyników, wykorzystując sporządzony przez siebie opis lub tabelę • umie obliczyć liczbę możliwych wyników przy dokonywaniu dwóch wyborów, stosując regułę mnożenia • zna sposoby obliczania liczby zdarzeń losowych • umie wykorzystać tabelę do obliczenia prawdopodobieństwa zdarzenia • umie obliczyć prawdopodobieństwo zdarzenia składającego się z dwóch wyborów <p>Ocena 2</p> <p>Wymagania na ocenę dopuszczającą (2) obejmują wiadomości i umiejętności umożliwiające uczniowi dalszą naukę, bez których uczeń nie jest w stanie zrozumieć kolejnych zagadnień omawianych podczas lekcji i wykonywać prostych zadań nawiązujących do sytuacji z życia codziennego.</p> <p>Liczby i działania</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna znaki używane do zapisu liczb w systemie rzymskim • umie zapisać i odczytać liczby naturalne dodatnie w systemie rzymskim (w zakresie do 3000) • zna cechy podzielności przez 2, 3, 4, 5, 9, 10, 100 • zna pojęcia liczby pierwszej i liczby złożonej • zna pojęcie dzielnika liczby naturalnej • zna pojęcie wielokrotności liczby naturalnej • rozpoznaje liczby podzielne przez 2, 3, 4, 5, 9, 10, 100 • rozpoznaje liczby pierwsze i liczby złożone • rozkłada liczby na czynniki pierwsze • znajduje NWD i NWW dwóch liczb naturalnych • zna pojęcia: liczby naturalnej, liczby całkowitej, liczby wymiernej
--	--

<p>całkowitej, liczby wymiernej</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna pojęcia: liczby przeciwnej do danej oraz odwrotności danej liczby • umie podać liczbę przeciwną do danej oraz odwrotność danej liczby • umie podać rozwinięcie dziesiętne ułamka zwykłego • umie odczytać współrzędną punktu na osi liczbowej oraz zaznaczyć liczbę na osi liczbowej • zna pojęcie potęgi o wykładniku: naturalnym • zna pojęcie pierwiastka arytmetycznego II stopnia z liczby nieujemnej i III stopnia • z dowolnej liczby • zna pojęcie notacji wykładniczej • umie obliczyć potęgę o wykładniku: naturalnym • umie obliczyć pierwiastek arytmetyczny II i III stopnia z liczb, które są odpowiednio kwadratami lub sześcianami liczb wymiernych • umie porównywać oraz porządkować liczby przedstawione w różny sposób • zna algorytmy działań na ułamkach • zna reguły dotyczące kolejności wykonywania działań • umie zamieniać jednostki • umie wykonać działania łączne na liczbach • umie oszacować wynik działania • umie zaokrąglić liczby do podanego rzędu • zna własności działań na potęgach i pierwiastkach • umie zapisać w postaci jednej potęgi iloczyny i ilorazy potęg o takich samych podstawach • umie zapisać w postaci jednej potęgi iloczyny i ilorazy potęg o takich samych wykładnikach • umie zapisać w postaci jednej potęgi potęgę potęgi o wykładniku naturalnym <p>Wyrażenia algebraiczne i równania</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna pojęcia: wyrażenie algebraiczne, jednomian, suma algebraiczna, wyrazy podobne • zna zasadę przeprowadzania redukcji 	<ul style="list-style-type: none"> • zna pojęcia: liczby przeciwnej do danej oraz odwrotności danej liczby • umie podać liczbę przeciwną do danej oraz odwrotność danej liczby • umie podać rozwinięcie dziesiętne ułamka zwykłego • umie odczytać współrzędną punktu na osi liczbowej oraz zaznaczyć liczbę na osi liczbowej • zna pojęcie potęgi o wykładniku: naturalnym • zna pojęcie pierwiastka arytmetycznego II stopnia z liczby nieujemnej i III stopnia • z dowolnej liczby • zna pojęcie notacji wykładniczej • umie obliczyć potęgę o wykładniku: naturalnym • umie obliczyć pierwiastek arytmetyczny II i III stopnia z liczb, które są odpowiednio kwadratami lub sześcianami liczb wymiernych • umie porównywać oraz porządkować liczby przedstawione w różny sposób • zna algorytmy działań na ułamkach • zna reguły dotyczące kolejności wykonywania działań • umie zamieniać jednostki • umie wykonać działania łączne na liczbach • umie oszacować wynik działania • umie zaokrąglić liczby do podanego rzędu • zna własności działań na potęgach i pierwiastkach • umie zapisać w postaci jednej potęgi iloczyny i ilorazy potęg o takich samych podstawach • umie zapisać w postaci jednej potęgi iloczyny i ilorazy potęg o takich samych wykładnikach • umie zapisać w postaci jednej potęgi potęgę potęgi o wykładniku naturalnym <p>Wyrażenia algebraiczne i równania</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna pojęcia: wyrażenie algebraiczne, jednomian, suma algebraiczna, wyrazy podobne • zna zasadę przeprowadzania redukcji wyrazów podobnych
---	---

<p>wyrazów podobnych</p> <ul style="list-style-type: none"> • umie budować proste wyrażenia algebraiczne • umie redukować wyrazy podobne w sumie algebraicznej • umie dodawać i odejmować sumy algebraiczne • umie mnożyć jednomiany, sumę algebraiczną przez jednomian oraz sumy algebraiczne • umie obliczyć wartość liczbową wyrażenia bez jego przekształcania • umie przekształcać wyrażenia algebraiczne • zna pojęcie równania • zna metodę równań równoważnych • rozumie pojęcie rozwiązania równania • potrafi sprawdzić, czy dana liczba jest rozwiązaniem równania • umie rozwiązać równanie <p>Figury na płaszczyźnie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna pojęcie trójkąta • wie, ile wynosi suma miar kątów wewnętrznych trójkąta i czworokąta • zna wzór na pole dowolnego trójkąta • zna definicję prostokąta, kwadratu, trapezu, równoległoboku i rombu • zna wzory na obliczanie pól powierzchni czworokątów • zna własności czworokątów • umie obliczyć miarę trzeciego kąta trójkąta, mając dane dwa pozostałe • umie obliczyć pole trójkąta o danej podstawie i wysokości • umie obliczyć pole i obwód czworokąta • umie wyznaczyć kąty trójkąta i czworokąta na podstawie danych z rysunku • zna twierdzenie Pitagorasa • rozumie potrzebę stosowania twierdzenia Pitagorasa • umie obliczyć długość przeciwprostokątnej na podstawie twierdzenia Pitagorasa • umie wskazać trójkąt prostokątny w innej figurze • umie stosować twierdzenie Pitagorasa w prostych zadaniach o trójkątach, prostokątach, trapezach, rombach 	<ul style="list-style-type: none"> • umie budować proste wyrażenia algebraiczne • umie redukować wyrazy podobne w sumie algebraicznej • umie dodawać i odejmować sumy algebraiczne • umie mnożyć jednomiany, sumę algebraiczną przez jednomian oraz sumy algebraiczne • umie obliczyć wartość liczbową wyrażenia bez jego przekształcania • umie przekształcać wyrażenia algebraiczne • zna pojęcie równania • zna metodę równań równoważnych • rozumie pojęcie rozwiązania równania • potrafi sprawdzić, czy dana liczba jest rozwiązaniem równania • umie rozwiązać równanie <p>Figury na płaszczyźnie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna pojęcie trójkąta • wie, ile wynosi suma miar kątów wewnętrznych trójkąta i czworokąta • zna wzór na pole dowolnego trójkąta • zna definicję prostokąta, kwadratu, trapezu, równoległoboku i rombu • zna wzory na obliczanie pól powierzchni czworokątów • zna własności czworokątów • umie obliczyć miarę trzeciego kąta trójkąta, mając dane dwa pozostałe • umie obliczyć pole trójkąta o danej podstawie i wysokości • umie obliczyć pole i obwód czworokąta • umie wyznaczyć kąty trójkąta i czworokąta na podstawie danych z rysunku • zna twierdzenie Pitagorasa • rozumie potrzebę stosowania twierdzenia Pitagorasa • umie obliczyć długość przeciwprostokątnej na podstawie twierdzenia Pitagorasa • umie wskazać trójkąt prostokątny w innej figurze • umie stosować twierdzenie Pitagorasa w prostych zadaniach o trójkątach, prostokątach, trapezach, rombach • zna wzór na obliczanie długości przekątnej
--	---

<ul style="list-style-type: none"> • zna wzór na obliczanie długości przekątnej kwadratu • zna wzór na obliczanie wysokości trójkąta równobocznego • umie obliczyć długość przekątnej kwadratu, znając długość jego boku • umie wskazać trójkąt prostokątny o kątach 90°, 45°, 45° oraz 90°, 30°, 60° • umie odczytać odległość między dwoma punktami o równych odciętych lub rzędnych • zna podstawowe własności figur geometrycznych <p>Zastosowania matematyki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna pojęcie procentu • rozumie potrzebę stosowania procentów w życiu codziennym • umie zamienić procent na ułamek i odwrotnie • umie obliczyć procent danej liczby • umie odczytać dane z diagramu procentowego • zna pojęcia oprocentowania i odsetek • rozumie pojęcie oprocentowania • umie obliczyć stan konta po roku czasu, znając oprocentowanie • zna i rozumie pojęcie podatku • zna pojęcia: cena netto, cena brutto • rozumie pojęcie podatku VAT • umie obliczyć wartość podatku VAT oraz cenę brutto dla danej stawki VAT • umie obliczyć podatek od wynagrodzenia • zna pojęcie diagramu • rozumie pojęcie diagramu • umie odczytać informacje przedstawione na diagramie • umie interpretować informacje odczytane z diagramu • umie wykorzystać informacje w praktyce • zna pojęcie podziału proporcjonalnego • zna pojęcie zdarzenia losowego • zna wzór na obliczanie prawdopodobieństwa • umie określić zdarzenia losowe w doświadczeniu • rozumie wykres jako sposób prezentacji 	<p>kwadratu</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna wzór na obliczanie wysokości trójkąta równobocznego • umie obliczyć długość przekątnej kwadratu, znając długość jego boku • umie wskazać trójkąt prostokątny o kątach 90°, 45°, 45° oraz 90°, 30°, 60° • umie odczytać odległość między dwoma punktami o równych odciętych lub rzędnych • zna podstawowe własności figur geometrycznych <p>Zastosowania matematyki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna pojęcie procentu • rozumie potrzebę stosowania procentów w życiu codziennym • umie zamienić procent na ułamek i odwrotnie • umie obliczyć procent danej liczby • umie odczytać dane z diagramu procentowego • zna pojęcia oprocentowania i odsetek • rozumie pojęcie oprocentowania • umie obliczyć stan konta po roku czasu, znając oprocentowanie • zna i rozumie pojęcie podatku • zna pojęcia: cena netto, cena brutto • rozumie pojęcie podatku VAT • umie obliczyć wartość podatku VAT oraz cenę brutto dla danej stawki VAT • umie obliczyć podatek od wynagrodzenia • zna pojęcie diagramu • rozumie pojęcie diagramu • umie odczytać informacje przedstawione na diagramie • umie interpretować informacje odczytane z diagramu • umie wykorzystać informacje w praktyce • zna pojęcie podziału proporcjonalnego • zna pojęcie zdarzenia losowego • zna wzór na obliczanie prawdopodobieństwa • umie określić zdarzenia losowe w doświadczeniu • rozumie wykres jako sposób prezentacji informacji
--	--

<p>informacji</p> <ul style="list-style-type: none"> • umie odczytać informacje z wykresu • Graniastosłupy i ostrosłupy: • zna pojęcia prostopadłościanu i sześciianu oraz ich budowę • zna pojęcia graniastosłupa prostego i prawidłowego oraz ich budowę • zna wzory na obliczanie pola powierzchni i objętości graniastosłupa • zna jednostki pola i objętości • rozumie sposób tworzenia nazw graniastosłupów • umie obliczyć pole powierzchni i objętość graniastosłupa • umie wskazać na modelu przekątną ściany bocznej, przekątną podstawy oraz przekątną graniastosłupa • zna pojęcie ostrosłupa • zna pojęcie ostrosłupa prawidłowego • zna pojęcia czworoscianu i czworoscianu foremego • zna budowę ostrosłupa • rozumie sposób tworzenia nazw ostrosłupów • zna pojęcie wysokości ostrosłupa • umie określić liczbę wierzchołków, krawędzi i ścian ostrosłupa • umie rysować ostrosłup w rzucie równoległym • zna pojęcie siatki ostrosłupa • zna pojęcie pola powierzchni ostrosłupa • zna wzór na obliczanie pola powierzchni ostrosłupa • rozumie pojęcie pola figury • rozumie zasadę kreślenia siatki • umie kreślić siatkę ostrosłupa prawidłowego • umie rozpoznać siatkę ostrosłupa • umie obliczyć pole ostrosłupa prawidłowego • zna wzór na obliczanie objętości ostrosłupa • rozumie pojęcie objętości figury • umie obliczyć objętość ostrosłupa • zna pojęcie wysokości ściany bocznej • umie wskazać trójkąt prostokątny, w którym 	<ul style="list-style-type: none"> • umie odczytać informacje z wykresu • Graniastosłupy i ostrosłupy: • zna pojęcia prostopadłościanu i sześciianu oraz ich budowę • zna pojęcia graniastosłupa prostego i prawidłowego oraz ich budowę • zna wzory na obliczanie pola powierzchni i objętości graniastosłupa • zna jednostki pola i objętości • rozumie sposób tworzenia nazw graniastosłupów • umie obliczyć pole powierzchni i objętość graniastosłupa • umie wskazać na modelu przekątną ściany bocznej, przekątną podstawy oraz przekątną graniastosłupa • zna pojęcie ostrosłupa • zna pojęcie ostrosłupa prawidłowego • zna pojęcia czworoscianu i czworoscianu foremego • zna budowę ostrosłupa • rozumie sposób tworzenia nazw ostrosłupów • zna pojęcie wysokości ostrosłupa • umie określić liczbę wierzchołków, krawędzi i ścian ostrosłupa • umie rysować ostrosłup w rzucie równoległym • zna pojęcie siatki ostrosłupa • zna pojęcie pola powierzchni ostrosłupa • zna wzór na obliczanie pola powierzchni ostrosłupa • rozumie pojęcie pola figury • rozumie zasadę kreślenia siatki • umie kreślić siatkę ostrosłupa prawidłowego • umie rozpoznać siatkę ostrosłupa • umie obliczyć pole ostrosłupa prawidłowego • zna wzór na obliczanie objętości ostrosłupa • rozumie pojęcie objętości figury • umie obliczyć objętość ostrosłupa • zna pojęcie wysokości ściany bocznej • umie wskazać trójkąt prostokątny, w którym występuje dany lub szukany odcinek
---	--

występuje dany lub szukany odcinek

Symetrie:

- zna pojęcie punktów symetrycznych względem prostej
- umie rozpoznawać figury symetryczne względem prostej
- umie wykreślić punkt symetryczny do danego
- umie rysować figury w symetrii osiowej, gdy figura i oś:
 - nie mają punktów wspólnych
- zna pojęcie osi symetrii figury
- umie podać przykłady figur, które mają oś symetrii
- zna pojęcie symetralnej odcinka
- umie konstruować symetralną odcinka
- umie konstrukcyjnie znajdować środek odcinka
- zna pojęcie dwusiecznej kąta i jej własności
- rozumie pojęcie dwusiecznej kąta i jej własności
- umie konstruować dwusieczną kąta
- zna pojęcie punktów symetrycznych względem punktu
- umie rozpoznawać figury symetryczne względem punktu
- umie wykreślić punkt symetryczny do danego
- umie rysować figury w symetrii środkowej, gdy środek symetrii:
 - nie należy do figury

Koła i okręgi

- zna pojęcie okręgów rozłącznych, przecinających się i stycznych
- zna wzór na obliczanie długości okręgu
- zna liczbę π
- umie obliczyć długość okręgu, znając jego promień lub średnicę
- zna wzór na obliczanie pola koła
- umie obliczyć pole koła, znając jego promień lub średnicę
- umie obliczyć pole pierścienia kołowego, znając promienie lub średnice kół ograniczających pierścien

Rachunek prawdopodobieństwa

Symetrie:

- zna pojęcie punktów symetrycznych względem prostej
- umie rozpoznawać figury symetryczne względem prostej
- umie wykreślić punkt symetryczny do danego
- umie rysować figury w symetrii osiowej, gdy figura i oś:
 - nie mają punktów wspólnych
- zna pojęcie osi symetrii figury
- umie podać przykłady figur, które mają oś symetrii
- zna pojęcie symetralnej odcinka
- umie konstruować symetralną odcinka
- umie konstrukcyjnie znajdować środek odcinka
- zna pojęcie dwusiecznej kąta i jej własności
- rozumie pojęcie dwusiecznej kąta i jej własności
- umie konstruować dwusieczną kąta
- zna pojęcie punktów symetrycznych względem punktu
- umie rozpoznawać figury symetryczne względem punktu
- umie wykreślić punkt symetryczny do danego
- umie rysować figury w symetrii środkowej, gdy środek symetrii:
 - nie należy do figury

Koła i okręgi

- zna pojęcie okręgów rozłącznych, przecinających się i stycznych
- zna wzór na obliczanie długości okręgu
- zna liczbę π
- umie obliczyć długość okręgu, znając jego promień lub średnicę
- zna wzór na obliczanie pola koła
- umie obliczyć pole koła, znając jego promień lub średnicę
- umie obliczyć pole pierścienia kołowego, znając promienie lub średnice kół ograniczających pierścien

Rachunek prawdopodobieństwa

- zna wzór na obliczanie prawdopodobieństwa

- zna wzór na obliczanie prawdopodobieństwa

Chemia

Ocena 6

- zapisuje wzór strukturalny dowolnego kwasu nieorganicznego o podanym wzorze sumarycznym;
- zapisuje równania dysocjacji elektrolitycznej kwasów w formie stopniowej;
- zapisuje równania reakcji otrzymywania różnych wodorotlenków;
- projektuje doświadczenia otrzymywania dowolnej soli;
- formułuje wniosek do zaprojektowanych doświadczeń.

Ocena 5

- projektuje doświadczenia, w których wyniku można otrzymywać kwasy;
- proponuje sposoby ograniczenia powstawania kwaśnych opadów;
- zapisuje wzór sumaryczny wodorotlenku dowolnego metalu;
- planuje doświadczenia, w których wyniku można otrzymać różne wodorotlenki, także trudno rozpuszczalne;
- wskazuje substancje, które mogą ze sobą reagować, tworząc sól;
- podaje metody otrzymywania soli;
- identyfikuje sole na podstawie podanych informacji;
- wyjaśnia, jakie zmiany zaszły w odczynie roztworów poddanych reakcji zobojętniania;
- przewiduje, czy zajdzie dana reakcja chemiczna;
- proponuje reakcję tworzenia soli trudno rozpuszczalnej;
- zapisuje i odczytuje równania reakcji otrzymywania dowolnej soli w postaci cząsteczkowej i jonowej.

Ocena 4

- zapisuje równania reakcji otrzymywania wskazanego kwasu;
- wykazuje doświadczalnie żrące właściwości kwasu siarkowego(VI);
- podaje zasadę bezpiecznego rozcieńczania

Chemia

Ocena 6

- potrafi wykryć obecność węgla i wodoru w związkach organicznych;
- określa produkty polimeryzacji etynu;
- podaje właściwości i zastosowania wybranych tworzyw sztucznych;
- omawia różnicę między reakcją estryfikacji a reakcją zobojętniania;
- zapisuje równania reakcji hydrolizy estru o podanej nazwie lub wzorze;
- zapisuje równania reakcji otrzymywania i zmydlania, np. tristearynianu glicerolu;
- projektuje doświadczenie umożliwiające odróżnienie tłuszczu od substancji tłustej (próba akroleinowa);
- opisuje proces utwardzania tłuszczów.

Ocena 5

- dokonuje analizy właściwości węglowodorów;
- wyjaśnia wpływ wiązania wielokrotnego w cząsteczce węglowodoru na jego reaktywność chemiczną;
- zapisuje równania reakcji przyłączania (np. bromowodoru, wodoru, chloru) do węglowodorów zawierających wiązanie wielokrotne;
- zapisuje wzory dowolnych alkoholi i kwasów karboksylowych;
- zapisuje równania reakcji chemicznych dla alkoholi, kwasów karboksylowych o wyższym stopniu trudności (np. więcej niż 5 atomów węgla w cząsteczce) (dla alkoholi i kwasów karboksylowych);
- wyjaśnia zależność między długością łańcucha węglowego a stanem skupienia i reaktywnością chemiczną alkoholi oraz kwasów karboksylowych;
- zapisuje równania reakcji otrzymywania estru o podanej nazwie lub podanym wzorze;
- projektuje doświadczenie chemiczne umożliwiające otrzymanie estru o podanej nazwie;

<p>stężonego roztworu kwasu siarkowego(VI);</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego kwas siarkowy(VI) pozostawiony w otwartym naczyniu zwiększa swą objętość; • planuje doświadczalne wykrycie białka w próbce żywności (w serze, mleku, jajku); • opisuje reakcję ksantoproteinową; • zapisuje i odczytuje równania reakcji dysocjacji jonowej (elektrolitycznej) kwasów; • określa odczyn roztworu kwasowego na podstawie znajomości jonów obecnych w badanym roztworze; • analizuje proces powstawania kwaśnych opadów i skutki ich działania; • rozwiązuje chemografy; • zapisuje równania reakcji otrzymywania wskazanego kwasu; • rozróżnia pojęcia <i>wodorotlenek</i> i <i>zasada</i>; • wyjaśnia, dlaczego podczas pracy z zasadami należy zachować szczególną ostrożność ; • planuje doświadczenia, w których wyniku, można otrzymać wodorotlenek: sodu, potasu lub wapnia; • planuje sposób otrzymywania wodorotlenków trudno rozpuszczalnych; • zapisuje równania dysocjacji jonowej (elektrolitycznej) zasad; • wymienia przyczyny odczynu kwasowego, zasadowego, obojętnego roztworów; • interpretuje wartość pH w ujęciu jakościowym (odczyn kwasowy, zasadowy, obojętny); • opisuje zastosowania wskaźników; • planuje doświadczenie, które umożliwi zbadanie wartości pH produktów używanych w życiu codziennym; • podaje nazwy i wzory dowolnych soli; • zapisuje równania dysocjacji jonowej (elektrolitycznej) soli; • wyjaśnia przebieg reakcji zobojętniania; • zapisuje równania reakcji otrzymywania soli w postaci cząsteczkowej i jonowej; • określa, korzystając z szeregu aktywności metali, które metale reagują z kwasami według schematu: $\text{metal} + \text{kwas} \rightarrow \text{sól} + \text{wodór};$ 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje właściwości estrów w kontekście ich zastosowań; • zapisuje równania reakcji chemicznych w postaci cząsteczkowej, jonowej oraz skróconej jonowej; • potrafi wykorzystać swoją wiedzę do rozwiązywania złożonych zadań; • podaje wzór tristéarynianu glicerolu; • projektuje doświadczenia chemiczne umożliwiające wykrycie białka; • określa, na czym polega wysalanie białka; • wyjaśnia, dlaczego skrobia i celuloza są polisacharydami; • omawia hydrolizę skrobi; • identyfikuje poznane substancje. <p>Ocena 4</p> <ul style="list-style-type: none"> • tworzy wzór ogólny szeregu homologicznego alkanów (na podstawie wzorów trzech kolejnych alkanów); • proponuje, jak doświadczalnie wykryć produkty spalania węglowodorów; • zapisuje równania reakcji spalania całkowitego i niecałkowitego alkanów, alkenów, alkinów; • zapisuje równania reakcji otrzymywania etenu i etynu; • zapisuje równania reakcji etenu i etynu z bromem, polimeryzacji etenu; • wyjaśnia zależność między długością łańcucha węglowego a właściwościami (np. stanem skupienia, lotnością, palnością) alkanów; • opisuje właściwości i zastosowania polietylenu; • projektuje doświadczenie chemiczne umożliwiające odróżnienie węglowodorów nasyconych od nienasyconych; • wyjaśnia, dlaczego alkohol etylowy wykazuje odczyn obojętny; • zapisuje równania reakcji spalania alkoholi; • podaje nazwy zwyczajowe i systematyczne kwasów karboksylowych; • wyjaśnia, dlaczego wyższe kwasy karboksylowe nazywa się kwasami tłuszczowymi; • podaje nazwy soli kwasów organicznych; • projektuje doświadczenie chemiczne
---	--

<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykłady soli występujących w przyrodzie; • projektuje doświadczenia umożliwiające otrzymywanie soli w reakcjach strąceniowych; • formułuje wniosek dotyczący wyniku reakcji strąceniowej na podstawie analizy tabeli rozpuszczalności soli i wodorotlenków; • podaje zastosowania soli; • opisuje doświadczenia przeprowadzane na lekcjach (schemat, obserwacje, wniosek); <p>Ocena 3</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje właściwości poznanych kwasów; • opisuje zastosowania poznanych kwasów; • wyjaśnia pojęcie <i>dysocjacja jonowa</i>; • zapisuje i odczytuje wybrane równania reakcji dysocjacji jonowej kwasów; • wymienia wspólne właściwości zasad; • podaje przykłady tlenków zasadowych; • zapisuje równania reakcji otrzymywania wodorotlenku sodu, potasu i wapnia; • wyjaśnia pojęcia <i>woda wapienna</i>, <i>wapno palone</i> i <i>wapno gaszone</i>; • określa rozpuszczalność wodorotlenków na podstawie tabeli rozpuszczalności; • omawia skalę pH; • bada odczyn i pH roztworu; • wymienia cztery najważniejsze sposoby otrzymywania soli; • podaje nazwy i wzory soli (typowe przykłady); • zapisuje równania reakcji otrzymywania soli (reakcja zobojętniania) w postaci cząsteczkowej, jonowej oraz jonowej skróconej; • wyjaśnia pojęcia <i>reakcja zobojętniania</i> i <i>reakcja strąceniowa</i>; • zapisuje równania reakcji otrzymywania soli (reakcja strąceniowa) w postaci cząsteczkowej; • korzysta z tabeli rozpuszczalności wodorotlenków i soli; • zapisuje równania reakcji dysocjacji jonowej soli; • dzieli metale ze względu na ich aktywność chemiczną (szereg aktywności metali); • wymienia sposoby zachowania się metali w 	<p>umożliwiający odróżnienie kwasów oleinowego od palmitynowego lub stearynowego;</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapisuje równania reakcji chemicznych prostych kwasów karboksylowych z alkoholami monohydroksylowymi; • zapisuje równania reakcji otrzymywania podanych estrów; • tworzy wzory estrów na podstawie podanych nazw kwasów i alkoholi; • opisuje budowę, właściwości fizyczne i chemiczne aminokwasów na przykładzie glicyny; • omawia różnice w budowie tłuszczów stałych i ciekłych; • wyjaśnia, dlaczego olej roślinny odbarwia wodę bromową; • wyjaśnia, co to znaczy, że sacharoza jest disacharydem; • porównuje budowę cząsteczek skrobi i celulozy; • wymienia różnice we właściwościach fizycznych skrobi i celulozy; • zapisuje poznane równania reakcji hydrolizy sacharydów; • projektuje doświadczenie chemiczne umożliwiające odróżnienie tłuszczu nienasyconego od nasyconego; • planuje doświadczenia chemiczne umożliwiające badanie właściwości omawianych związków chemicznych; • opisuje znaczenie i zastosowania skrobi, celulozy oraz innych poznanych związków chemicznych; • opisuje przeprowadzane doświadczenia chemiczne; <p>Ocena 3</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje zasady tworzenia nazw alkenów i alkinów na podstawie nazw alkanów; • zapisuje wzory sumaryczne, strukturalne i półstrukturalne oraz podaje nazwy alkanów, alkenów i alkinów; • wyjaśnia różnicę między spalaniem całkowitym a niecałkowitym; • opisuje właściwości fizyczne oraz chemiczne (spalanie) metanu, etanu, etenu i etynu; • zapisuje równania reakcji spalania metanu,
---	---

<p>reakcji z kwasami (np. miedź lub magnez w reakcji z kwasem chlorowodorowym);</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapisuje obserwacje z przeprowadzanych na lekcji doświadczeń. <p>Ocena 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje zastosowania wskaźników; • odróżnia kwasy od innych substancji chemicznych za pomocą wskaźników; • definiuje pojęcie <i>kwasy</i>; • opisuje budowę kwasów beztlenowych i tlenowych; • zapisuje wzory sumaryczne kwasów: HCl, H₂S, H₂SO₄, H₂SO₃, HNO₃, H₂CO₃, H₃PO₄; • opisuje właściwości kwasów: chlorowodorowego, azotowego(V) i siarkowego(VI); • opisuje podstawowe zastosowania kwasów: chlorowodorowego, azotowego(V) i siarkowego(VI); • wyjaśnia, na czym polega dysocjacja jonowa (elektrolityczna) kwasów; • zapisuje równania reakcji dysocjacji jonowej kwasów (proste przykłady); • wymienia zasady bhp dotyczące obchodzenia się z zasadami; • odróżnia zasady od innych substancji chemicznych za pomocą wskaźników; • definiuje pojęcia <i>wodorotlenek</i> i <i>zasada</i>; • opisuje budowę wodorotlenków; • zapisuje wzory sumaryczne wodorotlenków: NaOH, KOH, Ca(OH)₂, Al(OH)₃; • opisuje właściwości oraz zastosowania wodorotlenków: sodu, potasu i wapnia; • wyjaśnia, na czym polega dysocjacja jonowa (elektrolityczna) zasad; • zapisuje równania dysocjacji jonowej zasad (proste przykłady); • odróżnia zasady od kwasów za pomocą wskaźników; • wymienia rodzaje odczynu roztworów; • wskazuje metal i resztę kwasową we wzorze soli; • zapisuje wzory sumaryczne soli (chlorków, siarczków); • tworzy nazwy soli na podstawie wzorów sumarycznych i zapisuje wzory sumaryczne soli na podstawie ich nazw; 	<p>etenu i etynu;</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje sposoby otrzymywania etenu i etynu; • porównuje budowę etenu i etynu; • wyjaśnia, na czym polegają reakcje przyłączania i polimeryzacji; • wyjaśnia, jak doświadczalnie odróżnić węglowodory nasycone od nienasyconych; • wykonuje proste obliczenia dotyczące węglowodorów; • zapisuje wzory i wymienia nazwy alkoholi; • zapisuje wzory sumaryczny i strukturalny glicerolu; • podaje odczyn roztworu alkoholu; • opisuje fermentację alkoholową; • zapisuje równania reakcji spalania etanolu; • podaje przykłady kwasów organicznych występujących w przyrodzie i wymienia ich zastosowania; • tworzy nazwy prostych kwasów karboksylowych oraz zapisuje ich wzory sumaryczne i strukturalne; • podaje właściwości kwasu etanowego (octowego); • zapisuje równania reakcji spalania, reakcji dysocjacji jonowej, reakcji z: metalami, tlenkami metali i zasadami kwasu etanowego; • podaje nazwy soli pochodzących od kwasu etanowego; • podaje nazwy wyższych kwasów karboksylowych; • zapisuje wzory sumaryczne kwasów palmitynowego, stearynowego i oleinowego; • opisuje, jak doświadczalnie udowodnić, że dany kwas karboksylowy jest kwasem nienasyconym; • tworzy nazwy estrów pochodzących od podanych nazw kwasów i alkoholi (proste przykłady); • wyjaśnia, na czym polega reakcja estryfikacji; • wymienia właściwości fizyczne octanu etylu; • opisuje negatywne skutki działania etanolu na organizm ludzki; • zapisuje obserwacje do wykonywanych doświadczeń chemicznych; • opisuje właściwości fizyczne tłuszczów; • opisuje właściwości białek; • opisuje właściwości fizyczne glukozy,
---	--

- zapisuje równania reakcji dysocjacji jonowej soli (proste przykłady);
- określa rozpuszczalność soli w wodzie na podstawie tabeli rozpuszczalności wodorotlenków i soli;
- podaje sposób otrzymywania soli trzema podstawowymi metodami (kwas + zasada, metal + kwas, tlenek metalu + kwas);
- zapisuje cząsteczkowo równania reakcji otrzymywania soli (najprostsze);
- odróżnia zapis cząsteczkowy od zapisu jonowego równania reakcji chemicznej;
- wymienia zastosowania najważniejszych soli, np. chlorku sodu.

Ocena 1

Otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.

- sacharozy, skrobi i celulozy;
- wymienia czynniki powodujące koagulację białek;
- opisuje różnice w przebiegu denaturacji i koagulacji białek;
- określa wpływ oleju roślinnego na wodę bromową;
- omawia budowę glukozy;
- zapisuje za pomocą wzorów sumarycznych równanie reakcji sacharozy z wodą
- wykrywa obecność skrobi i białka w różnych produktach spożywczych.

Ocena 2

- definiuje pojęcie *węglowodory*;
- wymienia naturalne źródła węglowodorów;
- wymienia nazwy produktów destylacji ropy naftowej;
- opisuje właściwości fizyczne i chemiczne metanu;
- zapisuje równania reakcji spalania całkowitego i niecałkowitego metanu;
- definiuje pojęcie *szereg homologiczny*;
- podaje wzory sumaryczne i strukturalne etenu i etynu;
- opisuje najważniejsze właściwości i zastosowanie etenu i etynu;
- definiuje pojęcia *węglowodory nasycone* i *węglowodory nienasycone*;
- podaje wzory ogólne szeregów homologicznych alkanów, alkenów i alkinów;
- przyporządkowuje dany węglowodór do odpowiedniego szeregu homologicznego;
- odróżnia wzór sumaryczny od wzorów strukturalnego i półstrukturalnego;
- zapisuje wzory sumaryczne i nazwy alkanu, alkenu i alkinu o podanej liczbie atomów węgla (do pięciu atomów węgla w cząsteczce);
- zapisuje wzory strukturalne i półstrukturalne węglowodorów;
- zaznacza grupy funkcyjne w alkoholach, kwasach karboksylowych i estrach i podaje ich nazwy;
- zapisuje wzory ogólne alkoholi, kwasów karboksylowych i estrów;
- zapisuje wzory sumaryczne i strukturalne prostych alkoholi monohydroksylowych i

Fizyka

OCENĘ 6, otrzymuje uczeń, który sam poszukuje odpowiedzi i samodzielnie:

- objaśnia różnice między energią mechaniczną i energią wewnętrzną ciała;
- objaśnia różnice między energią mechaniczną i energią wewnętrzną ciała;
- uzasadnia, dlaczego w cieczach i gazach przepływ energii odbywa się głównie przez konwekcję;
- definiuje ciepło właściwe substancji;
- wyjaśnia sens fizyczny ciepła właściwego;
- opisuje zasadę działania wymiennika ciepła i chłodziarki;
- na podstawie proporcjonalności definiuje ciepło topnienia substancji;
- wyjaśnia sens fizyczny ciepła topnienia;
- na podstawie proporcjonalności definiuje ciepło parowania;
- wyjaśnia sens fizyczny ciepła parowania;
- opisuje zasadę działania chłodziarki;
- opisuje mechanizm przekazywania drgań

kwasów karboksylowych oraz tworzy ich nazwy;

- zaznacza we wzorze kwasu karboksylowego resztę kwasową;
- podaje nazwy zwyczajowe omawianych kwasów karboksylowych (mrówkowy, octowy);
- opisuje najważniejsze właściwości metanolu, etanolu, glicerolu oraz kwasu etanowego;
- zapisuje równanie reakcji spalania metanolu;
- opisuje podstawowe zastosowania etanolu i kwasu etanowego;
- opisuje właściwości długołańcuchowych kwasów karboksylowych (kwasów tłuszczowych: stearynowego i oleinowego);
- wymienia związki chemiczne, będące substratami reakcji estryfikacji;
- wymienia przykłady występowania estrów w przyrodzie;
- opisuje zagrożenia związane z alkoholami (metanol, etanol);
- zna toksyczne właściwości poznanych substancji;
- określa, co to są aminokwasy;
- wymienia miejsca występowanie celulozy i skrobi w przyrodzie;
- wymienia pierwiastki chemiczne, które wchodzi w skład tłuszczów, sacharydów i białek;
- klasyfikuje tłuszcze ze względu na pochodzenie, stan skupienia i charakter chemiczny;
- definiuje białka, jako związki chemiczne powstające z aminokwasów;
- podaje wzory sumaryczne: glukozy, sacharozy, skrobi i celulozy;
- wymienia czynniki powodujące denaturację białek;
- podaje reakcję charakterystyczną białek.

Ocena 1

Otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.

Fizyka

<p>w przypadku fali na napiętej linii i fal dźwiękowych w powietrzu;</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje występowanie w przyrodzie infradźwięków i ultradźwięków oraz ich zastosowanie; • opisuje mechanizm zubożniania ciał naelektryzowanych (metali i izolatorów); • wyjaśnia oddziaływanie na odległość ciał naelektryzowanych z użyciem pojęcia pola elektrostatycznego. <p>OCENĘ 5 otrzymuje uczeń, który opanował materiał i z nie wielką pomocą:</p> <ul style="list-style-type: none"> • objaśnia różnice między energią mechaniczną i energią wewnętrzną ciała; • objaśnia różnice między energią mechaniczną i energią wewnętrzną ciała; • uzasadnia, dlaczego w cieczach i gazach przepływ energii odbywa się głównie przez konwekcję; • definiuje ciepło właściwe substancji; • wyjaśnia sens fizyczny ciepła właściwego; • opisuje zasadę działania wymiennika ciepła i chłodnicy; • na podstawie proporcjonalności definiuje ciepło topnienia substancji; • wyjaśnia sens fizyczny ciepła topnienia; • na podstawie proporcjonalności definiuje ciepło parowania; • wyjaśnia sens fizyczny ciepła parowania; • opisuje zasadę działania chłodziarki; • opisuje mechanizm przekazywania drgań w przypadku fali na napiętej linii i fal dźwiękowych w powietrzu; • opisuje występowanie w przyrodzie infradźwięków i ultradźwięków oraz ich zastosowanie; • opisuje mechanizm zubożniania ciał naelektryzowanych (metali i izolatorów); • wyjaśnia oddziaływanie na odległość ciał naelektryzowanych z użyciem pojęcia pola elektrostatycznego. <p>OCENĘ 4, otrzymuje uczeń, który:</p>	<p>OCENĘ 6 otrzymuje uczeń, który sam poszukuje odpowiedzi i samodzielnie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje skutki przzerwania dostaw energii elektrycznej do urządzeń o kluczowym znaczeniu; • mierzy napięcie na odbiorniku; • przelicza jednostki ładunku (1 C, 1 Ah, 1 As); • wyjaśnia budowę domowej sieci elektrycznej; • opisuje równoległe połączenie odbiorników w sieci domowej; • oblicza każdą z wielkości występujących <p>we wzorach: $W = UIt$; $W = \frac{U^2 t}{R}$; $W = I^2 R t$</p> <ul style="list-style-type: none"> • objaśnia sposób dochodzenia do wzoru: $c = \frac{Pt}{m\Delta T}$; • zaokrągla wynik do dwóch cyfr znaczących; • analizuje teksty źródłowe, w tym popularnonaukowe, i przygotowuje wypowiedź pisemną lub ustną (wym. ogólne IV); • do opisu oddziaływania magnetycznego używa pojęcia pola magnetycznego; • wyjaśnia zachowanie igły magnetycznej z użyciem pojęcia pola magnetycznego wytworzonego przez prąd elektryczny; • buduje model silnika na prąd stały i demonstrowuje jego działanie; • podaje cechy prądu przemiennego wykorzystywanego w sieci energetycznej (wym. ogólne IV); • doświadczalnie demonstrowuje, że zmieniające się pole magnetyczne jest źródłem prądu elektrycznego w zamkniętym obwodzie; • analizuje teksty źródłowe, w tym popularnonaukowe, i przygotowuje wypowiedź pisemną lub ustną na temat zastosowań fal elektromagnetycznych (wym. ogólne IV); • rysuje konstrukcyjnie obrazy otrzymywane w zwierciadle płaskim; • rysuje konstrukcyjnie ognisko pozorne
---	---

- wyjaśnia, dlaczego podczas ruchu z tarcieniem nie jest spełniona zasada zachowania energii mechanicznej;
- wyjaśnia, dlaczego przyrost temperatury ciała świadczy o wzroście jego energii wewnętrznej;
- objaśnia zjawisko przewodzenia ciepła z wykorzystaniem modelu budowy materii;
- rozpoznaje sytuacje, w których ciała pozostają w równowadze termicznej;
- wyjaśnia zjawisko konwekcji;
- opisuje znaczenie konwekcji w prawidłowej wentylacji mieszkań;

$$c = \frac{Q}{m\Delta T};$$

- oblicza każdą wielkość ze wzoru;
- wyjaśnia, dlaczego podczas topnienia i krzepnięcia temperatura pozostaje stała mimo zmiany energii wewnętrznej;
- oblicza każdą wielkość ze wzoru;
- oblicza każdą wielkość ze wzoru;
- opisuje (na podstawie wiadomości z klasy 7.) zjawiska sublimacji i resublimacji;
- odczytuje amplitudę i okres z wykresu dla drgającego ciała;
- opisuje ruch wahadła i ciężarka na sprężynie oraz analizuje przemiany energii mechanicznej w tych ruchach;
- opisuje zjawisko izochronizmu wahadła;

- stosuje wzory $\lambda = vT$ oraz $\lambda = \frac{v}{f}$ do obliczeń;

- podaje cechy fali dźwiękowej (częstotliwość 20–20000 Hz, fala podłużna);
- określa jednostkę ładunku (1 C) jako wielokrotność ładunku elementarnego;
- wyjaśnia elektryzowanie przez tarcie i dotyk, analizuje przepływ elektronów;
- wyjaśnia pojęcie jonu;
- formułuje ogólne wnioski z badań nad oddziaływaniem ciał naelektryzowanych;
- wyjaśnia, jak rozmieszczony jest – uzyskany na skutek naelektryzowania – ładunek w przewodniku, a jak w izolatorze;
- wyjaśnia uziemianie ciał;

- zwierciadła wypukłego i objaśnia jego powstawanie;
- rysuje konstrukcyjnie obrazy otrzymywane za pomocą zwierciadła wypukłego;
- wyjaśnia zależność zmiany biegu wiązki promienia przy przejściu przez granicę dwóch ośrodków od szybkości rozchodzenia się światła w tych ośrodkach;
- na podstawie materiałów źródłowych opisuje zasadę działania prostych przyrządów optycznych (wym. ogólne IV);
- podaje znak zdolności skupiającej soczewek korygujących krótkowzroczność i dalekowzroczność;
- wyjaśnia transport energii przez fale elektromagnetyczne.

OCENĘ 5 otrzymuje uczeń, który opanował materiał i z nie wielką pomocą:

- wskazuje skutki przzerwania dostaw energii elektrycznej do urządzeń o kluczowym znaczeniu;
- mierzy napięcie na odbiorniku;
- przelicza jednostki ładunku (1 C, 1 Ah, 1 As);
- wyjaśnia budowę domowej sieci elektrycznej;
- opisuje równoległe połączenie odbiorników w sieci domowej;
- oblicza każdą z wielkości występujących

we wzorach: $W = UIt$; $W = \frac{U^2 t}{R}$; $W = I^2 R t$

- objaśnia sposób dochodzenia do wzoru: $c = \frac{Pt}{m\Delta T}$;

- zaokrąglił wynik do dwóch cyfr znaczących;
- analizuje teksty źródłowe, w tym popularnonaukowe, i przygotowuje wypowiedź pisemną lub ustną (wym. ogólne IV);
- do opisu oddziaływania magnetycznego używa pojęcia pola magnetycznego;

- na podstawie doświadczeń z elektroskopem formułuje i wyjaśnia zasadę zachowania ładunku;

OCENĘ 3, otrzymuje uczeń, który:

- wymienia składniki energii wewnętrznej;
- opisuje przepływ ciepła (energii) od ciała o wyższej temperaturze do ciała o niższej temperaturze, następujący przy zetknięciu tych ciał;
- wyjaśnia pojęcie ciągu kominowego;
- opisuje zależność zmiany temperatury ciała od ilości dostarczonego lub oddanego ciepła i masy ciała;
- oblicza ciepło właściwe ze wzoru $c = \frac{Q}{m\Delta T}$;
- opisuje zjawisko topnienia (stałość temperatury, zmiany energii wewnętrznej topniejących ciał);
- opisuje proporcjonalność ilości ciepła potrzebnego do stopienia ciała stałego w temperaturze topnienia do masy tego ciała;
- analizuje (energetycznie) zjawiska parowania i wrzenia;
- opisuje proporcjonalność ilości ciepła potrzebnego do wyparowania cieczy do masy tej cieczy;
- podaje znaczenie pojęć: położenie równowagi, wychylenie, amplituda, okres, częstotliwość;
- doświadczalnie wyznacza okres i częstotliwość drgań wahadła lub ciężarka na sprężynie;
- podaje różnice między falami poprzecznymi i falami podłużnymi;
- posługuje się pojęciami: długość fali, szybkość rozchodzenia się fali, kierunek rozchodzenia się fali;
- opisuje mechanizm powstawania dźwięków w powietrzu;
- obserwuje oscylogramy dźwięków z wykorzystaniem komputera;
- opisuje budowę atomu i jego składniki;

- wyjaśnia zachowanie igły magnetycznej z użyciem pojęcia pola magnetycznego wytworzonego przez prąd elektryczny;
- buduje model silnika na prąd stały i demonstrowuje jego działanie;
- podaje cechy prądu przemiennego wykorzystywanego w sieci energetycznej (wym. ogólne IV);
- doświadczalnie demonstrowuje, że zmieniające się pole magnetyczne jest źródłem prądu elektrycznego w zamkniętym obwodzie;
- analizuje teksty źródłowe, w tym popularnonaukowe, i przygotowuje wypowiedź pisemną lub ustną na temat zastosowań fal elektromagnetycznych (wym. ogólne IV);
- rysuje konstrukcyjnie obrazy otrzymywane w zwierciadle płaskim;
- rysuje konstrukcyjnie ognisko pozorne zwierciadła wypukłego i objaśnia jego powstawanie;
- rysuje konstrukcyjnie obrazy otrzymywane za pomocą zwierciadła wypukłego;
- wyjaśnia zależność zmiany biegu wiązki promienia przy przejściu przez granicę dwóch ośrodków od szybkości rozchodzenia się światła w tych ośrodkach;
- na podstawie materiałów źródłowych opisuje zasadę działania prostych przyrządów optycznych (wym. ogólne IV);
- podaje znak zdolności skupiającej soczewek korygujących krótkowzroczność i dalekowzroczność;
- wyjaśnia transport energii przez fale elektromagnetyczne.

OCENĘ 4, otrzymuje uczeń, który:

- zapisuje i wyjaśnia wzór $U_{AB} = \frac{W_{A \rightarrow B}}{q}$
- wymienia i opisuje skutki przepływu prądu w przewodnikach;
- wskazuje kierunek przepływu elektronów w obwodzie i umowny kierunek prądu;

- bada jakościowo oddziaływanie między ciałami naelektryzowanymi;
- opisuje budowę przewodników i izolatorów, wyjaśnia rolę elektronów swobodnych;
- opisuje budowę i zasadę działania elektroskopu;
- analizuje przepływ ładunków podczas elektryzowania przez tarcie i dotyk, stosując zasadę zachowania ładunku;
- posługuje się pojęciem pola elektrostatycznego do wyjaśnienia zachowania się nitki lub bibułek przymocowanych do naelektryzowanej kulki;
- rozróżnia pole centralne i jednorodne;

OCENĘ 2, otrzymuje uczeń, który:

- podaje przykłady, w których na skutek wykonania pracy wzrosła energia wewnętrzna ciała;
- bada przewodnictwo cieplne i określa, który z materiałów jest lepszym przewodnikiem ciepła;
- podaje przykłady przewodników i izolatorów;
- opisuje rolę izolacji cieplnej w życiu codziennym;
- podaje przykłady konwekcji;
- prezentuje doświadczalnie zjawisko konwekcji;
- odczytuje z tabeli wartości ciepła właściwego;
- analizuje znaczenie dla przyrody dużej wartości ciepła właściwego wody;
- demonstruje zjawiska topnienia, wrzenia i skraplania;
- podaje przykład znaczenia w przyrodzie dużej wartości ciepła topnienia lodu;
- odczytuje z tabeli temperaturę topnienia i ciepło topnienia;
- odczytuje z tabeli temperaturę wrzenia i ciepło parowania w temperaturze wrzenia;
- podaje przykłady znaczenia w przyrodzie dużej wartości ciepła parowania wody;

- łączy według podanego schematu obwód elektryczny składający się ze źródła napięcia, odbiornika, wyłącznika, woltomierza i amperomierza;
- objaśnia proporcjonalność $q \sim t$

- oblicza każdą wielkość ze wzoru $I = \frac{q}{t}$;
- objaśnia zależność wyrażoną przez prawo Ohma;
- sporządza wykres zależności I(U);
- wyznacza opór elektryczny przewodnika;

- oblicza każdą wielkość ze wzoru: $R = \frac{U}{I}$;
- łączy według podanego schematu prosty obwód elektryczny;
- opisuje niebezpieczeństwa związane z używaniem prądu elektrycznego;
- opisuje przemiany energii elektrycznej w grzałce, silniku odkurzacza, żarówce;
- wykonuje obliczenia;
- opisuje oddziaływanie magnesu na żelazo i podaje przykłady wykorzystania tego oddziaływania;
- opisuje rolę rdzenia w elektromagnesie;
- wskazuje bieguny N i S elektromagnesu;
- opisuje zasadę działania najprostszej prądnicy prądu przemiennego;
- podaje właściwości różnych rodzajów fal elektromagnetycznych (rozchodzenie się w próżni, szybkość rozchodzenia się, różne długości fali);
- wyjaśnia powstawanie obszarów cienia i półcienia za pomocą prostoliniowego rozchodzenia się światła w ośrodku jednorodnym;
- podaje cechy obrazu otrzymanego w zwierciadle płaskim;
- rysuje konstrukcyjnie obrazy otrzymywane za pomocą zwierciadła wklęsłego;
- demonstruje powstawanie obrazów w zwierciadłach wklęsłych i wypukłych;
- wyjaśnia pojęcie światła jednobarwnego (monochromatycznego) i prezentuje je za pomocą wskaźnika laserowego;
- wyjaśnia, na czym polega widzenie

- wskazuje w otoczeniu przykłady ciał wykonujących ruch drgający;
- demonstruje falę poprzeczną i falę podłużną;
- podaje przykłady źródeł dźwięku;
- demonstruje wytwarzanie dźwięków w przedmiotach drgających i instrumentach muzycznych;
- wymienia, od jakich wielkości fizycznych zależy wysokość i głośność dźwięku;
- wyjaśnia, co nazywamy ultradźwiękami i infradźwiękami;
- wskazuje w otoczeniu zjawiska elektryzowania przez tarcie i dotyk;
- demonstruje zjawisko elektryzowania przez tarcie i dotyk;
- podaje przykłady przewodników i izolatorów;
- demonstruje elektryzowanie przez indukcję;

OCENĘ 1:

Otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.

- barwne;
- demonstruje rozszczepienie światła w pryzmacie;
- doświadczalnie znajduje ognisko i mierzy ogniskową soczewki skupiającej;
- oblicza zdolność skupiającą soczewki ze wzoru i wyraża ją w dioptriach;
- opisuje rolę soczewek w korygowaniu wad wzroku;

- wykorzystuje do obliczeń związek $\lambda = \frac{c}{f}$.

OCENĘ 3, otrzymuje uczeń, który:

- opisuje przemianę energii w przewodniku, między końcami którego wytworzono napięcie;
- rysuje schemat prostego obwodu elektrycznego z użyciem symboli elementów wchodzących w jego skład;

- oblicza natężenie prądu ze wzoru $I = \frac{q}{t}$;
- buduje prosty obwód prądu i mierzy natężenie prądu w tym obwodzie;

- oblicza opór przewodnika ze wzoru $R = \frac{U}{I}$;
- rysuje schematy elektryczne prostych obwodów elektrycznych;
- wyjaśnia rolę bezpieczników w domowej instalacji elektrycznej;
- oblicza pracę prądu elektrycznego ze wzoru $W = UIt$;

- oblicza moc prądu ze wzoru $P = UI$
- opisuje sposób wykonania doświadczenia;
- opisuje pole magnetyczne Ziemi;
- demonstruje oddziaływanie prostoliniowego przewodnika z prądem na igłę magnetyczną umieszczoną w pobliżu;
- wskazuje oddziaływanie elektromagnesu z magnesem jako podstawę działania silnika na prąd stały;
- wymienia różnice między prądem stałym i prądem przemiennym;
- podaje przykłady praktycznego wykorzystania prądu stałego i przemiennego;
- podaje przykłady zastosowania fal

	<p>elektromagnetycznych;</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje sposób wykazania, że światło rozchodzi się po liniach prostych; • demonstruje prostoliniowe rozchodzenie się światła; • opisuje zjawisko odbicia światła od powierzchni gładkiej, wskazuje kąt padania i kąt odbicia; • opisuje zjawisko rozproszenia światła na powierzchniach chropowatych; • obrazów wymienia cechy obrazów otrzymanych w zwierciadle kulistym; • szkicuje przejście światła przez granicę dwóch ośrodków, wskazuje kąt padania i kąt załamania; • wyjaśnia rozszczepienie światła białego w pryzmacie; • wytwarza za pomocą soczewki skupiającej ostry obraz przedmiotu na ekranie; • rysuje konstrukcje obrazów otrzymanych za pomocą soczewek skupiających i rozpraszających; • wyjaśnia, na czym polegają krótkowzroczność i dalekowzroczność; • podaje rodzaje soczewek (skupiająca, rozpraszająca) do korygowania wad wzroku; • wymienia cechy wspólne i różnice w rozchodzeniu się fal mechanicznych i elektromagnetycznych; • wymienia sposoby przekazywania informacji i wskazuje znaczenie fal elektromagnetycznych dla człowieka; <p>OCENĘ 2, otrzymuje uczeń, który:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje przepływ prądu w przewodnikach jako ruch elektronów swobodnych; • posługuje się intuicyjnie pojęciem napięcia elektrycznego; • podaje jednostkę napięcia (1 V) • wskazuje woltomierz jako przyrząd do pomiaru napięcia; • wymienia źródła napięcia: ogniwo, akumulator, prądnica; • podaje jednostkę natężenia prądu (1 A); • wyjaśnia, skąd się bierze opór przewodnika;
--	--

Język hiszpański

Ocena 6

- Uczeń wykazuje się wysoką autonomią w uczeniu się, ma szczególne zdolności językowe, wyjątkowo staranny i systematyczny, wykazujący się szczególnie wysoką aktywnością na lekcjach i kreatywnością
- Biegłe posługuje się językiem we wszystkich jego aspektach.
- W zakresie materiału nauczania praktycznie nie popełnia błędów, bardzo sprawnie posługuje się środkami językowymi poznanymi na lekcjach
- Uczeń potrafi zrozumieć ogólny sens i kluczowe informacje w tekstach słuchanych i rozmowach na poziomie rozszerzonym oraz zrozumieć skomplikowane polecenia.
- Potrafi płynnie czytać z odpowiednią wymową i intonacją, rozumie sens czytanych tekstów i dyskutuje na tematy zawarte w tekście
- Mówi płynnie i spójnie, używa zdań o wysokim poziomie trudności, popełnia przy

- podaje jednostkę oporu elektrycznego ^(1 Ω) ;
- posługuje się symbolami graficznymi elementów obwodów elektrycznych;
- opisuje rolę izolacji elektrycznej przewodu;
- odczytuje dane znamionowe z tabliczki znamionowej odbiornika;
- odczytuje z licznika zużyta energię elektryczną;
- podaje jednostki pracy oraz mocy prądu i je przelicza;
- podaje przykłady pracy wykonanej przez prąd elektryczny;
- wykonuje pomiary masy wody, temperatury i czasu ogrzewania wody;
- podaje rodzaj energii, w jaki zmienia się w tym doświadczeniu energia elektryczna;
- podaje nazwy biegunów magnetycznych i opisuje oddziaływania między nimi;
- opisuje i demonstrowe zachowanie igły magnetycznej w pobliżu magnesu;
- opisuje sposób posługiwania się kompasem;
- opisuje budowę elektromagnesu;
- demonstrowe działanie elektromagnesu na znajdujące się w pobliżu przedmioty żelazne i magnesy;
- nazywa rodzaje fal elektromagnetycznych;
- podaje przykłady źródeł światła;
- demonstrowe powstawanie obrazów w zwierciadle płaskim;
- szkicuje zwierciadła kuliste wklęsłe i wypukłe;
- wskazuje oś optyczną główną, ognisko, ogniskową i promień krzywizny zwierciadła;
- wykreśla bieg wiązki promieni równoległych do osi optycznej po odbiciu od zwierciadła;
- podaje przykłady praktycznego zastosowania zwierciadeł;
- demonstrowe zjawisko załamania światła;
- opisuje światło białe jako mieszaninę barw;

tym niewiele błędów. Potrafi płynnie wypowiadać się na tematy dotyczące życia codziennego oraz na tematy abstrakcyjne.

- Potrafi bezbłędnie pisać używając słownictwa i struktur przewidzianych w programie.

Ocena 5

- Bardzo dobrze opanował materiał nauczania, bardzo rzadko popełnia błędy, z powodzeniem stosuje nabyte kompetencje komunikacyjne w praktyce,
- Potrafi zrozumieć ogólny sens i kluczowe informacje w tekstach słuchanych i rozmowach na poziomie podstawowym, zrozumieć polecenia nauczyciela, śledzi fabułę komunikatu i udziela odpowiedzi na pytania.
- Potrafi płynnie czytać przygotowane teksty oraz rozumieć ich treść/sens.
- Uczeń potrafi skonstruować bezbłędną wypowiedź ustną na poziomie podstawowym, z odpowiednią intonacją i wymową.
- Potrafi pisać używając języka na poziomie podstawowym, spójnie i logicznie organizuje tekst, używa poprawnej pisowni, sporadyczne błędy nie zakłócają rozumienia tekstu.

Ocena 4

- Uczeń w stopniu dobrym opanował materiał, zdarza mu się popełniać błędy, stara się wykorzystać nabyte kompetencje komunikacyjne w praktyce, choć nie zawsze mu się to udaje, popełniane błędy nie wpływają na rozumienie wypowiedzi
- Potrafi zrozumieć ogólny sens i większość kluczowych informacji w tekstach słuchanych i rozmowach na poziomie podstawowym, wydobyć część potrzebnych informacji, zrozumieć proste polecenia nauczyciela.
Zazwyczaj dobrze rozumie większość wypowiedzi ustnych.
- Potrafi czytać dość płynnie przygotowane teksty.
- Mówi spójnie, posługując się dość poprawnym językiem, popełniając zauważalne błędy, wyraża myśli i idee, omawia tematy codzienne i niektóre abstrakcyjne, popełnia drobne błędy w intonacji i akcencie, nie powodują one

- rozpoznaje tęczę jako efekt rozszczepienia światła słonecznego;
- opisuje bieg promieni równoległych do osi optycznej, przechodzących przez soczewkę skupiającą i rozpraszającą;
- posługuje się pojęciem ogniska, ogniskowej i osi optycznej;
- rozróżnia obrazy rzeczywiste, pozorne, proste, odwrócone, powiększone, pomniejszone.

OCENĘ 1:

Otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.

Język hiszpański

Ocena 6

- Uczeń wykazuje się wysoką autonomią w uczeniu się, ma szczególne zdolności językowe, wyjątkowo staranny i systematyczny, wykazujący się szczególnie wysoką aktywnością na lekcjach i kreatywnością
- Biegłe posługuje się językiem we wszystkich jego aspektach.
- W zakresie materiału nauczania praktycznie nie popełnia błędów, bardzo sprawnie posługuje się środkami językowymi poznanymi na lekcjach
- Uczeń potrafi zrozumieć ogólny sens i kluczowe informacje w tekstach słuchanych i rozmowach na poziomie rozszerzonym oraz zrozumieć skomplikowane polecenia.
- Potrafi płynnie czytać z odpowiednią wymową i intonacją, rozumie sens czytanych tekstów i dyskutuje na tematy zawarte w tekście
- Mówi płynnie i spójnie, używa zdań o wysokim poziomie trudności, popełnia przy tym niewiele błędów. Potrafi płynnie wypowiadać się na tematy dotyczące życia codziennego oraz na tematy abstrakcyjne.
- Potrafi bezbłędnie pisać używając słownictwa

<p>jednak zakłóceń w komunikacie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pisze teksty używając języka na poziomie podstawowym, dość spójnie i logicznie organizuje tekst, używając dość poprawnej pisowni, tworzy samodzielne wypowiedzi w sposób logiczny i spójny, wykorzystuje poznane słownictwo i gramatykę, jednak robi pewne błędy, styl zgodny z formą <p>Ocena 3</p> <ul style="list-style-type: none"> • Materiał nauczania opanował w stopniu dostatecznym, często popełnia błędy w zakresie zrealizowanego materiału nauczania, raczej unika komunikacji w języku hiszpańskim, ogranicza się do udzielania się na lekcji w ramach poleceń i instrukcji nauczyciela, często niestaranny, mało systematyczny. • Zna i stosuje większość środków językowych poznanych na lekcjach, lecz popełnia dość liczne błędy, zakłócające nieznacznie komunikat • Zrozumie ogólny sens i niektóre informacje w tekstach słuchanych i rozmowach na poziomie podstawowym (w przypadku 2-3 krotnego wysłuchania tekstu), rozumie proste polecenia nauczyciela • Czyta teksty popełniając liczne błędy, rozumie ogólny sens i wypowie się częściowo na temat tekstu. • Mówiąc posługuje się częściowo poprawnym językiem, popełniając dużo błędów, ale jest komunikatywny, wyraża myśli omawiając tematy codzienne i niekiedy abstrakcyjne. • Pisze proste teksty, dość spójnie organizuje tekst, samodzielna wypowiedź ma pewne braki, pojawiają się błędy stylistyczne i logiczne, ale komunikat jest zrozumiały i stosowny do formy. <p>Ocena 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • W bardzo niewielkim stopniu opanował materiał nauczania, najczęściej popełnia błędy w zakresie zrealizowanego materiału, unika komunikacji w języku hiszpańskim, 	<p>i struktur przewidzianych w programie.</p> <p>Ocena 5</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bardzo dobrze opanował materiał nauczania, bardzo rzadko popełnia błędy, z powodzeniem stosuje nabyte kompetencje komunikacyjne w praktyce, • Potrafi zrozumieć ogólny sens i kluczowe informacje w tekstach słuchanych i rozmowach na poziomie podstawowym, zrozumieć polecenia nauczyciela, śledzi fabułę komunikatu i udziela odpowiedzi na pytania. • Potrafi płynnie czytać przygotowane teksty oraz rozumieć ich treść/sens. • Uczeń potrafi skonstruować bezbłędną wypowiedź ustną na poziomie podstawowym, z odpowiednią intonacją i wymową. • Potrafi pisać używając języka na poziomie podstawowym, spójnie i logicznie organizuje tekst, używa poprawnej pisowni, sporadyczne błędy nie zakłócają rozumienia tekstu. <p>Ocena 4</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uczeń w stopniu dobrym opanował materiał, zdarza mu się popełniać błędy, stara się wykorzystać nabyte kompetencje komunikacyjne w praktyce, choć nie zawsze mu się to udaje, popełniane błędy nie wpływają na rozumienie wypowiedzi • Potrafi zrozumieć ogólny sens i większość kluczowych informacji w tekstach słuchanych i rozmowach na poziomie podstawowym, wydobyć część potrzebnych informacji, zrozumieć proste polecenia nauczyciela. Zazwyczaj dobrze rozumie większość wypowiedzi ustnych. • Potrafi czytać dość płynnie przygotowane teksty. • Mówi spójnie, posługując się dość poprawnym językiem, popełniając zauważalne błędy, wyraża myśli i idee, omawia tematy codzienne i niektóre abstrakcyjne, popełnia drobne błędy w intonacji i akcencie, nie powodują one jednak zakłóceń w komunikacie • Pisze teksty używając języka na poziomie podstawowym, dość spójnie i logicznie organizuje tekst, używając dość poprawnej
---	--

<p>niestaranny, wykazuje się brakiem systematyczności, w pracy na lekcji uzależniony od pomocy innych.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozumie ogólny sens w tekstach słuchanych i rozmowach na poziomie bardzo podstawowym , wydobędzie nieliczne informacje. • Rozumie bardzo proste polecenia nauczyciela • Czyta teksty, popełniając liczne błędy, potrafi w niewielkim stopniu zrozumieć niektóre zdania czytanych tekstów. Potrzebuje pomocy przy wyjaśnianiu nowego słownictwa oraz przy wyszukiwaniu informacji. • Posługuje się językiem niepoprawnym, popełniając dużo błędów, wyraża niektóre myśli, omawiając tematy codzienne. Posługuje się bardzo ograniczonym słownictwem, bywa niekomunikatywny, odtwarza wyuczone zwroty, tempo wypowiedzi jest wolne, buduje proste zdania, a wypowiedzi pojawiają się błędy intonacyjne i w wymowie. • Pisze proste teksty użytkowe, używając w większości niepoprawnego języka na poziomie podstawowym. Używa niepoprawnej pisowni, a styl nie zawsze jest zgodny z formą. <p>Ocena 1</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nie opanował materiału nauczania, unika komunikacji w języku hiszpańskim, unika jakiegokolwiek aktywności, w pracy na lekcji uzależniony od pomocy innych, nie potrafi uczyć się samodzielnie, nie chce uczyć się w grupie. • Uczeń nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą, nie posługuje się językiem hiszpańskim w żadnym z jego aspektów. • Uczeń nawet z pomocą nauczyciela nie rozumie głównej myśli wypowiedzi ustnych i pisemnych, nie rozwiązuje zadań opartych o materiał poznany na lekcjach, nawet na najniższym poziomie trudności. • Zna bardzo niewielką ilość środków językowych poznanych na lekcjach, nie potrafi ich użyć w wypowiedziach. • Popełnia bardzo liczne błędy zakłócające lub uniemożliwiające komunikację. <p>Słownictwo:</p>	<p>pisowni, tworzy samodzielne wypowiedzi w sposób logiczny i spójny, wykorzystuje poznane słownictwo i gramatykę, jednak robi pewne błędy, styl zgodny z formą</p> <p>Ocena 3</p> <ul style="list-style-type: none"> • Materiał nauczania opanował w stopniu dostatecznym, często popełnia błędy w zakresie zrealizowanego materiału nauczania, raczej unika komunikacji w języku hiszpańskim, ogranicza się do udzielania się na lekcji w ramach poleceń i instrukcji nauczyciela, często niestaranny, mało systematyczny. • Zna i stosuje większość środków językowych poznanych na lekcjach, lecz popełnia dość liczne błędy, zakłócające nieznacznie komunikat • Zrozumie ogólny sens i niektóre informacje w tekstach słuchanych i rozmowach na poziomie podstawowym (w przypadku 2-3 krotnego wysłuchania tekstu), rozumie proste polecenia nauczyciela • Czyta teksty popełniając liczne błędy, rozumie ogólny sens i wypowie się częściowo na temat tekstu. • Mówiąc posługuje się częściowo poprawnym językiem, popełniając dużo błędów, ale jest komunikatywny, wyraża myśli omawiając tematy codzienne i niekiedy abstrakcyjne. • Pisze proste teksty, dość spójnie organizuje tekst, samodzielna wypowiedź ma pewne braki, pojawiają się błędy stylistyczne i logiczne, ale komunikat jest zrozumiały i stosowny do formy. <p>Ocena 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • W bardzo niewielkim stopniu opanował materiał nauczania, najczęściej popełnia błędy w zakresie zrealizowanego materiału, unika komunikacji w języku hiszpańskim, niestaranny, wykazuje się brakiem systematyczności, w pracy na lekcji uzależniony od pomocy innych. • Rozumie ogólny sens w tekstach słuchanych i
--	---

<ul style="list-style-type: none"> • Przedstawianie siebie i innych, opis wyglądu i charakteru, wyrażanie uczuć i emocji, • wskazywanie dat, • mówienie o czynnościach i strategiach, czynności wykonywane w szkole • definiowanie pojęć, • mówienie o czynnościach zakończonych z niedalekiej przeszłości, • opisywanie miejsca pracy, opisywanie kompetencji i umiejętności, • wyrażanie pragnień i intencji, • odgrywanie scenek w sklepie (pytanie o cenę, kupowanie, płacenie, liczebniki do 1000 000) • opisywanie ubrań • wyrażanie opinii • usytuowanie przedmiotów w przestrzeni <p>Struktury gramatyczne: Struktury porównawcze, zaimki dzierżawcze, rodzajnik określony i nieokreślony, zaimki nieokreślone <i>algún, alguno, alguna</i>, zdania przydawkowe, Czas przeszły <i>Pretérito perfecto de indicativo</i>, czasowniki z przyimkami, stopniowanie przymiotników i przyimków</p> <p>Kultura: Stereotypy na temat krajów hiszpańskojęzycznych, style uczenia się, moda w Hiszpanii, tradycyjne stroje</p> <p><u>Wychowanie fizyczne</u> Ze względu na specyfikę zajęć przy ustalaniu oceny śródrocznej z wychowania fizycznego, bierzemy pod uwagę wysiłek ucznia wkładany przez niego w osiągnięcie wyznaczonego celu, wywiązywanie się z obowiązków wynikających ze specyfiki tego przedmiotu, postępy ucznia w zdobywaniu i utrwalaniu wiadomości, umiejętności i sprawności oraz wykształcenie umiejętności dbania o zdrowie. Wśród wielu elementów wchodzących w skład danej oceny z wychowania fizycznego duży nacisk kładziemy na frekwencję ucznia</p>	<p>rozmowach na poziomie bardzo podstawowym , wydobędzie nieliczne informacje.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozumie bardzo proste polecenia nauczyciela • Czyta teksty, popełniając liczne błędy, potrafi w niewielkim stopniu zrozumieć niektóre zdania czytanych tekstów. Potrzebuje pomocy przy wyjaśnianiu nowego słownictwa oraz przy wyszukiwaniu informacji. • Posługuje się językiem niepoprawnym, popełniając dużo błędów, wyraża niektóre myśli, omawiając tematy codzienne. Posługuje się bardzo ograniczonym słownictwem, bywa niekomunikatywny, odtwarza wyuczone zwroty, tempo wypowiedzi jest wolne, buduje proste zdania, a wypowiedzi pojawiają się błędy intonacyjne i w wymowie. • Pisze proste teksty użytkowe, używając w większości niepoprawnego języka na poziomie podstawowym. Używa niepoprawnej pisowni, a styl nie zawsze jest zgodny z formą. <p>Ocena 1</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nie opanował materiału nauczania, unika komunikacji w języku hiszpańskim, unika jakiegokolwiek aktywności, w pracy na lekcji uzależniony od pomocy innych, nie potrafi uczyć się samodzielnie, nie chce uczyć się w grupie. • Uczeń nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą, nie posługuje się językiem hiszpańskim w żadnym z jego aspektów. • Uczeń nawet z pomocą nauczyciela nie rozumie głównej myśli wypowiedzi ustnych i pisemnych, nie rozwiązuje zadań opartych o materiał poznany na lekcjach, nawet na najniższym poziomie trudności. • Zna bardzo niewielką ilość środków językowych poznanych na lekcjach, nie potrafi ich użyć w wypowiedziach. • Popełnia bardzo liczne błędy zakłócające lub uniemożliwiające komunikację. <p>Słownictwo:</p> <ul style="list-style-type: none"> • planowanie przyszłości • turystyka, organizowanie podróży • rezerwowanie pokoju w hotelu, transport, stacje kolejowe i autobusowe
--	---

na lekcji. Stanowi ona podstawę wystawienia oceny śródrocznej.

Staramy się, aby ocena mobilizowała uczniów do ciągłego doskonalenia sprawności ogólnej i specjalnej, samooceny i samokontroli własnej sprawności oraz aby kształtowała właściwe postawy prozdrowotne na całe życie.

Informatyka

Ocena 6

- wykorzystuje w HTML style wpisane, osadzone i zewnętrzne;
- stosuje w HTML wybór przez klasę.
- stosuje dynamiczne pseudoklasy CSS;
- tworząc elementy interaktywne, stosuje własne rozwiązania;
- tworząc witrynę WWW, pracuje samodzielnie i stosuje własne rozwiązania;
- wyjaśnia praktyczne znaczenie najważniejszych punktów *Ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych*;
- samodzielnie rozwiązuje dodatkowe zadania programistyczne;
- samodzielnie formułuje wnioski podczas pracy z arkuszem kalkulacyjnym.

Ocena 5

- tworzy dokument HTML zgodnie z zaleceniami W3C;
- wyjaśnia specyfikę różnych rodzajów kaskadowych arkuszy stylów;
- definiuje właściwości czcionek (krój czcionki, styl czcionki, wariant czcionki, wysokość czcionki, odstępy między literami, zmiana wielkości znaków);
- definiuje właściwości akapitu (odstępy między wyrazami, dekorowanie tekstu, wyrównanie tekstu w poziomie);
- samodzielnie tworzy i umieszcza na stronach HTML elementy interaktywne w JavaScript z wykorzystaniem zdarzeń onclick, onmouseover, onmouseout;
- samodzielnie tworzy interaktywną galerię fotografii;
- samodzielnie stosuje znaczniki header, nav,

- kupowanie biletów
- opisywanie krajobrazu
- opisywanie pogody, miesiące i pory roku
- prowadzenie rozmowy telefonicznej
- mówienie o zwyczajach,
- środki komunikacji: radio i telewizja
- Internet i portale społecznościowe, sprzęty technologiczne
- Gastronomia, pisanie przepisów kulinarnych

Struktury gramatyczne:

Czas przeszły *Pretérito perfecto de indicativo*-imięśłowowy regularne i nieregularne, czasowniki z przyimkami, stopniowanie przymiotników i przyimków, peryfrazja *ir+a+infinitivo*, zdania przyczynowe i skutkowe, zaimki nieokreślone: *muy, mucho, poco, un poco de*, warunek realny do spełnienia w terażniejszości,

Kultura:

Miejsca turystyczne krajów hiszpańskojęzycznych, środki transportu, mity na temat pogody w Hiszpanii, nowe technologie i nowe zwyczaje społeczne, kuchnia hiszpańska, niektóre święta w Hiszpanii i krajów hiszpańskojęzycznych.

Wychowanie fizyczne

Ze względu na specyfikę zajęć przy ustalaniu oceny rocznej z wychowania fizycznego, bierzemy pod uwagę wysiłek ucznia wkładany przez niego w osiągnięcie wyznaczonego celu, wywiązywanie się z obowiązków wynikających ze specyfiki tego przedmiotu, postępy ucznia w zdobywaniu i utrwalaniu wiadomości, umiejętności i sprawności oraz wykształcenie umiejętności dbania o zdrowie.

Wśród wielu elementów wchodzących w skład danej oceny z wychowania fizycznego duży nacisk kładziemy na frekwencję ucznia na lekcji. Stanowi ona podstawę wystawienia oceny rocznej.

Staramy się, aby ocena mobilizowała uczniów do ciągłego doskonalenia sprawności ogólnej i specjalnej, samooceny i

- article, section, aside, footer do tworzenia poprawnej struktury dokumentu;
- wyjaśnia, czym jest wolne oprogramowanie i cztery rodzaje wolności;
 - rysuje szlaczki i figury, wykorzystując pętlę for, polecenie print;
 - rozwiązuje problemy z wykorzystaniem funkcji bez parametru;
 - definiuje funkcję z parametrem służącą do wyodrębnienia cyfr dowolnej liczby całkowitej i obliczenia ich sumy;
 - opisuje działanie instrukcji warunkowej i wykorzystuje ją do zbadania podzielności liczb;
 - definiuje funkcję wypisywania liczb doskonałych;
 - testuje działanie funkcji dla różnych parametrów;
 - analizuje schemat blokowy algorytmu obliczania sumy cyfr dowolnej liczby;
 - samodzielnie implementuje grę *Zgadnij liczbę* w Pythonie, korzystając ze wskazówek w podręczniku;
 - definiuje funkcje zliczania;
 - planuje wykonywanie obliczeń w arkuszu;
 - analizuje dane zawarte w arkuszu w poszukiwaniu prawidłowości;
 - analizuje dane zawarte w arkuszu;
 - tworzy prosty kalkulator matematyczny;
 - uniemożliwia zmianę danych w arkuszu (włącza ochronę arkusza);
 - opisuje i formatuje elementy wykresu;

Ocena 4

- stosuje różne jednostki miar w HTML;
- definiuje kolory różnych elementów dokumentu;
- osadza w dokumencie elementy graficzne;
- z pomocą nauczyciela tworzy i umieszcza na stronach HTML elementy interaktywne w JavaScript z wykorzystaniem zdarzeń onclick, onmouseover, onmouseout;
- omawia strukturalną budowę dokumentu HTML;
- opisuje rolę znaczników: header, nav, article, section, aside, footer;
- z pomocą nauczyciela stosuje ww. znaczniki

samokontroli własnej sprawności oraz aby kształtowała właściwe postawy prozdrowotne na całe życie.

Informatyka

Ocena 6

- rozbudowuje bazę danych;
- oblicza wystąpienia pewnych danych za pomocą wbudowanych funkcji;
- proponuje doświadczenie losowe
- realizuje własne pomysły rysunków fraktali w środowisku App Lab;
- realizuje własne pomysły interaktywnej animacji;
- samodzielnie planuje działania w arkuszu i formułuje wnioski;
- świadomie i celowo korzysta z wbudowanych i zewnętrznych aplikacji systemu Android;
- wyszukuje aplikacje wykorzystujące technologię AR, instaluje je i omawia ich możliwości;
- samodzielnie wykonuje ćwiczenia w ramach kursów informatycznych w Akademii Khana;
- prezentuje w klasie wyszukane aplikacje i serwisy wspomagające naukę i rozwijające zainteresowania i poddaje je krytycznej ocenie pod kątem użyteczności oraz przydatności.

Ocena 5

- tworzy tabelę przestawną;
- tworzy wykres zależności XY i wstawia linię trendu;
- tworzy formularz w celu dopisywania lub poprawiania rekordów;
- samodzielnie planuje i przeprowadza symulację procesu o losowym przebiegu;
- realizuje w Pythonie algorytm dla drzew binarnych zwykłego i losowego;
- realizuje oba algorytmy w środowisku App Lab;
- korzysta z dokumentacji Processing JS i wprowadza własne zmiany;
- znajduje układy, w których populacja zachowuje się w określony sposób;

<p>do tworzenia dokumentu HTML;</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia „dozwolony użytek prywatny” i „ochrona wizerunku”; • wyjaśnia, jak działa funkcja range w zależności od liczby parametrów; • definiuje proste funkcje bez parametru; • definiuje funkcję z parametrem służącą do wyodrębnienia cyfr danej liczby czterocyfrowej i obliczenia ich sumy; • z pomocą nauczyciela definiuje funkcję obliczania sumy dzielników właściwych liczby podanej jako parametr; • losuje liczby całkowite z danego zakresu; • wykorzystuje pętlę while do znajdowania sumy cyfr liczby; • korzysta z funkcji związanych z listami; • rozwiązuje w arkuszu proste zadania matematyczne; • planuje wykonywanie obliczeń w arkuszu; • porównuje ciągi liczbowe i odnajduje występujące w nich prawidłowości; • tworzy wykresy funkcji liniowych za pomocą kreatora wykresów. <p>Ocena 3</p> <ul style="list-style-type: none"> • wprowadza w edytorze tekstu ustawienia dotyczące kodowania znaków; • samodzielnie tworzy prosty dokument HTML; • stosuje znaki specjalne (zwłaszcza); • samodzielnie tworzy i umieszcza na stronach HTML interaktywne elementy w CSS z wykorzystaniem pseudoklasy :hover; • wyjaśnia znaczenie nazwy index.htm; • tworzy odnośniki tekstowe i graficzne do innych dokumentów; • wyjaśnia, na czym polega naruszenie praw autorskich i jak go uniknąć; • stosuje pętlę for; • opisuje i odpowiednio wykorzystuje zmienne; • omawia działanie parametru w funkcji; • korzysta z modułu math; • znajduje maksymalną liczbę kroków odgadywania danej liczby; • opisuje, czym jest lista, i potrafi z niej korzystać; • wykonuje w arkuszu proste obliczenia; 	<ul style="list-style-type: none"> • wykonuje potrzebne obliczenia w arkuszu kalkulacyjnym i znajduje na mapie najbardziej centralnie położone miasto; • wyjaśnia, czym jest transpozycja tabeli i jak ją można wykonać w arkuszu; • biegle posługuje się samodzielnie zainstalowanym skanerem dokumentów; • samodzielnie rejestruje i publikuje przebytą trasę; • podaje przykłady sytuacji, w których zastosowanie technologii AR byłoby przydatne; • wyszukuje i obsługuje inne aplikacje wykorzystujące technologię AR; • potrafi zanalizować przydatność kursów w serwisach oferujących MOOC; • buduje własną bazę wiedzy; • <p>Ocena 4</p> <ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie korzysta z funkcji statystycznych LICZ.JEŻELI i CZĘSTOŚĆ; • sortuje i filtruje dane; • sprawnie wyszukuje dane o wybranych kryteriach; • przeprowadza zadaną symulację prostego doświadczenia z użyciem funkcji losującej; • wykonuje wykres wyników doświadczenia; • z pomocą nauczyciela realizuje w Pythonie algorytm dla zwykłego drzewa binarnego; • z pomocą nauczyciela realizuje przynajmniej jeden z algorytmów w środowisku App Lab; • z pomocą nauczyciela realizuje algorytm w środowisku Processing JS Akademii Khana; • korzysta z serwisów zawierających mapy i przy ich pomocy planuje podróż; • wyjaśnia, czym są GIS i GPS; • instaluje aplikację na urządzeniu mobilnym z zachowaniem zasad bezpieczeństwa; • samodzielnie tworzy konto na portalu www.traseo.pl; • z pomocą nauczyciela rejestruje i publikuje przebytą trasę; • podczas rejestracji trasy zaznacza ciekawe miejsca na mapie i dodaje zdjęcia; • podaje przykłady wykorzystania technologii AR;
---	---

<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje arkusz do szybkiego rozwiązywania zadań związanych z sumowaniem; • wprowadza dane różnych typów; • wprowadza i kopiuje proste formuły obliczeniowe; • korzysta z funkcji Autosumowania; • wprowadza do arkusza serie danych formuły i funkcje; • odróżnia i wprowadza różne formaty liczbowe; • przygotowuje dane do wykonania wykresu funkcji liniowej. <p>Ocena 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • z pomocą nauczyciela tworzy prosty dokument HTML; • stosuje style wpisane w celu sformatowania tekstu; • wyjaśnia pojęcie „dynamiczny HTML”. • z pomocą nauczyciela tworzy i umieszcza na stronach HTML elementy interaktywne w CSS z wykorzystaniem pseudoklasy :hover; • opisuje budowę adresu strony WWW; • wyjaśnia znaczenie rozszerzenia domeny; • wyjaśnia konieczność chronienia utworów (np. programów, zdjęć, stron WWW); • pisze i uruchamia prosty program wypisywania tekstu na ekranie (polecenie print); • opisuje i odpowiednio wykorzystuje operacje matematyczne; • zmienia wartość zmiennej; • rozumie problem znajdowania podzielników właściwych liczby; • rozumie zasady gry <i>Zgadnij liczbę</i>; • biorąc udział w grze, potrafi zastosować optymalną strategię; • opisuje porządkowanie zbioru przez proste wybieranie i zliczanie; • korzysta z arkusza kalkulacyjnego w podstawowym zakresie; • rozumie, czym jest formuła i format liczbowy, i używa ich w zadaniu; • drukuje tabele przygotowane w arkuszu; • rozumie, czym jest wykres, i drukuje go wraz 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje aplikacje, np. wykonując zdjęcia w aplikacji Spacecraft 3D; • znajduje kursy w serwisach oferujących MOOC; • korzysta z kursów informatycznych w Akademii Khana; • korzysta z samodzielnie znalezionych aplikacji i serwisów wspomagających naukę i rozwijających zainteresowania; • <p>Ocena 3</p> <ul style="list-style-type: none"> • przegląda, sortuje i filtruje w arkuszu duże zestawy danych; • przegląda w arkuszu duże tabele i wyszukuje dane; • korzysta z funkcji statystycznych ŚREDNIA, MIN, MAX i MEDIANA; • korzysta z funkcji losowych w arkuszu; • trafnie ocenia wynik prostego doświadczenia losowego; • opisuje algorytm tworzenia drzewa binarnego; • opisuje algorytmy tworzenia trójkąta Sierpińskiego i płątka Kocha; • opisuje algorytm rysowania; • w podstawowym zakresie korzysta z serwisów zawierających mapy; • szuka aplikacji w Sklepie Play; • z pomocą nauczyciela instaluje aplikację zewnętrzną na urządzeniu mobilnym; • korzysta z technologii AR; • odróżni rozszerzoną rzeczywistość od rzeczywistości wirtualnej; • instaluje omawiane na lekcji aplikacje; • znajduje serwisy oferujące MOOC; • krótko charakteryzuje kursy informatyczne w Akademii Khana; • w pełnym zakresie korzysta ze wskazanych aplikacji i serwisów; <p>Ocena 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumie, czym jest funkcja, i z pomocą nauczyciela korzysta z kreatora funkcji; • korzysta z arkusza kalkulacyjnego w podstawowym zakresie;
--	---

z tabelą danych.

Ocena 1

- nie potrafi stworzyć prostego dokumentu HTML, nawet z pomocą nauczyciela;
- nie potrafi stosować stylów wpisanych;
- nie potrafi umieścić w HTML elementów interaktywnych, nawet z pomocą nauczyciela;
- nie opisuje budowy adresu strony www;
- nie wyjaśnia znaczenia rozszerzenia domeny;
- nie umie wyjaśnić potrzeby ochrony utworów;
- nie potrafi zmienić wartości zmiennej ani wykorzystać prostych operacji matematycznych w arkuszu;
- nie potrafi porządkować zbioru;
- nie umie korzystać z arkusza kalkulacyjnego nawet w podstawowym zakresie;
- nie potrafi użyć żadnej formuły;
- nie potrafi przygotować tabel i wykresu danych.

Geografia

Ocena 6

podać przyczyny zróżnicowania gospodarczego państw Azji; proponować działania zmierzające do ograniczenia ubóstwa w najbiedniejszych krajach Azji, wyjaśnić, dlaczego opóźniający się monsun letni może być przyczyną wystąpienia klęski głodu, korzystać z nowoczesnych aplikacji informujących o wystąpieniu zjawisk sejsmicznych; podać podstawowe zasady zachowania podczas wystąpienia trzęsień ziemi, zdefiniować problemy mieszkańców Japonii związane m.in. z pogonią za sukcesem i dążeniem do maksymalizowania wydajności pracy, prognozować zmiany roli i znaczenia Chin w światowej gospodarce i polityce, wskazać kierunki rozwoju społecznego Indii, które mogą mieć kluczowy wpływ na rozwój gospodarczy w przyszłości, wykazać wieloaspektowość

- wyjaśnia, czym jest kartotekowa baza danych;
- wyjaśnia, czym jest doświadczenie losowe, i używa prostej funkcji losującej;
- drukuje wykresy obrazujące wyniki doświadczenia;
- otwiera i analizuje projekt w Scratchu;
- wskazuje serwisy i aplikacje zawierające mapy;
- charakteryzuje podstawowe narzędzia systemu Android;
- z pomocą nauczyciela instaluje aplikację Traseo;
- wyjaśnia, co oznaczają termin „rozszerzona rzeczywistość” oraz skrótowiec „AR”;
- wyszukuje i opisuje omawiane na lekcji aplikacje;
- opisuje możliwości nauki informatyki w Akademii Khana;
- wyjaśnia pojęcie „MOOC”;

Ocena 1

- nie potrafi korzystać z kreatora funkcji, nawet z pomocą nauczyciela;
- nie potrafi wyjaśnić, czym jest doświadczenie losowe i użyć prostej funkcji losującej;
- nie potrafi otworzyć i przeanalizować projektu w Scratchu;
- nie zna serwisów ani aplikacji zawierających mapy;
- nie zna podstawowych narzędzi systemu Android;
- nie potrafi wybrać i zainstalować aplikacji mobilnej, nawet z pomocą nauczyciela;
- nie zna znaczenia terminu „rozszerzona rzeczywistość”, skrótowca „AR” i pojęcia „MOOC”.

konfliktów obserwowanych na Bliskim Wschodzie; udowodnić funkcjonowanie stereotypowego postrzegania regionu Bliskiego Wschodu w świadomości wielu Europejczyków, scharakteryzować wyjątkowe zjawiska przyrodnicze w Afryce i wyjaśnić ich pochodzenie; nazwać i wskazać na mapie przykładowe krainy Afryki i omówić ich specyfikę, wykazać specyfikę cyrkulacji mas powietrza nad Afryką; wskazać konsekwencje przyrodnicze i gospodarcze cyrkulacji mas powietrza w Afryce; porównać strefy klimatyczno - roślinne w Afryce pod względem możliwości ich zagospodarowania przez człowieka, omówić przyczyny pustynnienia i wskazać sposoby zapobiegania temu procesowi, wskazać możliwe konsekwencje dla gospodarki i środowiska przyrodniczego Kenii związane z rozwojem turystyki, przedstawić przykłady pomocy międzynarodowej dla społeczeństwa Afryki i ocenić ich skuteczność, przedstawić przykłady pomocy międzynarodowej dla społeczeństwa Afryki i ocenić ich skuteczność,

Ocena 5
uzasadnić na podstawie map ogólnogeograficznych i tematycznych, że Azja jest obszarem wielkich kontrastów geograficznych; wyjaśnić zróżnicowanie rozmieszczenia ludności w Azji, wykazać związek między cechami klimatu monsunowego a rytmem upraw i „kulturą ryżu” w Azji Południowo-Wschodniej, opisać sposoby zapobiegania tragicznym skutkom trzęsień ziemi i tsunami; analizować możliwości przewidywania niebezpiecznych zjawisk sejsmicznych oraz zapobiegania ich skutkom, ocenić wpływ warunków przyrodniczych i społeczno-kulturowych na rozwój gospodarczy Japonii, wyjaśnić cele, zasady oraz dokonać oceny polityki jednego dziecka, szeregować czynniki rozwoju gospodarczego Indii według ich znaczenia dla sytuacji ekonomicznej kraju i jego mieszkańców; wyjaśnić znaczenie

Geografia

Ocena 6

wskazać na przyczyny zróżnicowanego rozwoju państw Afryki, Przedstawić, korzystając z map tematycznych, prawidłowości w ukształtowaniu powierzchni Ameryki Północnej i Południowej, przedstawić historyczne uwarunkowania rozwoju rolnictwa i gospodarki leśnej w Kanadzie, ocenić skalę zagrożeń jakie stwarzają kataklizmy naturalne w Stanach Zjednoczonych, przedstawić szanse i zagrożenia związanej kontynuacją obecnej polityki gospodarczej Brazylii, przedstawić historyczne zmiany sytuacji rdzennej ludności obu Ameryk; ocenić tendencje zmian w relacjach między ludnością rdzenną i napływową, występujące w różnych krajach obu Ameryk, przedstawić historyczne uwarunkowania współczesnej sytuacji polityczno-gospodarczej państw Ameryki Południowej i Północnej, określić wpływ wielkich koncernów na gospodarkę Stanów Zjednoczonych i świata, podać przykłady charakterystycznych zjawisk przyrodniczych w Australii i Oceanii oraz wyjaśnić ich pochodzenie, wyjaśnić jak położenie Australii wpływa na gospodarkę tego kraju, wyjaśnić znaczenia Traktatu Antarktycznego dla

przemysłu nowoczesnych technologii w rozwoju gospodarczym Indii, szeregować czynniki rozwoju gospodarczego Indii według ich znaczenia dla sytuacji ekonomicznej kraju i jego mieszkańców, ocenić planowane kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego państw na Bliskim Wschodzie pragnących unowocześnić strukturę swojej gospodarki, wyjaśnić zależności między wybranymi elementami środowiska przyrodniczego Afryki; wykazać cechy świadczące o zróżnicowaniu środowiska przyrodniczego Afryki; nazwać i wskazać na mapie przykładowe krainy w Afryce, omówić cyrkulację mas powietrza w strefie międzyzwrotnikowej; wyjaśnić wzajemne zależności między strefami klimatycznymi i roślinnymi; wskazać na mapie zasięgi występowania poszczególnych stref klimatyczno-roślinnych w Afryce, określić kierunki zmian sposobów tradycyjnego gospodarowania w strefie Sahelu, określić znaczenie rozwoju turystyki dla państw Afryki, wyjaśnić przyczyny problemów rolnictwa w Afryce, przedstawić sposoby rozwiązania problemu głodu i niedożywienia oraz ocenić ich skuteczność.

Ocena 4

przywołać przykłady skrajnych wartości zjawisk geograficznych w Azji, w szczególności w odniesieniu do: ukształtowania terenu, klimatu, sieci rzecznej, gęstości zaludnienia oraz wartości PKB, wyjaśnić mechanizm powstawania monsunu letniego i zimowego; opisać zastosowanie ryżu w życiu codziennym mieszkańców Azji Południowo-Wschodniej, zidentyfikować prawidłowości w rozmieszczeniu zjawisk sejsmicznych i wulkanicznych w odniesieniu do płyt litosfery; wymienić negatywny wpływ trzęsień ziemi i tsunami na życie człowieka, opisać warunki

środowiska przyrodniczego obszarów polarnych, ocenić znaczenie badań polarnych dla gospodarki i nauki.

Ocena 5

omówić specyfikę gospodarki państw słabo i średnio rozwiniętych gospodarczo w Afryce; omówić uwarunkowania społeczne w Afryce, określić związki między poszczególnymi elementami środowiska przyrodniczego Ameryki Północnej i Południowej, określić związki między obszarami uprawnymi i lasami a gospodarką Kanady, przedstawić zależności między działalnością człowieka a intensyfikacją zjawisk katastrofalnych, określić związki między warunkami środowiska lasu równikowego, a rozwojem gospodarczym tego regionu, wymienić i wskazać na mapie państwa Ameryki w których rdzenni mieszkańcy stanowią znaczny odsetek społeczeństwa, wyjaśnić wpływ warunków środowiska przyrodniczego na lokalizację i funkcjonowanie miast w Ameryce Południowej i Północnej, przedstawić rolę usług w gospodarce Stanów Zjednoczonych, scharakteryzować klimat oraz roślinność Australii i wysp Oceanii, wyjaśnić zależności między elementami środowiska przyrodniczego, a gospodarką Australii, opisać działalność człowieka na obszarach podbiegunowych, przedstawić historię odkryć polarnych.

Ocena 4

wskazać dziedziny gospodarki mogące rozwijać się współcześnie w Afryce, scharakteryzować cechy środowiska przyrodniczego regionu; scharakteryzować wody powierzchniowe Ameryki Południowej i Północnej, wskazać przyczyny przekształcenia większości prerii w obszary rolnicze, określić warunki niezbędne do uformowania się cyklonu tropikalnego; wymienić przyrodnicze skutki powodowane przez huragany, przedstawić

<p>przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz określić ich wpływ na rozwój gospodarczy kraju, wymienić i wyjaśnić dawne, obecne oraz przyszłe wyzwania demograficzne Chin; zaprezentować główne kierunki rozwoju gospodarczego Chin w XXI w, wyjaśnić wyjątkowość struktury społecznej w Indiach; ocenić rolę czynników społecznych, w tym kontrastów dla rozwoju gospodarczego Indii, dokonać ogólnej charakterystyki kultury Bliskiego Wschodu ze szczególnym uwzględnieniem struktury religijnej; ocenić wpływ czynników społecznych na poziom i tempo rozwoju gospodarczego państw na Bliskim Wschodzie, przedstawić główne cechy krajobrazów Afryki; wyjaśnić genezę wybranych elementów środowiska przyrodniczego Afryki, opisać dowolną strefę klimatyczno-roślinną Afryki uwzględniając gospodarowanie człowieka w tej strefie; wskazać rejony obfitych opadów i susz w Afryce określając przyczyny występujących różnic, wskazać sposoby tradycyjnego gospodarowania w strefie Sahelu; wymienić przyczyny pustynnienia, wskazać rodzaje turystyki, jakie mogą być realizowane w Kenii, opisać problemy rolnictwa Afryki, analizować przyczyny głodu i niedożywienia w Afryce.</p> <p>Ocena 3 obliczyć rozciągłość południkową Azji; opisać konsekwencje dużej rozciągłości południkowej i równoleżnikowej Azji, porównać warunki klimatyczne w klimacie zwrotnikowym suchym i klimacie zwrotnikowym monsunowym;</p>	<p>piętrowość roślinną lasu równikowego; wymienić przyczyny deforestacji Amazonii, scharakteryzować zróżnicowanie etniczne społeczeństwa Ameryki Północnej i Południowej; przedstawić problemy rdzennej ludności Ameryki, podać przyczyny i skutki urbanizacji pozornej; przedstawić cechy megalopolis, opisać warunki rozwoju nowoczesnych gałęzi przemysłu w Stanach Zjednoczonych; na podstawie danych statystycznych określić pozycję Stanów Zjednoczonych w gospodarce światowej, wyjaśnić genezę wybranych elementów środowiska przyrodniczego Australii oraz wysp Oceanii, omówić relacje między rdzennymi mieszkańcami Australii a przybyszami z Europy; scharakteryzować rolnictwo Australii, wyjaśnić przyczyny występowania specyficznych warunków środowiska przyrodniczego na obszarach podbiegunowych, wskazać przyczyny zainteresowania człowieka obszarami polarnymi; opisać warunki życia w polarnej stacji badawczej.</p> <p>Ocena 3 wskazać regiony słabiej i lepiej rozwinięte gospodarczo w Afryce, opisać warunki naturalne Ameryki Północnej i Południowej, wymienić czynniki przyrodnicze wpływające na przesunięcie granicy lasów w Kanadzie, przedstawić konsekwencje katastrofalnych zjawisk przyrodniczych, przedstawić znaczenie lasu równikowego dla Ziemi, wskazać przyczyny zaniku rdzennej ludności obu Ameryk; zdefiniować pojęcia: Indianin, Kreol, Metys, Mulat, rasizm,</p>
--	--

<p>wyjaśnić różnice w wilgotności powietrza podczas monsunu letniego i zimowego, opisać, na podstawie mapy tematycznej, rozmieszczenie płyt litosfery;</p> <p>wyjaśnić związek między przebiegiem granic płyt litosfery a występowaniem rowów tektonicznych, wulkanów, trzęsień ziemi i tsunami, uzasadnić, że Japonia jest obecnie jedną z najpotężniejszych i najnowocześniejszych gospodarek świata, podać najważniejsze czynniki rozmieszczenia ludności w Chinach; wymienić kierunki rozwoju gospodarczego Chin, podać przykłady czynników utrudniających i ułatwiających rozwój społeczno - gospodarczy Indii;</p> <p>dokonać charakterystyki wybranych przemian gospodarczych w Indiach, opisać wielkość i rozmieszczenie złóż ropy naftowej na Bliskim Wschodzie; wyjaśnić znaczenie zasobów ropy naftowej dla gospodarek państw bliskowschodnich, opisać charakterystyczne elementy środowiska przyrodniczego Afryki, opisać dowolną strefę klimatyczno-roślinną Afryki; wskazać rejony obfitych opadów i susz w Afryce, określić warunki przyrodnicze charakterystyczne dla Sahelu, wymienić kilka walorów turystycznych Kenii, podać nazwy roślin uprawnych Afryki; wymienić sposoby gospodarowania w Afryce, przedstawić główne problemy Afryki; wskazać regiony głodu i niedożywienia w Afryce.</p> <p>Ocena 2</p> <p>wskazać na mapie umowną granicę między Europą a Azją; odczytać z mapy współrzędne geograficzne skrajnych punktów Azji, opisać, na podstawie klimatogramu roczny przebieg temperatury powietrza i</p>	<p>wymienić problemy wielkich miast Ameryki Południowej, zdefiniować pojęcie dzielnic nędzy, wymienić cechy wybranej nowoczesnej gałęzi przemysłu; wymienić przyczyny marnowania żywności w Stanach Zjednoczonych, przedstawić wybrane elementy środowiska przyrodniczego Australii, wskazać najważniejsze działy gospodarki Australii;</p> <p>omówić przyczyny nierównomiernego rozmieszczenia ludności Australii, podać cechy środowiska przyrodniczego Antarktyki, opisać badania jakie są prowadzone na stacjach polarnych.</p> <p>Ocena 2</p> <p>nazwać główne surowce mineralne występujące w Afryce, wskazać na mapie główne jednostki fizycznogeograficzne Ameryki Północnej i Południowej, wskazać na mapie zasięg lasów i prerii w Kanadzie, zdefiniować pojęcia: cyklon tropikalny, huragan, tornado, powódź i wskazać na mapie regiony występowania tych zjawisk, scharakteryzować las równikowy, wymienić wybrane nazwy grup, plemion rdzennej ludności Ameryki Północnej i Południowej; wskazać regiony, w których nadal żyją plemiona nie podlegające wpływom cywilizacji, wskazać wielkie miasta Ameryki Południowej i Północnej; zdefiniować pojęcie urbanizacji;</p> <p>wskazać na mapie megalopolis w Stanach Zjednoczonych, wymienić elementy środowiska przyrodniczego Stanów Zjednoczonych wpływające na specyfikę tego kraju; wyjaśnić pojęcie technopolia i podać przykład, wymienić elementy</p>
---	---

opadów w klimacie zwrotnikowym monsunowym; wyjaśnić, dlaczego podstawą wyżywienia mieszkańców Azji Wschodniej i Południowo-Wschodniej jest ryż, wyjaśnić, w jaki sposób dochodzi do powstawania trzęsień ziemi; zdefiniować tsunami; wskazać na mapie obszar określany jako pacyficzny pierścień ognia, opisać na podstawie mapy położenie fizycznogeograficzne Japonii; wymienić podstawowe grupy produktów wytwarzanych w Japonii, opisać, na podstawie mapy, zróżnicowanie przestrzenne gęstości zaludnienia w Chinach, opisać przestrzenne zróżnicowanie poziomu rozwoju gospodarczego Indii na podstawie mapy; opisać zmiany liczby ludności w Indiach, wskazać na mapie miejsca wybranych konfliktów na Bliskim Wschodzie; podać najważniejsze cechy odróżniające region Bliskiego Wschodu od innych regionów na świecie; wymienić najważniejsze cechy Islamu, wymienić charakterystyczne elementy środowiska przyrodniczego Afryki, nazwać główne masy powietrza i typy opadów występujące w Afryce; wymienić strefy klimatyczne - roślinne w Afryce, podać definicje terminów: Sahel, nomadowie, pustynnienie; wskazać na mapie region Sahelu, pokazać położenie Kenii na mapie; nazwać walory przyrodnicze Kenii, wskazać obszary nadwyżek i niedoborów wody, określić wartości przyrostu naturalnego w Afryce.

środowiska przyrodniczego Australii oraz Oceanii wpływające na specyfikę tych obszarów, nazwać grupy ludności zamieszkujące Australię; wskazać regiony koncentracji ludności w Australii, wyjaśnić pojęcia: Antarktyda, Antarktyka, Arktyka; wskazać na mapie Antarktydę, Antarktykę, Arktykę, wymienić jedną polską stację badawczą funkcjonującą w Arktyce lub Antarktyce.

Język polski

Ocena: celujący (6)

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE

Uczeń:

- samodzielnie analizuje i interpretuje teksty literackie, porównuje utwory;
- wykorzystuje wiedzę na temat rodzajów i gatunków literackich do pełniejszego odczytania utworów;
- biegle posługuje się terminologią związaną z analizą i interpretacją utworów literackich;
- objaśnia funkcję różnego rodzaju środków stylistycznych użytych w tekście, funkcjonalnie stosuje środki stylistyczne w swojej wypowiedzi;
- poddaje ocenie utwory ze względu na ich wartość estetyczną

KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE

Uczeń:

- świadomie i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat języka w komunikowaniu się;
- formułuje wypowiedzi poprawne, bogate językowo, precyzyjne zachowujące obowiązujące normy;
- świadomie i celowo stosuje w wypowiedziach różne rodzaje wypowiedzeń wielokrotnie złożonych;
- wykorzystuje funkcjonalnie mowę zależną i niezależną dla osiągnięcia w wypowiedzi pożądanego efektu

TWORZENIE WYPOWIEDZI

Uczeń:

- wypowiada się, realizując zamierzony cel;
- wykorzystuje w wypowiedziach ustnych i pisemnych funkcjonalnie i twórczo środki retoryczne i stylistyczne;
- samodzielnie planuje pracę, notuje w sposób twórczy, gromadzi potrzebny materiał, korzystając z różnych źródeł;
- pisze poznane formy wypowiedzi, w tym: rozprawkę, podanie, życiorys, CV, list motywacyjny, stosując funkcjonalnie

Język polski

Ocena: celujący (6)

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE

Uczeń:

- samodzielnie odczytuje problematykę egzystencjalną i aksjologiczną poznawanych tekstów;
- twórczo poszerza interpretację utworu o potrzebne konteksty, sprawnie posługuje się terminologią dotyczącą innych dziedzin kultury;
- porównuje teksty należące do różnych dziedzin kultury;
- samodzielnie analizuje i interpretuje różne teksty kultury, poddaje ocenie ich wartość estetyczną;
- twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje zgromadzone informacje we własnej pracy;
- wyjaśnia różnice między literaturą piękną, popularnonaukową, publicystyką;
- biegle wskazuje w tekstach cechy reportażu, felietonu;
- samodzielnie wskazuje we współczesnej kulturze popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych, nazywa sposób nawiązania.

KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE

różnorodne środki językowe;

- twórczo i funkcjonalnie stosuje rytm akapitowy;
- formułuje tezę i hipotezę, dostosowuje je do przyjętej formy rozprawki

SAMOKSZTAŁCENIE

Uczeń:

- samodzielnie i aktywnie poszerza swoją wiedzę oraz pogłębia zainteresowania humanistyczne, korzystając z różnych form i źródeł;
- ma własne zdanie i prezentuje je w dyskusji;
- z zaangażowaniem włącza się w realizację projektów edukacyjnych.

LEKTURY OBOWIĄZKOWE I UZUPEŁNIAJĄCE

Uczeń:

- chętnie czyta i zna wiele tekstów ponadprogramowych.

Ocena: bardzo dobry (5)

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE

Uczeń:

- wyjaśnia różnice między poszczególnymi rodzajami, omawia cechy utworów synkretycznych;
- poprawnie posługuje się terminologią związaną z analizą i interpretacją utworów epickich, lirycznych i dramatycznych;
- poprawnie posługuje się nazwami gatunków, omawia cechy gatunkowe czytanych utworów;
- wskazuje funkcję użytych w tekście literackim środków językowych oraz określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich,
- poddaje refleksji problematykę egzystencjalną w poznawanych tekstach, hierarchizuje wartości, do których odwołuje się utwór;
- interpretuje utwór, wykorzystując potrzebne konteksty oraz elementy wiedzy o historii i kulturze.

Uczeń:

- wzbogaca swoje słownictwo oraz poddaje refleksji rozwój i zróżnicowanie języka polskiego;
- biegle używa różnych rodzajów nazw osobowych i miejscowych;
- biegle używa użytkowych stylów wypowiedzi;
- doskonalą własny styl wypowiedzi, mając świadomość cech dobrego stylu;
- wypowiada się swobodnie i kulturalnie w różnych sytuacjach;
- zapisuje poprawnie swoje wypowiedzi, dokonuje ich autokorekty

TWORZENIE WYPOWIEDZI

Uczeń:

- wyraża własne zdanie i uzasadnia je w sposób trafny i wnikliwy;
- podaje trafne przykłady i omawia je w sposób pogłębiony;
- samodzielnie formułuje wnioski;
- rozpoznaje w przekazach medialnych mechanizmy perswazji i manipulacji;
- twórczo przekształca cudzy tekst w celu osiągnięcia określonego efektu artystycznego;
- formułuje trafne, ciekawe pytania dotyczące warstwy znaczeń naddanych w utworze;
- recytuje utwór, prezentując własną interpretację tekstu z wykorzystaniem różnorodnych środków głosowych.

SAMOKSZTAŁCENIE

Uczeń:

- aktywnie, z sukcesami bierze udział w konkursach, wykładach, pracach kół przedmiotowych itp.
- występuje w roli lidera grupy;
- aktywnie i świadomie uczestniczy w życiu kulturalnym regionu.

LEKTURY OBOWIĄZKOWE I UZUPEŁNIAJĄCE

Uczeń:

- chętnie czyta i zna wiele tekstów ponadprogramowych.

KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE

Uczeń:

rozumie, na czym polega twórczy i sprawczy charakter działań językowych;

- formułuje wypowiedzi poprawne pod względem językowym;
- rozróżnia i stosuje w wypowiedziach różne rodzaje wypowiedzeń wielokrotnie złożonych;
- poprawnie stosuje w wypowiedziach mowę zależną i niezależną
- wskazuje funkcję wykorzystania w wypowiedzi różnych rodzajów słownictwa; • funkcjonalnie korzysta ze słowników;

TWORZENIE WYPOWIEDZI

Uczeń:

- tworzy rozbudowaną wypowiedź na podany temat, zachowuje logikę, spójność i kompozycję wypowiedzi;
- funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne w celu oddziaływania na odbiorcę;
- samodzielnie selekcjonuje i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do stworzenia pracy, tworzy szczegółowy plan wypowiedzi;
- samodzielnie pisze poznane formy wypowiedzi, w tym: rozprawkę, podanie, życiorys, CV, list motywacyjny, stosując odpowiednie zasady kompozycji i zachowując zasady spójności językowej;
- stosuje rytm akapitowy.

SAMOKSZTAŁCENIE

Uczeń:

- pogłębia swoją wiedzę przedmiotową, korzystając rzetelnie, z poszanowaniem własności intelektualnej, z różnych źródeł informacji;
- rozwija nawyk krytycznego myślenia i formułowania opinii.

LEKTURY OBOWIĄZKOWE I UZUPEŁNIAJĄCE

Uczeń:

- czyta wszystkie wymagane lektury w całości i interpretuje je w połączeniu z

Ocena: bardzo dobry (5)

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE

Uczeń:

- wyjaśnia rolę środków języka malarskiego w tworzeniu znaczeń obrazu, interpretuje dzieło sztuki, określa wartości estetyczne tekstów kultury;
- funkcjonalnie włącza cytaty do wypowiedzi,
- funkcjonalnie i celowo wykorzystuje zgromadzone informacje;
- określa funkcje literatury pięknej, literatury popularnonaukowej i publicystyki;
- określa cechy gatunków dziennikarskich (reportaż, felieton);
- analizuje zauważone w tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do tradycyjnych; wątków kulturowych, opisuje sposób nawiązania do nich.

KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE

Uczeń:

- różnicuje słowa w zależności od ich treści i zakresu znaczeniowego;
- nazywa rodzaje nazw osobowych i miejscowych, używa ich poprawnych form; • nazywa rodzaje stylów użytkowych, poprawnie używa ich w wypowiedzi;
- wyjaśnia zasady etykiety językowej,
- pisze poprawnie, zauważa popełnione błędy językowe, ortograficzne i interpunkcyjne oraz dokonuje ich autokorekty.

TWORZENIE WYPOWIEDZI

Uczeń:

- samodzielnie formułuje tezę i hipotezę;
- swobodnie wyraża i uzasadnia własne zdanie, używając różnorodnych argumentów;
- podaje celne i różnorodne przykłady ilustrujące argumenty;
- podsumowuje rozważania;
- rozpoznaje w różnych tekstach środki perswazji i manipulacji, wskazuje ich funkcję;
- zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi;
- samodzielnie dokonuje przekształceń tekstu

kontekstami.

Ocena: dobry (4)

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE

Uczeń:

- określa cechy charakterystyczne dla rodzajów literackich, wskazuje je w czytanych utworach;
- posługuje się najważniejszą terminologią związaną z analizą utworów epickich, lirycznych i dramatycznych;
- wymienia cechy gatunkowe omawianych utworów, nazywa gatunki literackie;
- rozpoznaje w tekście literackim użyte środki językowe (w tym: neologizm, symbol, alegorię, ironię), próbuje określić ich funkcję, zauważa wartości estetyczne poznawanych utworów;
- określa problematykę egzystencjalną tekstów, nazywa wartości uniwersalne, do których odwołuje się utwór;
- odczytuje utwór, wykorzystując wybrane konteksty oraz elementy wiedzy o historii i kulturze.

KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE

Uczeń:

- rozumie znaczenie języka w procesie komunikacji;
- stosuje normę wzorcową i użytkową;
- rozpoznaje i tworzy różne rodzaje wypowiedzi wielokrotnie złożonych;
- przekształca poprawnie mowę zależną w niezależną i odwrotnie, przestrzega zasad zapisu;
- rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i ograniczonym zasięgu, rozpoznaje: zapożyczenia, archaizmy, neologizmy, kolokwializmy, słowa gwarowe;
- zna sposoby wzbogacania słownictwa i korzysta z nich.

TWORZENIE WYPOWIEDZI

Uczeń:

- wypowiada się ustnie, porządkując treść

cudzego (skraca, streszcza, rozbudowuje, itp.);

- formułuje pytania problemowe dotyczące wszystkich składników utworu;
- interpretuje głosowo utwór literacki, starając się zaciekawić słuchacza.

SAMOKSZTAŁCENIE

Uczeń:

- bierze udział w konkursach, wykładach, pracach kół przedmiotowych itp.;
- aktywnie uczestniczy w życiu kulturalnym swojego regionu.

LEKTURY OBOWIĄZKOWE I UZUPEŁNIAJĄCE

Uczeń:

- czyta wszystkie wymagane lektury w całości i interpretuje je w połączeniu z kontekstami.

Ocena: dobry (4)

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE

Uczeń:

- rozpoznaje znaczenia naddane dzieła sztuki,
- wskazuje elementy symboliczne, rozpoznaje wartość estetyczną tekstów kultury;
- wydobywa i porządkuje istotne informacje w zależności od ich funkcji w przekazie;
- wyszukuje i porządkuje cytaty;
- wskazuje różnice między literaturą piękną a innymi rodzajami piśmiennictwa;
- zna podstawowe cechy gatunków dziennikarskich (reportaż, felieton),
- samodzielnie znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych.

KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE

Uczeń:

- odróżnia treść i zakres wyrazu;
- używa poprawnych form nazw osobowych i miejscowych;
- poprawnie używa homonimów;
- rozpoznaje i nazywa różne style, różnicuje

swojej wypowiedzi, wykorzystuje środki retoryczne;

- gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do stworzenia pracy, tworzy poprawnie plan wypowiedzi;
- pisze poznane formy wypowiedzi, w tym: rozprawkę, podanie, życiorys, CV, list motywacyjny, stosując odpowiednią dla danej formy kompozycję;
- stosuje akapity jako spójne całości myślowe;
- formułuje tezę i hipotezę;
- wyraża i uzasadnia własne zdanie, używając właściwych argumentów.

SAMOKSZTAŁCENIE

Uczeń:

- korzysta z samodzielnie wybranych źródeł informacji, szanując cudzą własność intelektualną;
- rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania.

LEKTURY OBOWIĄZKOWE I UZUPEŁNIAJĄCE

Uczeń:

- czyta wszystkie wymagane lektury w całości, zna ich treść i problematykę.

Ocena: dostateczny (3)

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE

Uczeń:

- wskazuje podstawowe cechy tekstów epickich, lirycznych i dramatycznych, odnajduje je w czytanych utworach;
- stara się posługiwać terminologią związaną z utworami epickimi, lirycznymi i dramatycznymi;
- stara się posługiwać nazwami gatunków literackich, wskazuje utwory należące do tych gatunków;
- wyszukuje w tekście literackim użytych środków językowych, stara się je nazwać;
- wskazuje związek problematyki utworów literackich z życiem, opisuje wartości, do których odwołuje się utwór.

stylistycznie swoje wypowiedzi,

- świadomie stosuje w wypowiedziach zasady etykiety językowej,
- pisze zgodnie z normami poprawności językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej, stara się poprawiać błędy.

TWORZENIE WYPOWIEDZI

Uczeń:

- przedstawia argumenty w dyskusji dotyczącej tekstu literackiego;
- podaje odpowiednie przykłady ilustrujące argumenty;
- formułuje wnioski wynikające z argumentacji;
- rozpoznaje w różnych tekstach użyte środki perswazji i manipulacji;
- zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi;
- dokonuje przekształceń tekstu cudzego (skraca, streszcza, rozbudowuje);
- formułuje pytania związane z przenośnymi znaczeniami utworu;
- głośno czyta i recytuje teksty, dobierając odpowiednie tempo i intonację.

SAMOKSZTAŁCENIE

Uczeń:

- stara się myśleć krytycznie, wyraża opinie;
- aktywnie realizuje projekty, prezentuje efekty pracy indywidualnej lub grupowej;
- uczestniczy w życiu kulturalnym swojego regionu.

LEKTURY OBOWIĄZKOWE I UZUPEŁNIAJĄCE

Uczeń:

- czyta wszystkie wymagane lektury w całości, zna ich treść i problematykę.

Ocena: dostateczny (3)

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE

Uczeń:

- zapoznaje się ze wskazanym przez nauczyciela kontekstem utworu, stara się

KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE

Uczeń:

- świadomie używa języka jako narzędzia komunikowania się;
- stara się stosować normę wzorcową i użytkową;
- tworzy poprawne wypowiedzenia wielokrotnie złożone;
- przekształca poprawnie mowę niezależną w zależną;
- rozpoznaje zróżnicowanie słownictwa języka polskiego, rozpoznaje zapożyczenia, archaizmy, słowa gwarowe;
- wzbogaca swoje słownictwo;
- ma świadomość treści i zakresu używanych wyrazów.

TWORZENIE WYPOWIEDZI

Uczeń:

- wypowiada się ustnie, zachowuje wewnętrzną logikę wypowiedzi, używa środków retorycznych;
- gromadzi materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi, pisze plan wypowiedzi;
- pisze poznane formy wypowiedzi, w tym: rozprawkę, podanie, życiorys, CV, list motywacyjny, starając się zachować wyznaczniki gatunku;
- stosuje akapity zaznaczające trójdzielną budowę pracy;
- formułuje tezę, wie, czym jest hipoteza;
- wyraża i uzasadnia własne zdanie, używając prostej argumentacji.

SAMOKSZTAŁCENIE

Uczeń:

- korzysta, z poszanowaniem własności intelektualnej, z różnych źródeł informacji;
- uczy się systematycznie;
- uczestniczy w projektach edukacyjnych.

LEKTURY OBOWIĄZKOWE I UZUPEŁNIAJĄCE

Uczeń:

- czyta większość wymaganych lektur w całości i zna ich treść.

powiązać utwór ze swoją wiedzą na temat historii i kultury;

- komentuje warstwę przedstawieniową dzieła sztuki, zwraca uwagę na wartość estetyczną tekstów kultury;
- wyszukuje w tekście informacje różnego typu, cytuje fragmenty tekstu;
- klasyfikuje poznawany tekst jako literacki, publicystyczny lub popularnonaukowy;
- rozpoznaje gatunki dziennikarskie (w tym: reportaż i felieton);
- znajduje w omawianych tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych.

KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE

Uczeń:

- stara się używać poprawnych form nazw osobowych i miejscowych;
- wyjaśnia znaczenie homonimów;
- zauważa zróżnicowanie stylistyczne wypowiedzi, dostosowuje styl do formy wypowiedzi,
- stosuje zasady etykiety językowej,
- pisze zgodnie z podstawowymi normami poprawności językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej.

TWORZENIE WYPOWIEDZI

Uczeń:

- przedstawia rzeczowe i emocjonalne argumenty w dyskusji na temat znanych mu z doświadczenia problemów;
- podaje przykłady ilustrujące argumenty;
- formułuje proste wnioski;
- rozpoznaje w różnych tekstach podstawowe środki perswazji i manipulacji;
- zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi;
- podejmuje samodzielne próby przekształceń tekstu cudzego (skraca, streszcza, rozbudowuje)
- formułuje pytania związane z dosłownymi znaczeniami utworu,
- głośno, płynnie czyta i recytuje teksty, przestrzega zasad intonacji zdaniowej.

Ocena: dopuszczający (2)

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE

Uczeń:

- klasyfikuje czytany utwór literacki jako należący do epiki, liryki lub dramatu;
- zna podstawowe pojęcia związane z utworami epickimi, lirycznymi i dramatycznymi;
- wie, że istnieją gatunki literackie (w tym: fraszka, sonet, pieśń, hymn, satyra, tragedia, powieść historyczna), odróżnia je od rodzajów literackich;
- wie, że język utworu literackiego cechuje się obecnością różnych środków stylistycznych;
- zauważa związek problematyki utworów literackich z życiem i uniwersalnymi wartościami.

KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE

Uczeń:

- komunikuje się z innymi w sposób werbalny i niewerbalny;
- dostosowuje język, którego używa, do sytuacji;
- rozpoznaje i tworzy wypowiedzenia wielokrotnie złożone;
- odróżnia mowę niezależną od zależnej;
- zauważa różnicowanie słownictwa języka polskiego, rozpoznaje słownictwo gwarowe, środowiskowe;
- stara się wzbogacać swoje słownictwo, wyjaśnia znaczenie wyrazów.

TWORZENIE WYPOWIEDZI

Uczeń:

- krótko wypowiada się ustnie na podany temat;
- stara się używać prostych środków retorycznych;
- z pomocą nauczyciela redaguje plan wypowiedzi;
- pisze według podanego wzoru, z pomocą nauczyciela, poznane formy wypowiedzi, w tym: rozprawkę, opowiadanie, podanie,

SAMOKSZTAŁCENIE

Uczeń:

- podejmuje próby prezentowania przygotowanego materiału;
- rozwija umiejętność krytycznego myślenia, wyraża swoje zdanie;
- uczestniczy w wybranych wydarzeniach kulturalnych w swoim regionie.

LEKTURY OBOWIĄZKOWE I UZUPEŁNIAJĄCE

Uczeń:

- czyta większość wymaganych lektur w całości i zna ich treść.

Ocena: dopuszczający (2)

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE

Uczeń:

- wiąże czytany utwór ze wskazanym przez nauczyciela kontekstem;
- wymienia elementy warstwy przedstawieniowej dzieła sztuki;
- wyszukuje w tekście wskazane informacje, stara się porządkować zgromadzony materiał;
- czyta ze zrozumieniem fragmenty tekstów publicystycznych i popularnonaukowych;
- rozpoznaje wskazany przez nauczyciela tekst jako reportaż;
- zauważa we wskazanych przez nauczyciela tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych.

KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE

Uczeń:

- rozpoznaje nazwy osobowe i miejscowe, używa ich;
- podaje przykłady homonimów;
- stara się dostosować styl do tworzonej wypowiedzi,
- stosuje podstawowe zasady etykiety językowej,
- nie popełnia błędów zakłócających komunikację językową, stara się pisać poprawnie pod względem ortograficznym i

życiorys, CV, list motywacyjny;

- stosuje akapity;
- formułuje prostą tezę;
- wyraża własne zdanie i stara się je uzasadnić;
- przedstawia rzeczowe argumenty w dyskusji na temat problemów znanych z codziennego życia.

SAMOKSZTAŁCENIE

Uczeń:

- korzysta, z poszanowaniem praw autorskich, z różnych źródeł informacji wskazanych przez nauczyciela;
- rozwija nawyk systematycznego uczenia się.

LEKTURY OBOWIĄZKOWE I UZUPEŁNIAJĄCE

Uczeń:

- czyta większość wymaganych lektur przynajmniej we fragmentach i zna ich treść.

Ocena: niedostateczny (1)

Otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.

Edukacja dla bezpieczeństwa

ocena celująca

- opisuje rolę organizacji międzynarodowych w zapewnieniu bezpieczeństwa Polski
- omawia sposoby przeciwdziałania zagrożeniom
- charakteryzuje działanie i zadania systemu wykrywania skażeń i alarmowania
- opisuje sposób obsługi gaśnic i hydrantu wewnętrznego
- wymienia zadania państwa w zakresie ochrony przeciwpowodziowej
- opisuje zasady kodowania informacji na tablicach ADR

ocena bardzo dobra

interpunkcyjnym.

TWORZENIE WYPOWIEDZI

Uczeń:

- stara się podać przykłady ilustrujące argumenty;
- z pomocą nauczyciela podejmuje próby wnioskowania;
- rozpoznaje w różnych tekstach niektóre środki perswazji i manipulacji;
- zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi;
- podejmuje próby przekształceń tekstu cudzego (skraca, streszcza);
- formułuje pytania dotyczące warstwy przedstawieniowej utworu;
- głośno czyta i recytuje teksty, zachowując podstawowe zasady wymowy.

SAMOKSZTAŁCENIE

Uczeń:

- uczestniczy w pracy grupowej, współpracuje z innymi w realizacji projektów edukacyjnych;
- uczestniczy w programowych wyjściach o charakterze kulturalnym.

LEKTURY OBOWIĄZKOWE I UZUPEŁNIAJĄCE

Uczeń:

- czyta większość wymaganych lektur przynajmniej we fragmentach i zna ich treść.

Ocena: niedostateczny (1)

Otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.

Edukacja dla bezpieczeństwa

- definiuje pojęcia ochrony i obrony narodowej
- omawia historyczną ewolucję modelu bezpieczeństwa Polski
- omawia wybrane aspekty tego położenia dla bezpieczeństwa narodowego
- dokonuje podziału zagrożeń ze względu na źródło ich pochodzenia
- omawia sposób ogłaszania i odwołania alarmów
- opisuje sposób zaopatrywania w wodę i żywność podczas ewakuacji
- uzasadnia znaczenie przeciwdziałania panice i podporządkowania się poleceniom służb ratowniczych
- omawia przeznaczenie podręcznego sprzętu gaśniczego i jego rozmieszczenie np. w szkole
- uzasadnia bezwzględny nakaz stosowania się do poleceń służb ratowniczych i sanitarnych w czasie powodzi
- opisuje zagrożenia towarzyszące tym wypadkom
- omawia genezę i formy współczesnych aktów terroru

ocena dobra

- wymienia podmioty odpowiadające za bezpieczeństwo kraju i jego obywateli
- opisuje geopolityczne położenie Polski
- wymienia przykłady polskiej aktywności na rzecz zachowania bezpieczeństwa (w ONZ, OBWE, NATO)
- wymienia podmioty działające na rzecz zwalczania skutków zagrożeń i tworzące system ratownictwa w Polsce
- opisuje sposób zachowania się ludności po ogłoszeniu alarmu lub wydaniu komunikatu ostrzegawczego
- wymienia sposoby przeciwdziałania panice
- omawia zasady ewakuacji ludności i zwierząt z terenów zagrożonych
- rozpoznaje znaki ochrony przeciwpożarowej
- planuje niezbędne zapasy, które powinien zgromadzić dla swojej rodziny, aby przetrwać kilka dni w sytuacji kryzysowej
- opisuje praktyczne sposoby

ocena celująca

- wyjaśnia rolę układów: krążenia, nerwowego, oddechowego w utrzymaniu podstawowych funkcji życiowych
- podaje przykład aplikacji na telefon pomocnej w udzielaniu pierwszej pomocy
- wyjaśnia mechanizm niedrożności dróg oddechowych u osoby nieprzytomnej
- wyjaśnia, kiedy można zastosować odwrócony schemat CAB
- opisuje działanie i obsługę automatycznego defibrylatora zewnętrznego
- przedstawia zalety zastosowania AED w akcji ratowniczej
- podaje przykłady zapobiegania urazom w domu, w pracy, podczas rekreacji i w sporcie
- omawia sposoby zapewnienia bezpieczeństwa ratownika
- wymienia wyznaczniki stanu ludzkiego organizmu i opisuje sposoby ich kontrolowania
- analizuje i ocenia własne zachowania i możliwości związane ze zdrowiem
- proponuje indywidualny plan żywieniowy, treningowy, program aktywnego wypoczynku
- proponuje sposoby zapobiegania chorobom cywilizacyjnym

ocena bardzo dobra

- opisuje przyczyny i okoliczności prowadzące do szybkiego pogorszenia stanu zdrowia lub zagrożenia życia
- opisuje wybrane sposoby transportu osób przytomnych i nieprzytomnych
- układa poszkodowanego nieprzytomnego, ale oddychającego, w pozycji bezpiecznej
- omawia algorytm ratowniczy RKO u dorosłych i dzieci
- wymienia warunki i czynniki zapewniające realizację RKO na wysokim poziomie skuteczności
- opisuje zasady doboru i przechowywania składników apteczki pierwszej pomocy
- proponuje improwizowane środki opatrunkowe, zależnie od rodzaju zranienia
- wykonuje opatrunek zależnie od miejsca

przeciwdziałania zagrożeniom podczas intensywnych opadów śniegu oraz ekstremalnie niskich temperatur

- omawia sposoby zapewnienia bezpieczeństwa poszkodowanym, ratownikowi, osobom postronnym i w miejscu zdarzenia
- opisuje zasady zachowania się po uwolnieniu substancji toksycznych
- rozumie konieczność powiadamiania służb porządkowych (policji, straży miejskiej) o podejrzenie zachowujących się osobach lub podejrzanym przedmiotach zauważonych w miejscach publicznych

ocena dostateczna

-wymienia rodzaje i dziedziny bezpieczeństwa państwa

- wymienia numery alarmowe w Polsce i przypisuje je odpowiednim służbom poszczególnym podmiotom ratowniczym przypisuje odpowiednie zadania
- wymienia rodzaje komunikatów ostrzegawczych
- rozróżnia rodzaje i stopnie ewakuacji
- opisuje sposób zachowania się podczas ewakuacji z budynku
- rozpoznaje znaki ewakuacyjne i informacyjne
- zna szkolną instrukcję ewakuacji
- wyjaśnia, jak gasić zarzewie ognia i odzież płonąca na człowieku
- opisuje zasady postępowania po opadnięciu wód powodziowych
- omawia sposoby ochrony przed niszczącymi skutkami upałów, wichury i gwałtownych burz
- omawia podstawowe zasady postępowania ratownika w miejscu zdarzenia (wypadek komunikacyjny)
- opisuje zasady zachowania się na wypadek:
 - strzelaniny
 - znalezienia się w sytuacji zakładniczej
 - ataku bombowego
 - ataku gazowego
 - otrzymania podejrzanego przesyłki

zranienia (inne niż kończyna)

- omawia pryncypialne zasady postępowania w przypadku podejrzenia urazów kręgosłupa
- proponuje skuteczne sposoby zapobiegania oparzeniom, ze szczególnym uwzględnieniem środowiska domowego i małych dzieci
- omawia objawy oraz sposób udzielania pierwszej pomocy w przypadkach:
 - ukąszenia, użądlenia
 - wykonuje na manekinie rękoczynny ratunkowe w przypadku zadławienia
 - wymienia przykłady działań zapobiegających zadławieniu u małych dzieci
- określa rzetelne źródła informacji o zdrowiu oraz świadczeniach i usługach medycznych
- oraz inne, istotne działania, sprzyjające jego prawidłowemu funkcjonowaniu w środowisku przyrodniczym i społecznym
- proponuje zestaw działań łagodzących skutki stresu

ocena dobra

- wyjaśnia znaczenie czasu podczas udzielania pierwszej pomocy
- demonstruje bezpieczny sposób zdejmowania rękawiczek jednorazowych
- poprawnie konstruuje komunikat wzywający pomoc fachową
- udrażnia drogi oddechowe (rękoczynem czoło–żuchwa)
- sprawdza, czy poszkodowany oddycha
- zapewnia poszkodowanemu ochronę termiczną
- umiejętnie stosuje folię NRC
- wymienia główne przyczyny omdlenia
- charakteryzuje objawy zwiastujące omdlenie
- udziela pierwszej pomocy w przypadku omdlenia
- opisuje znaczenie RKO w akcji ratowniczej
- wykonuje pełen cykl RKO na manekinie dorosłego i niemowlęcia (samodzielnie i w parze)
- bezpiecznie zdejmuje rękawiczki ochronne
- demonstruje sposób tamowania krwotoku z nosa
- opisuje najczęstsze okoliczności urazów

ocena dopuszczająca

- definiuje bezpieczeństwo
- wymienia rodzaje bezpieczeństwa
- wymienia wybrane zagrożenia dla bezpieczeństwa we współczesnym świecie
- wymienia przykłady nadzwyczajnych zagrożeń
- wymienia środki alarmowe podstawowe i zastępcze
- rozróżnia sygnały alarmowe
- wyjaśnia termin „ewakuacja” i omawia jej znaczenie
- wymienia główne przyczyny pożarów
- opisuje zasady postępowania po dostrzeżeniu pożaru
- wymienia główne przyczyny powodzi
- wyjaśnia, jak należy się zachowywać w czasie powodzi
- wymienia pogodowe zagrożenia dla bezpieczeństwa człowieka
- wymienia główne przyczyny wypadków komunikacyjnych
- wymienia czynności, które należy wykonać, aby ocenić sytuację na miejscu zdarzenia, i stosuje tę wiedzę w praktyce

kręgosłupa

- omawia zasady postępowania ratowniczego w przypadkach:
 - oparzeń termicznych
 - oparzeń środkami chemicznymi
 - wychłodzenia organizmu i odmrożeń
- omawia objawy oraz sposób udzielania pierwszej pomocy w przypadkach:
 - zadławienia
 - omawia schemat postępowania w przypadku zadławienia
- wyjaśnia zależności między zdrowiem fizycznym, psychicznym, emocjonalnym a społecznym
- wymienia zachowania prozdrowotne
- wymienia zachowania szkodliwe dla zdrowia (ryzykowne) i wskazuje te, które szczególnie często występują wśród nastolatków
- opisuje przewidywane skutki zachowań korzystnych i niekorzystnych dla zdrowia, zarówno te krótko-, jak i długofalowe
- wyjaśnia wpływ stresu na zdrowie
- omawia objawy depresji, anoreksji i uzależnień behawioralnych

ocena dostateczna

- wyjaśnia pojęcie „stan nagłego zagrożenia zdrowotnego”
- wymienia czynności, które na miejscu zdarzenia należy podjąć w trosce o bezpieczeństwo: świadka, ratownika, poszkodowanych, miejsca zdarzenia i pozostałych osób
- wskazuje sposób zabezpieczenia się ratownika w kontakcie z poszkodowanym
- ocenia stan świadomości poszkodowanego
- wymienia objawy utraty przytomności
- ocenia stan poszkodowanego wg schematu ABC
- stosuje środki ochrony osobistej podczas wykonywania RKO
- omawia przeznaczenie i podstawowe typy apteczek pierwszej pomocy
- wykonuje w obrębie kończyny opatrunki uciskowe i osłaniające
- wymienia rodzaje krwotoków i

Historia

Ocena 6

Uczeń:

- ocenia bilans wojny obronnej Polski
- ocenia politykę Niemiec i ZSRR w latach 1939–1941
- dostrzega, na czym polega wyjątkowość zagłady Żydów, której Niemcy dokonali na ziemiach polskich
- docenia poświęcenie rodziny Ulmów i innych rodzin polskich wspomagających ludność żydowską
- analizuje wydarzenia wojenne z lat 1942–1944
- ocenia postanowienia konferencji w Teheranie z perspektywy interesu Polsce
- dostrzega znaczenie użycia bomb atomowych
- ocenia postanowienia konferencji wielkiej trójki
- docenia poświęcenie jednostek dla dobra innych
- ocenia bilans wojny obronnej Polski

charakteryzuje je

- stosuje rękawiczki ochronne podczas opatrywania ran
- zna i stosuje zasady doraźnego unieruchomienia kości i stawów
- zakłada temblak
- demonstruje sposób schładzania oparzonej kończyny
- omawia objawy oraz sposób udzielania pierwszej pomocy w przypadkach:
 - zawału serca
 - udaru mózgu
 - napadu padaczkowego
 - ciała obcego w oku
 - wymienia czynniki mające wpływ na zdrowie i różnicuje je na takie, które są niezależne od człowieka, i takie, na które ma on całkowity wpływ
 - wymienia główne przyczyny chorób cywilizacyjnych

ocena dopuszczająca

- wyjaśnia termin „pierwsza pomoc”
- określa prawny i moralny obowiązek niesienia pomocy poszkodowanym
- podaje numery alarmowe
- wyjaśnia pojęcie „nagle zatrzymanie krążenia”
- opisuje ogniwa łańcucha przeżycia
- ocenia bezpieczeństwo miejsca wypadku
- definiuje pojęcie „resuscytacja krążeniowo-oddechowa”
- wylicza przedmioty wchodzące w skład apteczki pierwszej pomocy:
 - samochodowej
 - turystycznej domowej
- wyjaśnia pojęcia: rana, krwotok, opatrunek uciskowy, opatrunek osłaniający
- wyjaśnia pojęcia: złamanie, zwicznienie, skręcenie
- wyjaśnia pojęcia: oparzenie, udar słoneczny, udar cieplny, odmrożenie, wychłodzenie
- omawia objawy oraz sposób udzielania pierwszej pomocy w przypadkach:
 - zatrucia
 - tonięcia
 - porażenia prądem

- dostrzega konsekwencje decyzji podjętych przez wielką trójkę na konferencjach
- analizuje przyczyny klęski państw osi
- dostrzega znaczenie użycia bomb atomowych
- ocenia postanowienia konferencji wielkiej trójki
- ocenia zbrodnie niemieckie z okresu II wojny światowej na ziemiach polskich
- analizuje, na czym polegało kłamstwo katyńskie
- ocenia postanowienia układu Sikorski–Majski
- ocenia funkcjonowanie i osiągnięcia Polskiego Państwa Podziemnego
- analizuje przyczyny, z powodu, których konflikt polsko-ukraiński przyjął tak krwawą formę
- ocenia działania komunistów na ziemiach polskich w latach 1943–1944
- dokonuje uproszczonej oceny skutków i znaczenia powstania
- dokonuje bilansu skutków II wojny światowej
- analizuje kształtowanie się nowego układu sił politycznych na świecie po II wojnie światowej
- dokonuje bilansu skutków II wojny światowej na ziemiach polskich
- dokonuje oceny działań komunistów mających na celu zniewolenie Polski
- analizuje postawy Polaków wobec władzy komunistycznej
- analizuje funkcjonowanie poszczególnych elementów systemu stalinowskiego na ziemiach polskich
- analizuje cechy charakterystyczne dla ustroj krajów znajdujących się w sowieckiej strefie wpływów

Ocena 5

Uczeń:

- określa przyczyny i dostrzega skutki wkroczenia Niemców i Sowietów na ziemie polskie
- charakteryzuje podstawowe wydarzenia związane z przebiegiem działań wojennych w latach 1939–1941
- omawia politykę wyniszczenia stosowaną przez nazistów wobec Żydów, Romów i Słowian
- omawia główne postanowienia *Karty atlantyckiej*
- wyjaśnia, kiedy i gdzie doszło do przełomów na frontach wojny, od których rozpoczęła się klęska państw osi
- charakteryzuje wydarzenia polityczno-militarne rozgrywające się u schyłku II wojny światowej
- charakteryzuje metody stosowane przez nazistów wobec Polaków oraz wie, jaki był ich cel

– wymienia główne choroby cywilizacyjne

Historia

Ocena 6

Uczeń:

- dokonuje bilansu procesów dekolonizacyjnych w Afryce i Azji
- tłumaczy rolę jednostek na losy krajów i świata
- analizuje sytuację polityczną Izraela i Palestyny po II wojnie i w czasach współczesnych
- analizuje przyczyny i skutki zimnowojennej rywalizacji USA i ZSRS
- dokonuje oceny rządów komunistów w Chinach
- dostrzega szanse wynikające z powstania UE
- ocenia skutki powstania UE
- analizuje zjawiska amerykańskiej i globalizacji
- ocenia działania Gomułki
- dostrzega znaczenie listu biskupów polskich do biskupów niemieckich dla pojednania polsko-niemieckiego po II wojnie światowej
- ocenia rolę Kościoła w podtrzymywaniu oporu przeciwko komunistycznej władzy w Polsce
- ocenia rządy Gomułki
- analizuje politykę Gierka i Gomułki ze szczególnym uwzględnieniem działań władzy wobec protestujących
- ocenia rządy Gierka
- dostrzega znaczenie wyboru Polaka Karola Wojtyły na tron papieski
- ocenia wydarzenia 1980 i 1981 r
- dostrzega znaczenie wręczenia nagrody Nobla Lechowi Wałęsie w 1983 r.
- ocenia, czy słusznie stan wojenny uważany jest za kontrowersyjne wydarzenie w historii Polski
- analizuje proces powolnego upadku ZSRS
- dostrzega znaczenie wydarzeń 1989 r. dla kształtowania III RP
- dostrzega symboliczne znaczenie upadku muru berlińskiego
- dokonuje próby oceny zmian geopolitycznych na mapie Europy u schyłku XX w. oraz dostrzega szanse i zagrożenia z nich wynikające
- analizuje przemiany obozu politycznego wywodzącego się z Solidarności
- analizuje, dlaczego Polska pod koniec XX w. wciąż znajdowała się na niższym poziomie rozwoju gospodarczego niż kraje zachodnie
- ocenia politykę zagraniczną III RP

- porównuje polityczne dążenia i sposoby działania okupantów niemieckiego i sowieckiego oraz wymienia podobieństwa i różnice między nimi
- charakteryzuje stosunki polsko-sowieckie od września 1939 do lipca 1943 r.
- charakteryzuje działalność Polaków poza granicami kraju w okresie wojny
- charakteryzuje działalność poszczególnych organów Polskiego Państwa Podziemnego
- charakteryzuje stosunki polsko-ukraińskie w czasach II wojny światowej
- charakteryzuje postawę aliantów zachodnich i Stalina wobec walczącej Warszawy
- wyjaśnia, w jakim celu powstało ONZ
- opisuje okoliczności, które doprowadziły do podziału Niemiec
- omawia wydarzenia związane z wojną koreańską
- charakteryzuje czynniki, które wpłynęły na zmianę struktury narodowościowej w Polsce
- charakteryzuje życie ludności polskiej na Kresach Wschodnich
- charakteryzuje główne etapy przejmowania rządów w Polsce przez komunistów
- charakteryzuje rolę władz polskich na uchodźstwie po II wojnie światowej
- charakteryzuje pozycję i rolę polskiego Kościoła katolickiego po II wojnie światowej
- charakteryzuje rolę propagandy w kształtowaniu społeczeństwa
- charakteryzuje przyczyny i skutki rewolucji węgierskiej i Praskiej Wiosny
- porównuje okres stalinizmu w państwach znajdujących się za żelazną kurtyną

Ocena 4

Uczeń:

- porównuje potencjały militarne Polski i Niemiec we wrześniu 1939 r.
- wskazuje na mapie główne punkty oporu Polaków we wrześniu 1939 r.
- omawia przebieg działań militarnych we wrześniu 1939 r.
- wskazuje na mapie przebieg działań wojennych w latach 1939–1941
- wyjaśnia przyczyny przystąpienia USA do wojny
- charakteryzuje okoliczności agresji niemieckiej na Związek Radziecki
- porównuje okupację niemiecką na terenie Europy Zachodniej i Wschodniej
- opisuje postawy władz krajów okupowanych

Ocena 5

Uczeń:

- charakteryzuje przyczyny, przebieg i skutki procesów dekolonizacyjnych w Azji i Afryce
- charakteryzuje stosunki Izraela z sąsiednimi państwami
- charakteryzuje przyczyny wojen w Wietnamie i Afganistanie
- omawia, jak układały się stosunki pomiędzy ChRL a ZSRS po 1949 r.
- wyjaśnia, w jakich okolicznościach komuniści przejęli władzę w Chinach
- charakteryzuje okoliczności powstania UE
- analizuje proces powstawania i rozszerzania się UE
- porównuje proces przemian społecznych w krajach Zachodu, za żelazną kurtyną i w krajach Trzeciego Świata
- charakteryzuje zjawiska świadczące o odwilży na ziemiach polskich
- charakteryzuje życie codzienne w czasach Gomułki
- charakteryzuje spór wokół obchodów Milenium państwa polskiego
- dostrzega podobieństwa i różnice w przyczynach buntu studenckiego z 1968 r. i robotniczego z 1970 r.
- charakteryzuje konsekwencje tych wystąpień
- dostrzega podobieństwa i różnice w przyczynach buntów z 1956, 1968, 1970 i 1976 r.
- dostrzega długofalowe konsekwencje polityki gospodarczej Gierka
- wyjaśnia, dlaczego tak istotne było złamanie monopolu wydawniczego państwa komunistycznego
- charakteryzuje metody, których SB używała do prześladowania opozycjonistów
- wyjaśnia, jakie miały konsekwencje porozumienia sierpniowe
- charakteryzuje ruch społeczny „Solidarność”
- charakteryzuje najważniejsze ograniczenia praw obywatelskich wynikające z wprowadzenia na obszarze Polski stanu wojennego
- charakteryzuje ruch społeczny „Solidarność”
- charakteryzuje reformy przeprowadzone przez Gorbaczowa
- omawia sytuację gospodarczo-polityczną ZSRS w latach 80.
- omawia wyniki i skutki wyborów parlamentarnych w czerwcu 1989 r.
- charakteryzuje okoliczności, które doprowadziły

<p>wobec władz niemieckich</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje przyczyny powstania koalicji antyhitlerowskiej • wskazuje na mapie główne bitwy i kierunki działań wojennych w Europie, Afryce i na Dalekim Wschodzie w latach 1942–1945 • omawia postanowienia konferencji w Jałcie i Poczdamie, ze szczególnym uwzględnieniem sprawy polskiej • omawia wydarzenia na frontach w latach 1944–1945 • wskazuje na mapie miejsca zbrodni hitlerowskich; • wskazuje na mapie ziemie wcielone do Rzeszy i ziemie, z których utworzono Generalne Gubernatorstwo • wskazuje linię podziału ziem polskich w 1939 r. • porównuje okupację niemiecką na różnych terenach polskich • wskazuje tereny przyłączone do ZSRS • wskazuje miejsca masowych egzekucji polskich oficerów • charakteryzuje zbrodnię katyńską • omawia cele sowieckiej polityki okupacyjnej i metody, które stosowały władze, aby je osiągnąć • omawia, w jakich okolicznościach utworzono polski rząd na uchodźstwie • przedstawia osiągnięcia jednostek polskich na frontach II wojny światowej • wyjaśnia, dlaczego stosunek aliantów do sprawy polskiej podlegał przemianom • opisuje instytucje i organizacje, które tworzyły Polskie Państwo Podziemne • omawia działalność najważniejszych ugrupowań politycznych działających w warunkach konspiracyjnych • wyjaśnia, jakie działania i w jakim celu podjął Stalin, by stworzyć na ziemiach polskich nowy ośrodek władzy • wskazuje na mapie Wołyń • omawia cele i formy realizacji planu „Burza”, z uwzględnieniem przyczyny wybuchu powstania warszawskiego • opisuje przebieg działań zbrojnych podczas powstania • rozróżnia i wymienia skutki polityczne, gospodarcze, społeczne i kulturowe II wojny światowej • wymienia i wskazuje na mapie państwa wchodzące w skład bloków wschodniego i zachodniego 	<p>do rozpoczęcia rozmów przy okrągłym stole</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje procesy dekomunizacyjne na obszarze Czechosłowacji, Niemiec, Rumunii i Węgier • wyjaśnia, jak doszło do powstania Wspólnoty Niepodległych Państw • porównuje okoliczności rozpadu ZSRS, Czechosłowacji i Jugosławii • charakteryzuje przemiany ustrojowe w latach 1989–1997 • charakteryzuje najważniejsze treści zawarte w Konstytucji III RP • porównuje modele gospodarki polskiej przed i po 1989 r. • charakteryzuje życie kulturalne III RP • dostrzega znaczenie i konsekwencje opuszczenia Polski przez wojska rosyjskie • charakteryzuje stosunki Polski z nowymi sąsiadami <p>Ocena 4 Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje przebieg dekolonizacji w Indiach, RPA i Algierii • rozróżnia i wymienia skutki dekolonizacji • umie wskazać na mapie: państwo Izrael, obszar Palestyny, Półwysep Synaj, Egipt, Wzgórze Galon, Syrię, Jordanię i Liban • opisuje, jak doszło do powstania państwa Izrael • umie wskazać przyczyny i potencjalne skutki kryzysu kubańskiego • wyjaśnia, czym było i jak się przejawiało odprężenie w stosunkach międzynarodowych • opisuje stosunki japońsko-amerykańskie po 1945 r. • opisuje etapy powstawania UE • wskazuje na mapie Europy kraje członkowskie UE • opisuje przemiany społeczne i kulturowe, jakie nastąpiły u schyłku lat 50. i w latach 60. i 70. • umie wskazać na mapie Poznań • wyjaśnia, jak doszło do wystąpień w czerwcu 1956 r. oraz jakie były ich przebieg i konsekwencje • omawia, na czym polegało zaostrzenie polityki władz wobec Kościoła na początku lat 60. • omawia rolę Kościoła w podtrzymywaniu oporu przeciwko komunistycznej władzy w Polsce • omawia przyczyny i skutki wystąpień z 1968 r. i 1970 r.
--	--

<ul style="list-style-type: none"> • omawia konsekwencje rozpadu koalicji antyhitlerowskiej • opisuje trudności życia codziennego w powojennej Polsce • omawia proces podporządkowywania polskiej gospodarki władzy komunistycznej • omawia zmiany terytorialne i demograficzne na ziemiach polskich po 1945 r. • omawia działania Polaków mające na celu niedopuszczenie do przejścia pełnej kontroli nad Polską przez komunistów • opisuje losy żołnierzy podziemia niepodległościowego • wyjaśnia, w jakim celu władze ogłaszały amnestie dla żołnierzy podziemia niepodległościowego • opisuje zasady działania komunistycznej gospodarki • porównuje system rządów w Polsce i ZSRS • wskazuje na mapie państwa pozostające pod wpływem komunizmu po 1945 r. • opisuje wydarzenia związane z rewolucją węgierską i Praską Wiosną <p>Ocena 3 Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcie wojna obronna • wymienia chronologicznie podstawowe wydarzenia związane z przebiegiem wojny obronnej <p>Ocena 2 Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna daty: 1 września 1939 r., 17 października 1939 r., - zna postaci Polaków związanych z wojną obronną 1939 r., - zna daty: 1940 r., 1941 r., - wymienia podstawowe wydarzenia związane z przebiegiem działań wojennych w latach 1939–1941, - zna daty: styczeń 1942 r., kwiecień 1943 r., - zna postaci: Irena Sendlerowa, Jan Karski, Janusz Korczak, Mordechaj Anielewicz, - zna daty: sierpień 1941 r., czerwiec 1942 r., listopad 1943 r., 6 czerwca 1944 r., - zna postaci: Stalin, Winston Churchill, Franklin Delano Roosevelt, Bernard Montgomery, Dwight Eisenhower, - zna daty: 8 maja 1945 r., 6 sierpnia 1945 r., 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia przyczyny i wymienia skutki wystąpień z 1976 r. • opisuje rozwój gospodarczy PRL za czasów Gierka • wymienia przykłady działań opozycji, które miały wesprzeć represjonowanych robotników, uczestników protestów w czerwcu 1976 r. • omawia twórczość pisarzy cenzurowanych • wskazuje na mapie miejscowości, w których doszło do podpisania porozumień między władzą a MKS-ami • wskazuje na mapie Katowice • omawia najważniejsze ograniczenia praw obywatelskich wynikające z wprowadzenia na obszarze Polski stanu wojennego • wskazuje na mapie Czarnobyl • omawia wydarzenia związane z katastrofą atomową w ZSRS i ich skutki • wyjaśnia, czym był wyścig zbrojeń oraz wskazuje, kto i z jakich powodów go rozpoczął • omawia, jakie konsekwencje dla ZSRS miał udział w konflikcie w Afganistanie • wymienia główne postanowienia podjęte podczas obrad okrągłego stołu • opisuje rządy Mazowieckiego • wyjaśnia, w jaki sposób zmiany w ZSRS wpłynęły na upadek rządów komunistycznych w krajach bloku wschodniego • wskazuje na mapie kraje objęte wydarzeniami Jesieni Narodów • omawia proces demokratyzacji na terenie Węgier, NRD, Czechosłowacji i Bułgarii • opisuje wydarzenia związane z rewolucją w Rumunii • wskazuje na mapie nowo powstałe państwa • opisuje okoliczności odzyskania niepodległości przez kraje bałtyckie • omawia wydarzenia związane z rozpadem Jugosławii • omawia zmiany na polskiej scenie politycznej na początku lat 90. • omawia sytuację gospodarczą Polski w momencie przejścia rządów przez gabinet Tadeusza Mazowieckiego • omawia przykłady pozytywnych i negatywnych zmian w życiu Polaków po 1989 r. • wskazuje na mapie sąsiadów III RP, członków Trójkąta Weimarskiego, Trójkąta Wyszehradzkiego i Grupy Wyszehradzkiej • omawia główne etapy integracji Polski ze strukturami NATO
---	---

2 września 1945 r.,

- zna postaci: Stalin, Winston Churchill, Franklin Delano Roosevelt, marszałkowie sowieccy Koniew i Żukow,
- zna daty ważnych wydarzeń związanych z II wojną światową,
- zna postaci odgrywające kluczowe role podczas II wojny światowej,
- zna daty: 1939 r., 1945 r.,
- zna postać Hansa Franka,
- wymienia miejsca zbrodni hitlerowskich,
- wymienia najstraszniejsze katownie nazistowskie,
- wymienia ziemie wcielone do Rzeszy i ziemie, z których utworzono Generalne Gubernatorstwo,
- zna datę 1940 r.,
- zna postaci: Janina Antonina Lewandowska, Stalin,
- wymienia miejsca masowych egzekucji polskich oficerów,
- zna daty: 30 lipca 1941 r., kwiecień 1943 r.,
- zna postaci: Władysław Raczkiewicz, Władysław Sikorski, Iwan Majski, Stanisław Mikołajczyk, Tomasz Arciszewski, Kazimierz Sosnkowski, Tadeusz Komorowski, Władysław Anders, Stanisław Sosabowski, Stanisław Maczek, Stanisław Skalski,
- wymienia członków rządu polskiego na uchodźstwie,
- wymienia polskie okręty wojenne biorące udział w II wojnie światowej oraz zna ich osiągnięcia,
- wymienia główne polskie formacje zbrojne, które walczyły z Niemcami po stronie aliantów,
- wymienia miejsca ważniejszych bitew stoczonych przez polskie oddziały po stronie aliantów,
- zna datę 14 lutego 1942 r.,
- zna postaci: Jan Bytnar, Tadeusz Zawadzki, Henryk Dobrzański, Cyryl Ratajski, Jan Piekalkiewicz, Jan Stanisław Jankowski, Stefan Grot-Rowecki, Michał Karaszewicz-Tokarzewski, Witold Pilecki, Jan Piwnik, Jan Nowak-Jeziorański, Elżbieta Zawacka,
- wymienia najważniejsze ugrupowania

- omawia główne etapy integracji Polski z UE

Ocena 3

Uczeń:

- rozumie pojęcia: dekolonizacja, apartheid, rasizm, Rok Afryki, Organizacja Jedności Afrykańskiej,
- wyjaśnia, w jakim celu powstała Organizacja Jedności Afrykańskiej,
- rozumie pojęcia: syjonizm, Organizacja Wyzwolenia Palestyny (OWP), autonomia,
- wymienia przyczyny powstania syjonizmu,
- wyjaśnia, dlaczego Palestyna jest zaliczana do najbardziej zapalnych regionów Bliskiego Wschodu,
- rozumie pojęcia: odprężenie, kryzys kubański, mur berliński,
- opisuje formy rywalizacji wielkich mocarstw w okresie zimnej wojny,
- rozumie pojęcia: Kuomintang, ChRL, maoizm, wielki skok, rewolucja kulturalna, Tiananmen, azjatycki tygrys,
- wymienia etapy powstawania UE,
- wyjaśnia skróty UE i EWWiS,
- wyjaśnia, czym jest wspólny rynek i co jest podstawowym celem działalności UE,
- rozumie pojęcia: państwo opiekuńcze, społeczeństwo konsumpcyjne, społeczeństwo informacyjne, ruch hipisowski, punk, rock and roll, feminizm, kraje Trzeciego Świata, internet, amerykańizacja, globalizacja, Sobór Watykański II, laicyzacja,
- rozumie pojęcia: odwilż, mała stabilizacja, poznański czerwiec, rehabilitacja, aparat partyjny, ZOMO, SB, list otwarty, Rada Wzajemnej Pomocy Gospodarczej, Układ Warszawski,
- rozumie pojęcia: odwilż, Milenium, Tysiąclecie,
- opisuje przejawy złagodzenia polityki antykościelnej w czasach odwilży,
- rozumie pojęcie polityka antysyjonistyczna,
- wymienia zmiany, które nastąpiły w życiu codziennym Polaków w czasach rządów Gierka,
- wyjaśnia, na czym opierała się polityka gospodarcza Polski za rządów Gierka,
- opisuje sukcesy sportowe Polaków w okresie

polityczne działające w warunkach konspiracyjnych,

- zna datę 1944 r.,
- zna postaci: Stepan Bandera, Wanda Wasilewska, Zygmunt Berling,
- zna daty: 1 sierpnia 1944 r., 2 października 1944 r.,
- zna postaci: gen. Tadeusz Bór-Komorowski, płk. Antoni Monter-Chruściel, Jan Stanisław Jankowski, gen. Erich von dem Bach,
- zna daty związane z ważnym wydarzeniami z dziejów Polski w okresie II wojny światowej,
- wymienia polskie okręty wojenne biorące udział w II wojnie światowej oraz zna ich osiągnięcia,
- zna datę 1945 r.
- wie, jak zostały ukarane osoby odpowiedzialne za zbrodnie wojenne,
- umie wskazać skutki II wojny światowej,
- zna daty: 1949 r., 1950–1953,
- zna postaci: Henry Truman, Konrad Adenauer, George C. Marshall,
- podaje nazwy sojuszu wojskowego, który łączyły Stany Zjednoczone i ich partnerów oraz sojuszu łączącego ZSRS i kraje mu podporządkowane,
- wie, które ziemie należały do II RP, lecz nie znalazły się w powojennych granicach Polski, oraz potrafi wskazać je na mapie,
- wymienia podstawowe problemy życia codziennego, z jakimi spotykali się Polacy tuż po zakończeniu wojny,
- zna daty: 1945 r., 1946 r., 1947 r.,
- zna postaci: Stanisław Mikołajczyk, Bolesław Bierut, Władysław Gomułka, Edward Osóbka-Morawski, Józef Cyrankiewicz,
- wymienia główne etapy przejmowania rządów w Polsce przez komunistów,
- zna postaci: Stefan Wyszyński, Jan Nowak-Jeziorański, Hieronim Dekutowski „Zapora”, Danuta Siedzikówna „Inka”, Jan Rodowicz „Anoda”, Witold Pilecki
- zna datę 1952 r.,
- zna postaci: August Emil Fieldorf „Nil”, Konstanty Rokossowski, Bolesław Bierut,

PRL,

- rozumie pojęcia: cenzura, bibuła, drugi obieg, KOR, WZZ,
- omawia, w jaki sposób starano się łamać monopol wydawniczy władzy,
- rozumie pojęcia: MKS, NSZZ „Solidarność”, porozumienia sierpniowe,
- wymienia przykłady represji, jakie spadły na opozycję w czasie stanu wojennego,
- rozumie pojęcia: internowanie, stan wojenny, sankcje gospodarcze, pacyfikacja,
- omawia przykłady represji, jakie spadły na opozycję w czasie stanu wojennego,
- omawia wydarzenia związane z pacyfikacją kopalni „Wujek”,
- rozumie pojęcia: mudzahedin, wyścig zbrojeń, głośność, pierestrojka,
- wymienia przyczyny kryzysu gospodarczego w ZSRS na początku lat 80.,
- rozumie pojęcia: okrągły stół, wybory powszechne,
- omawia okoliczności, które doprowadziły do rozpoczęcia rozmów przy okrągłym stole,
- wymienia najważniejsze osoby biorące udział w obradach okrągłego stołu,
- rozumie pojęcia: Jesień Narodów, aksamitna rewolucja,
- wymienia najważniejsze wydarzenia związane z okresem Jesieni Narodów,
- rozumie pojęcie aksamitnego rozvodu,
- wymienia główne przyczyny, dla których doszło do zmian geopolitycznych na mapie Europy,
- rozumie pojęcia: lustracja, SLD, PSL, PiS, PO,
- wymienia najważniejsze zmiany wprowadzone przez rząd Tadeusza Mazowieckiego,
- rozumie pojęcia: gospodarka rynkowa, restrukturyzacja, prywatyzacja, inflacja,
- wyjaśnia, na czym polegał plan Balcerowicza,
- wskazuje trudności, jakie pojawiły się w trakcie realizacji planu Balcerowicza,
- rozumie pojęcia: Trójkąt Weimarski; Trójkąt Wyszehradzki, Grupa Wyszehradzka.

Aleksander Zawadzki, Józef Cyrankiewicz
- zna daty: 1953 r., 1956 r., 1968 r.
- zna postaci: Nikita Chruszczow, Imre Nagy, Aleksander Dubczek,
- wymienia państwa pozostające pod wpływem komunizmu po 1945 r.,
- wymienia państwa pozostające pod wpływem komunizmu po 1945 r.

Ocena 1

Uczeń:

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie opanował wiadomości i umiejętności określonych w podstawie programowej nauczania historii.

Ocena 2

Uczeń:

- zna datę 1960 r.,
- zna postaci: Mahatma Gandhi, Nelson Mandela,
- umie wskazać przyczyny dekolonizacji,
- wymienia państwa będące potęgami kolonialnymi,
- zna daty 1948 r., 1993 r.,
- zna postaci: Jasir Arafat, Icchak Rabin
- zna daty: 1959 r., 1962 r.,
- zna postaci: Fidel Castro, Nikita Chruszczow,
- wymienia przyczyny wojen w Wietnamie i Afganistanie,
- zna daty: 1949 r., 1959 r., 1966–1976,
- zna postać Mao Zedonga,
- umie wskazać na mapie Chiny i Japonię,
- zna daty: 1951 r., 1957 r., 1993 r., 2004 r.,
- zna postaci: Jean Monnet, Konrad Adenauer, Robert Schuman,
- wymienia główne organy UE i ich funkcje oraz podaje przyczyny jej powstania,
- zna datę 1968 r.,
- zna postać Elvisa Presleya,
- zna zespół The Beatles
- wymienia postanowienia Soboru Watykańskiego II,
- zna datę 1956 r.,
- zna postaci: Władysław Gomułka, Józef Cyrankiewicz, Edward Ochab,
- wymienia zjawiska świadczące o odwilży w Polsce,
- zna daty: 1965 r., 1966 r.,
- zna postać Stefana Wyszyńskiego,
- zna daty: 1968 r., 1970 r.,
- zna postaci: Zbigniew Godlewski, Edward Gierek, Stefan Kisielewski,
- zna datę 1976 r.,
- zna postaci: Edward Gierek, Kazimierz Górski, Ryszard Szurkowski, Wojciech Fibak, Irena Szewińska, Mirosław Hermaszewski,
- zna daty: 1978 r., 1979 r.,
- zna postaci czołowych opozycjonistów,
- podaje przykłady twórców ograniczanych przez cenzurę,
- wymienia metody, których SB używała do

Wiedza o społeczeństwie

Ocena 6

Uczeń:

- Opisuje najważniejsze zasady skutecznego komunikowania się.
- Potrafi samodzielnie przygotować autoprezentację.
- Opisuje rolę więzi społecznych w budowaniu relacji społecznych.
- Opisuje człowieka jako istotę społeczną, używając poznanych pojęć.
- Charakteryzuje różne grupy społeczne, wskazując ich specyficzne cechy.
- Określa, jaką rolę odgrywają różne grupy społeczne.
- Wskazuje sposoby rozwiązania prostego konfliktu interpersonalnego na drodze kompromisu.
- Analizuje wpływ, jaki rodzina wywiera na dzieci.

prześladowania opozycjonistów,
- zna daty: 1980 r., 1981 r.,
- zna postaci: Lech Wałęsa, Wojciech Jaruzelski, Leonid Breżniew, Ryszard Kukliński,
- zna daty: 13 grudnia 1981 r., 1983 r.,
- zna postaci: Wojciech Jaruzelski, Zbigniew Bujak, Władysław Frasyniuk, Bogdan Borusewicz, Jerzy Popiełuszko, Grzegorz Przemyk, Czesław Kiszczak,
- wymienia przykłady represji, jakie spadły na opozycję w czasie stanu wojennego,
- zna daty: 1985 r., 1986 r.,
- zna postaci: Leonid Breżniew, Michaił Gorbaczow, Ronald Reagan,
- zna daty: czerwiec 1989 r., 1990 r.,
- zna postaci: Ryszard Kaczorowski, Lech Wałęsa, Tadeusz Mazowiecki, Jacek Kuroń, Adam Michnik, Zbigniew Bujak, Władysław Frasyniuk, Aleksander Kwaśniewski, Leszek Miller,
- zna datę 1989 r.,
- zna daty: 1991 r., 1992–1995,
- zna postać Michaiła Gorbaczowa,
- zna daty: 1990 r., 1991 r., 1997 r.,
- zna postaci: Jan Olszewski, Aleksander Kwaśniewski, Lech Wałęsa, Hanna Suchocka, Bronisław Komorowski, Lech Kaczyński,
- zna datę 1989 r.,
- zna postaci: Leszek Balcerowicz, Wisława Szymborska, Andrzej Wajda, Roman Polański, Krzysztof Kieślowski,
- podaje przykłady pozytywnych i negatywnych zmian w życiu Polaków po 1989 r.,
- zna daty: 1999 r., 2004 r.,
- zna postaci: Jan Nowak-Jeziorański, Zbigniew Brzeziński,
- wymienia sąsiadów III RP,
- wymienia najważniejsze osoby biorące udział w obradach okrągłego stołu i główne postanowienia podjęte podczas obrad,
- wymienia przyczyny kryzysu gospodarczego w ZSRS na początku lat 80.

Ocena 1

Uczeń:

- Wyjaśnia, że współudział w planowaniu budżetu jest przejawem postawy obywatelskiej i patriotycznej.
- Rozwija postawę odpowiedzialności i przedsiębiorczości w codziennym życiu gospodarstwa domowego.
- Uzasadnia znaczenie samorządności w państwie.
- Wyjaśnia, na przykładzie wyborów do organów samorządu szkolnego, stosowanie procedur demokratycznych w życiu szkoły oraz grup, w których uczestniczy.
- Dostrzega zależność między godnością ludzką a prawami ucznia, które mu przysługują.
- Rozwija postawę przedsiębiorczą i rozumie jej znaczenie przy wyborze kierunku dalszego kształcenia i wyborze drogi zawodowej.
- Zna różne typy osobowości i dostrzega, jaki wpływ na wybór zawodu ma określony typ osobowości człowieka.
- Opisuje swoją małą ojczyznę, uwzględniając więzi lokalne.
- Wymienia tradycje i obyczaje swojej społeczności regionalnej.
- Przedstawia genezę współczesnych narodów.
- Wymienia inne sposoby nabywania obywatelstwa w Polsce.
- Potrafi opisać, czym jest postawa obywatelska, odnosząc się do obowiązków zapisanych w polskiej konstytucji.
- Wymienia grupę posługującą się językiem regionalnym.
- Wskazuje przyczyny migracji i uchodźstwa.
- Opisuje, w jaki sposób Polacy żyjący za granicą podtrzymują swoją więź z ojczyzną.
- Opisuje genezę polskich symboli narodowych.
- Wymienia czynniki, które łączą ludzi z ojczyzną.
- Wymienia różne wzorce działań obywatelskich.
- Opisuje różne formy aktywności społecznej.
- Opisuje, jak powstawała idea społeczeństwa obywatelskiego.
- Wskazuje potrzeby społeczne, które realizuje społeczeństwo obywatelskie.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie opanował wiadomości i umiejętności określonych w podstawie programowej nauczania historii.

Wiedza o społeczeństwie

Ocena 6

Uczeń:

- Przedstawia informacje na temat wydarzeń i postaci historycznych związanych z dziejami lokalnymi i regionalnymi.
- Przedstawia główne źródła dochodów i wydatków w budżecie gminny.
- Znajduje informacje o wykorzystaniu funduszy unijnych w swojej gminie lub swoim regionie.
- Wymienia różne rodzaje kapitału społecznego i wskazuje na znaczenie tego zjawiska w procesach gospodarczych.
- Przedstawia rolę i znaczenie rad młodzieżowych miast i gmin.
- Zna i opisuje procedury związane z wprowadzeniem budżetu obywatelskiego.
- Charakteryzuje funkcje państwa.
- Opisuje zadania, które powinno realizować państwo.
- Opisuje zasady demokratyczne.
- Wymienia ważne referenda krajowe i lokalne.
- Przedstawia historię konstytucjonalizmu.
- Potrafi wskazać dział konstytucji, w którym opisane są poszczególne kwestie.
- Opisuje działanie Trybunału Konstytucyjnego.
- Ocenia różne systemy polityczne.
- Wyjaśnia, dlaczego istnieje konkurencja pomiędzy partiami politycznymi.
- Potrafi podać przykłady sytuacji, gdy prawa wyborcze mogą być ograniczone.
- Opisuje, jak działa polski parlament.
- Wie, na czym polega dualizm władzy wykonawczej w RP.
- Podaje przykłady najważniejszych uprawnień prezydenta.
- Potrafi, korzystając z różnych źródeł, opisać

- Wyjaśnia jak można realizować konstytucyjną zasadę pomocniczości.
- Dokonuje oceny działań społecznych adresowanych do młodych osób.
- Charakteryzuje wybrane cechy etyki zawodowej.
- Opisuje naruszanie zasad etycznych i wskazuje przyczyny takich zachowań.
- Przedstawia najważniejsze wydarzenia związane z rozwojem idei praw człowieka.
- Wymienia najważniejsze zadania międzynarodowego systemu ochrony praw człowieka.
- Potrafi wymienić i scharakteryzować wybrane prawa osobiste i polityczne zapisane w Konstytucji RP.
- Wie, czym jest ludowa inicjatywa ustawodawcza.
- Potrafi przedstawić sposób złożenia wniosku do RPO.
- Wskazuje sytuacje, które uprawniają do podejmowania interwencji przez Rzecznika Praw Dziecka.
- Wymienia instytucje, które zajmują się ochroną praw człowieka w systemie uniwersalnym, regionalnym i krajowym.
- Potrafi określić, jak należy się zachować w sytuacjach, gdy mamy do czynienia z przemocą.
- Opisuje, na jakich zasadach nieletni odpowiadają za czyny karalne w zależności od wieku.
- Wskazuje sytuacje, w których zatrzymanego nieletniego należy natychmiast zwolnić.
- Opisuje różne funkcje mediów.
- Opisuje, jaką rolę odgrywają media we współczesnym społeczeństwie.
- Wyjaśnia pojęcie public relations.
- Opisuje wpływ mediów na zjawisko globalizacji.
- Wyjaśnia, dlaczego nie należy mieszać faktów z komentarzami i opiniami.
- Przedstawia krótko dzieje reklamy.
- Wymienia i analizuje różne reklamy społeczne.
- Potrafi uzasadnić, że cyberprzestrzeń to miejsce służące swobodnemu przekazywaniu

- działania obecnie urzędującego prezydenta.
- Potrafi wskazać decyzje rządu, które miały wpływ na indywidualne życie swoje lub swojej rodziny.
- Podaje przykłady naruszania zasad państwa prawa.
- Wyjaśnia najważniejsze zasady określające działalność władzy sądowniczej.
- Opisuje, jak działają organy wymiaru sprawiedliwości.
- Wymienia przykłady misji wojskowych ONZ i NATO.
- Wymienia i opisuje organizacje wyspecjalizowane działające w ramach ONZ.
- Na podstawie szczegółowych celów wskazuje główne kierunki rozwoju UE do 2020 roku.
- Zna skład i zadania najważniejszych instytucji UE.
- Potrafi podać liczbę polskich eurodeputowanych.
- Opisuje, jak prawa obywatela UE wpływają na życie obywateli państw członkowskich.
- Opisuje globalizację w różnych aspektach.
- Przedstawia propozycje działań w kierunku rozwiązania problemów współczesnego świata.

Ocena 5

Uczeń:

- Opisuje kompetencje władz centralnych wobec samorządu.
- Wskazuje w których urządach można załatwić wybrane sprawy.
- Przedstawia możliwości załatwienia spraw przez e-urząd.
- Potrafi wypełnić wniosek o wydanie dowodu osobistego.
- Wyjaśnia, czym jest zarząd komisaryczny.
- Opisuje różne formy wpływania przez obywateli na decyzje władz samorządowych.
- Wskazuje przyczyny problemów swojej społeczności lokalnej.
- Próbuje wskazać sposoby ich rozwiązania.
- Charakteryzuje elementy tworzące państwa.
- Opisuje najważniejsze cechy państwa.

idei i informacji.

Ocena 5

Uczeń:

- Potrafi wymienić i opisać dziedziny humanistyki, które tworzą wiedzę o społeczeństwie.
- Opisuje elementy osobowości człowieka i określa, jak wpływają na różnorodność ludzi.
- Potrafi wskazać zachowania asertywne.
- Charakteryzuje potrzeby ludzkie z uwzględnieniem ich podziału.
- Wyjaśnia, jaką funkcję pełni społeczeństwo w procesie socjalizacji.
- Charakteryzuje różne rodzaje więzi społecznych.
- Potrafi wskazać, jak poszczególne grupy wpływają na odgrywane przez nas role społeczne.
- Charakteryzuje wybrane zbiorowości społeczne.
- Potrafi określić rolę zbiorowości w życiu społecznym.
- Charakteryzuje różne sposoby podejmowania decyzji w grupie oraz wskazuje ich dobre i złe strony.
- Wymienia najważniejsze rodzaje konfliktów.
- Wymienia i opisuje podstawowe funkcje pełnione przez rodzinę.
- Analizuje wartości ważne dla rodziny.
- Opisuje prawa i obowiązki rodziców i dzieci.
- Zna współczesne typy rodziny.
- Przedstawia rolę rodziców i osób starszych w rodzinie oraz umie skorzystać z ich doświadczenia pomocnego podczas projektowania budżetu.
- Wskazuje, co najmniej kilka ważnych funkcji, które pełni szkoła.
- Opisuje funkcje szkoły w systemie edukacji.
- Charakteryzuje strukturę polskiego systemu edukacyjnego.
- Podaje, jaką rolę w życiu społeczności szkolnej odgrywa samorząd.
- Charakteryzuje działania samorządu uczniowskiego.
- Wskazuje i opisuje źródła praw ucznia.
- Potrafi opisać sytuacje szkolne, w których

- Opisuje, czym jest demokracja pośrednia i bezpośrednia, podaje przykłady stosowania tych zasad.
- Potrafi uzasadnić konieczność ochrony praw mniejszości w demokracji.
- Podaje zasady organizacji referendum.
- Charakteryzuje szczególne cechy konstytucji.
- Analizuje teść preambuły Konstytucji RP i wskazuje najważniejsze wartości do, których się odwołuje.
- Podaje przykłady spraw, którymi może zająć się Trybunał Konstytucyjny.
- Wymienia funkcje partii politycznych.
- Potrafi wskazać różnice pomiędzy różnymi systemami partyjnymi.
- Wymienia najważniejsze cele partii prawicowych, centrowych i lewicowych.
- Wyjaśnia, dlaczego wybory są elementem demokracji pośredniej, czyli przedstawicielskiej.
- Opisuje cechy demokratycznych wyborów.
- Opisuje wskazaną funkcję parlamentu.
- Odwołując do zasady dobra wspólnego, wyjaśnia, czym jest republikańska forma rządów.
- Wie, kto może kandydować na urząd Prezydenta RP.
- Wyjaśnia, jak wyłaniany jest rząd.
- Potrafi wyjaśnić pojęcia: rząd większościowy i rząd mniejszościowy.
- Przedstawia kompetencje Rady Ministrów.
- Wie, czym zajmują się sądy powszechne, wojskowe administracyjne i trybunały.
- Opisuje najważniejsze kierunki polityki zagranicznej: suwerenność współpraca w organizacjach międzynarodowych, polityka regionalna, polityka wschodnia.
- Określa okoliczności powstania ONZ i NATO.
- Opisuje najważniejsze organy NATO i ONZ.
- Wymienia Ojców Europy i wskazuje z jakich krajów pochodzili.
- Wskazuje pięć najważniejszych wydarzeń związanych z powstaniem UE, uzasadnia swój wybór.

występują przykłady praw i obowiązków szkolnych.

•Potrafi określić w konkretnych przypadkach, jakie prawa ucznia są naruszane.

• Przedstawia sposoby dochodzenia praw, które zostały naruszone.

• Rozumie korzyści, jakie przynosi efektywna współpraca oraz zna w praktyce różne formy współpracy w grupie i zespole klasowym.

• Rozumie, czym jest wolontariat, i jak doświadczenie w nim zdobyte może pomóc w karierze zawodowej.

•Charakteryzuje czynniki kształtujące odrębność lokalną i regionalną.

• Wymienia czynniki narodowotwórcze.

•Potrafi opisać więzi obywatelskie i tożsamość narodową.

•Charakteryzuje mniejszości narodowe i etniczne mieszkające w Polsce.

• Określa miejsca zamieszkania mniejszości w Polsce.

•Wyjaśnia, dlaczego mniejszościom przysługują odrębne prawa.

• Przedstawia zjawiska migracji i uchodźstwa we współczesnym świecie.

•Wyjaśnia, odwołując się do różnych przykładów, czym jest patriotyzm.

• Wskazuje różnice między patriotyzmem a nacjonalizmem, szowinizmem, ksenofobią.

• Określa znaczenie cnót i umiejętności obywatelskich w życiu społecznym.

• Wymienia umiejętności społeczne.

•Wymienia najważniejsze cechy społeczeństwa obywatelskiego.

• Opisuje aktywność społeczną Polaków.

• Charakteryzuje różne formy wolontariatu.

•Opisuje różnorodne formy działalności młodych osób.

• Uzasadnia konieczność stosowania zasad etyki w różnych dziedzinach społecznych.

•Opisuje negatywne zjawiska które wywołane są niestosowaniem zasad etycznych.

• Wie, czym jest prawo naturalne i określa jego wpływ na rozwój idei praw człowieka.

• Charakteryzuje pojęcie godności, rozróżniając godność osobową człowieka od godności osobistej.

•Opisuje, jakie funkcje pełnią Polacy w instytucjach europejskich.

• Opisuje korzyści z członkostwa w UE dla gospodarki oraz społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem ludzi młodych.

•Podaje przykłady programów finansowanych z UE.

• Charakteryzuje problemy ekonomiczne i demograficzne współczesnego świata.

• Znajduje i opracowuje informacje o konfliktach toczących się na świecie.

• Charakteryzuje problemy związane ze środowiskiem naturalnym i chorobami.

• Opisuje zjawisko terroryzmu.

Ocena 4

Uczeń:

• Wskazuje, w jaki sposób władze centralne mogą wpływać na decyzje władz samorządowych.

• Wymienia najważniejsze zadania organów samorządowych.

• Podaje jeden przykład wykorzystywania funduszy unijnych w środowisku lokalnym.

• Próbuje formułować sądy dotyczące problemów społecznych.

• Potrafi wyjaśnić, czym jest budżet obywatelski.

• Potrafi podać przykłady, jak państwo realizuje swoje zadania.

• Wyjaśnia zasadę trójpodziału władzy.

• Wymienia najważniejsze zasady ustrojowe zapisane w konstytucji.

• Potrafi podzielić partie zasiadające w sejmie, wskazując partie prawicowe centrowe i lewicowe.

• Wyjaśnia pojęcie opozycja.

• Wymienia najważniejsze instytucje sejmu i senatu.

• Potrafi wymienić kilka kompetencji sejmu i senatu.

• Podaje imiona i nazwiska urzędującego prezesa i wiceprezesów Rady Ministrów.

• Wymienia prezydentów RP wybranych w wyborach bezpośrednich.

• Podaje przykłady kompetencji prezydenta.

•Wyjaśnia zasady: niezależności,

- Na podstawie preambuły Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka analizuje jej najważniejsze treści.
- Wskazuje na różnice pomiędzy prawami a wolnościami.
- Potrafi wskazać granice wolności i zakres praw gwarantowany przez państwo.
- Opisuje najważniejsze funkcje Rzecznika Praw Obywatelskich.
- Opisuje działania organizacji pozarządowych na rzecz ochrony praw człowieka.
- Opisuje wybrane prawa zapisane w Konwencji o prawach dziecka.
- Podaje przykłady naruszania praw dziecka.
- Podaje przykłady sytuacji, w których policja może korzystać ze swoich uprawnień.
- Wskazuje różnice pomiędzy wykroczeniem, występkiem a zbrodnią.
- Wymienia środki, które może zastosować sąd wobec nieletniego.
- Opisuje różne rodzaje mediów.
- Wyjaśnia, dlaczego media są nazywane czwartą władzą.
- Uzasadnia, czy społeczeństwo polskie jest społeczeństwem wiedzy.
- Wymienia i opisuje zjawiska utrudniające przepływ informacji w sieci.
- Wymienia i opisuje zasady etyki dziennikarskiej.
- Krytycznie analizuje wybrany przekaz reklamowy.
- Odczytuje i interpretuje wyniki sondaży opinii publicznej.
- Wymienia najważniejsze funkcje cyberprzestrzeni.
- Zna zasady, jakie należy stosować aby uchronić się przed szkodliwym oprogramowaniem.

Ocena 4

Uczeń:

- Wymienia elementy osobowości człowieka.
- Zna znaczenie słowa asertywność.
- Wie, jak przygotować samodzielnie prezentację i publicznie ją przedstawić.
- Charakteryzuje człowieka jako istotę

niezawisłości oraz dwuinstancyjności.

- Wymienia państwa należące do NATO.
- Przedstawia działalność Polski w ONZ, Unii Europejskiej i NATO.
- Potrafi wymienić państwa członkowskie UE.
- Wymienia najważniejsze instytucje UE.
- Wymienia podstawowe prawa obywateli Unii Europejskiej.
- Wymienia problemy ekonomiczne i demograficzne świata.
- Wymienia problemy związane ze środowiskiem naturalnym i chorobami.

Ocena 3

Uczeń:

- Wymienia organy samorządowe wybierane przez obywateli.
- Wymienia najważniejsze zadania organów samorządowych.
- Wymienia organy stanowiące i wykonawcze w gminie (mieście/dzielnicy); powiecie i województwie.
- Wie, czym jest kapitał społeczny.
- Wie, czym są młodzieżowe rady miast i gmin.
- Wymienia podstawowe funkcje państwa.
- Wskazuje wewnętrzne i zewnętrzne funkcje państwa.
- Wymienia najważniejsze zasady demokracji.
- Wie, czym jest referendum.
- Potrafi podać przykłady spraw, które mogą być poddawane pod referendum.
- Wymienia najważniejsze szczególne cechy konstytucji.
- Wie, czym jest i dlaczego został powołany Trybunał Konstytucyjny.
- Potrafi opisać system monopartyjny, dwupartyjny i wielopartyjny.
- Wyjaśnia pojęcie koalicji rządowej.
- Wie, czym jest czynne i bierne prawo wyborcze.
- Potrafi określić, kto wchodzi w skład rządu.
- Wie, jak są przeprowadzane w Polsce wybory prezydenckie.
- Odszukuje i opracowuje informację o prezydentach wybranych w wyborach

społeczną i podaje stosowne przykłady.

- Wymienia różne rodzaje więzi społecznych.
- Wie, jaką funkcję pełnią role społeczne.
- Zna sposoby rozwiązywania konfliktów.
- Wie, jakimi metodami można osiągnąć kompromis.
- Potrafi wymienić akty prawne, które opisują rodzinę.
- Zna prawa i obowiązki rodziców i dzieci.
- Umie wyjaśnić rolę i znaczenie gospodarstwa domowego w gospodarce państwa.
- Potrafi zaplanować i rozpisać zrównoważony budżet.
- Wie, czym jest samorządność, podaje przykłady rodzajów samorządów.
- Podaje najważniejsze zasady wyboru samorządu szkolnego.
- Potrafi wskazać, z jakich aktów prawnych wynikają prawa ucznia.
- Wymienia akty prawa szkolnego, w których zapisane są jego prawa.
- Potrafi przygotować plan kariery edukacyjnej i zawodowej.
- Rozumie, czym jest rynek pracy i jakie stawia oczekiwania względem pracowników.
- Umie pracować w grupie podczas dokonywania analizy rynku pracy i planowania kariery zawodowej.
- Wskazuje cechy charakterystyczne regionu, w którym mieszka.
- Zna obowiązki obywatelskie zapisane w Konstytucji RP.
- Przedstawia prawa przysługujące mniejszościom.
- Wymienia postawy sprzeczne z patriotyzmem.
- Odwołując się do przykładów współczesnych i historycznych, opisuje wzory postaw obywatelskich.
- Wskazuje działania, które podejmuje społeczeństwo obywatelskie.
- Wskazuje różne możliwości działań społecznych, które mogą podejmować osoby młode.
- Potrafi wyjaśnić pojęcia: mobbing, lobbing, nepotyzm, korupcja.
- Omawia cechy praw człowieka.

bezpośrednich.

- Zan strukturę sądownictwa powszechnego.
- Wie, w jakich sprawach orzeka sąd rejonowy.
- Wymienia cele i przejawy działania Organizacji Narodów Zjednoczonych.
- Wskazuje cele i różne formy działalności Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego.
- Wymienia ogólne cele UE.
- Wymienia osoby z Polski, które pełnią ważne funkcje w instytucjach unijnych.
- Wyjaśnia pojęcia: fundamentalizm religijny i terroryzm.

Ocena 2

Uczeń:

- Znajduje podstawowe informacje na temat swojej gminy i swojego regionu.
- Wie jak tworzony jest budżet gminy.
- Wymienia problemy społeczności lokalnej.
- Wie, czym jest państwo.
- Zna najważniejsze cechy państwa.
- Potrafi określić, gdzie i kiedy narodziła się idea demokracji.
- Wie, czym jest demokracja bezpośrednia i demokracja pośrednia (przedstawicielska).
- Wie, czym jest konstytucjonalizm.
- Wie, czym jest preambuła.
- Wie, czym jest zasada pluralizmu politycznego.
- Potrafi wskazać różnice pomiędzy partią polityczną a inną organizacją społeczną.
- Wyjaśnia pojęcie demokracji przedstawicielskiej.
- Wymienia cechy demokratycznych wyborów.
- Wie, czym jest republikańska forma rządów.
- Potrafi wskazać, kto sprawuje w Polsce władzę wykonawczą.
- Wyjaśnia zasadę państwa prawa.
- Przedstawia podział władzy sądowniczej na sądy powszechne, wojskowe, administracyjne i trybunały.
- Wymienia kilka kierunków polskiej polityki zagranicznej.
- Wskazuje przyczyny powstania Unii Europejskiej.

- Wymienia najważniejsze dokumenty, które tworzą międzynarodowy system ochrony praw człowieka.
- Wie, kiedy powstała Powszechna Deklaracja Praw Człowieka.
- Wymienia ogólne zasady dotyczące praw i wolności zapisanych w polskiej konstytucji.
- Wymienia różne formy uczestniczenia obywateli w życiu publicznym.
- Wymienia najważniejsze elementy systemu praw człowieka w Polsce.
- Wymienia organizacje pozarządowe działające na rzecz ochrony praw człowieka.
- Wymienia działania UNICEF na rzecz praw dzieci.
- Opisuje działania Rzecznika Praw Dziecka.
- Wskazuje sytuacje, gdy służby porządkowe mogą użyć przymusu bezpośredniego.
- Wymienia prawa, które przysługują nieletniemu, który został zatrzymany przez policję.
- Wymienia funkcje mediów.
- Wyjaśnia pojęcie czwartej władzy.
- Wymienia zachowania etyczne w mediach elektronicznych.
- Odróżnia fakty od komentarzy.
- Wymienia różne techniki manipulacji stosowane w reklamach.
- Wie, na czym polega znaczenie badań opinii publicznej.
- Wymienia zagrożenia i korzyści wynikające z korzystania z cyberprzestrzeni.
- Wymienia najważniejsze rodzaje szkodliwych programów, które stanowią zagrożenie dla uczestników cyberprzestrzeni.

Ocena 3

Uczeń:

- Potrafi podać przykłady nauk humanistycznych.
- Rozumie zasady komunikowania się i je stosuje.
- Potrafi wskazać przykłady potrzeb pierwotnych – biologicznych oraz wtórnych – psychicznych i społecznych.
- Wyjaśnia pojęcie socjalizacja.
- Wie, czym są: interakcja i więzi społeczne.

- Znajduje informacje o zyciorysie politycznym Ojców Europy.
- Potrafi wymienić korzyści z polskiego członkostwa w UE.
- Wyjaśnia, czym jest zjawisko globalizacji.

Ocena 1

Uczeń:

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie opanował wiadomości i umiejętności określonych w podstawie programowej nauczania WOS.

- Wie, czym są grupy społeczne.
- Dokonuje podziału grup społecznych na formalne i nieformalne, pierwotne i wtórne, duże i małe.
- Wskazuje przyczyny powstawania konfliktów.
- Opisuje rodzinę jako grupę społeczną.
- Wie, czym są rodziny dwupokoleniowe i wielopokoleniowe; rozumie, na czym polega rola rodziców i osób starszych.
- Zna i rozumie zasady racjonalnego gospodarowania budżetem domowym.
- Rozumie pojęcie deficyt budżetowy i wie, jak uniknąć deficytu budżetowego.
- Zna strukturę polskiego systemu edukacyjnego.
- Wskazuje najważniejsze prawa, jakie ma samorząd szkolny.
- Zna prawa i obowiązki pracowników szkoły.
- Zna instytucje zajmujące się ochroną praw ucznia.
- Zna perspektywy rynku pracy i umie wskazać branże i zawody przyszłości oraz branże i zawody schyłkowe.
- Wymienia czynniki kształtujące odrębność regionalną.
- Wie, czym różni się narodowość od obywatelstwa.
- Potrafi wskazać, który ze sposobów nabywania obywatelstwa obowiązuje w Polsce.
- Wymienia mniejszości narodowe i etniczne żyjące obecnie w Polsce.
- Wyjaśnia, co to jest Polonia.
- Podaje przekłady zachowań patriotycznych.
- Opisuje cechy dobrego obywatela.
- Wskazuje, jak można aktywnie uczestniczyć w życiu publicznym i obywatelskim.
- Podaje przykłady organizacji i akcji społecznych skupiających młodych ludzi.
- Wymienia ich najważniejsze cele.
- Wymienia cechy etyki zawodowej.
- Wskazuje negatywne skutki nieprzestrzegania zasad etycznych.
- Wskazuje źródła ludzkiej godności.
- Wymienia najważniejsze cechy praw człowieka.

- Wie, jak pojęcia: wolności i prawa charakteryzowane są w Konstytucji RP.
- Wie, jaką rolę w ochronie praw człowieka pełni Rzecznik Praw Obywatelskich.
- Podaje przykłady środków przymusu bezpośredniego.
- Wymienia podstawowe rodzaje przemocy.
- Potrafi wymienić różne typy przestępstw.
- Wie, jaki sąd rozpatruje sprawy nieletnich.
- Wymienia różne rodzaje mediów, dzieląc je na: pisane, audiowizualne i interaktywne.
- Wyjaśnia pojęcia: społeczeństwo informacyjne i globalna wioska.
- Wie, dlaczego dziennikarstwo jest zawodem zaufania publicznego.
- Wie, czym jest reklama społeczna.
- Odszukuje w internecie komunikaty z badań opinii publicznej.
- Wymienia zasady bezpieczeństwa w sieci.

Ocena 2

Uczeń:

- Potrafi wymienić czynniki, które kształtują człowieka jako jednostkę.
- Wie, czym się zajmuje przedmiot wiedza o społeczeństwie.
- Wie, czym są komunikaty werbalne i niewerbalne.
- Wymienia najważniejsze potrzeby człowieka.
- Wymienia kilka przykładów ról społecznych, które odgrywa.
- Wie, czym są zbiorowości społeczne.
- Wie, czym są normy grupowe.
- Wie, jaką rolę w społeczeństwie odgrywa rodzina.
- Potrafi wymienić wartości ważne dla rodziny.
- Potrafi poprawnie określić najważniejsze wydatki i dochody gospodarstwa domowego.
- Potrafi scharakteryzować klasę szkolną, pozalekcyjne koło zainteresowań.
- Opisuje życie społeczności szkolnej.
- Zna prawa i obowiązki ucznia.
- Rozpoznaje przypadki łamania praw ucznia w swoim otoczeniu.
- Potrafi dokonać oceny swoich umiejętności i zainteresowań zawodowych.

- Wyjaśnia, czym są mała ojczyzna i region.
- Potrafi określić czas kiedy ukształtowały się współczesne narody.
- Podaje, w jaki sposób można nabyć obywatelstwo na prawie ziemi i prawie krwi.
- Odróżnia mniejszości narodowe od mniejszości etnicznych.
- Wskazuje różnice pomiędzy migracją a uchodźstwem.
- Wie, co znaczy pojęcie ojczyzna.
- Wymienia i opisuje polskie symbole narodowe.
- Wymienia cnoty obywatelskie.
- Opisuje, czym jest społeczeństwo obywatelskie.
- Wyjaśnia na czym polega wolontariat.
- Wie czym są organizacje pożytku publicznego.
- Wie czym jest etyka.
- Wymienia przykłady łamania zasad etycznych w życiu publicznym.
- Wskazuje, z czego wynikają prawa człowieka.
- Uzasadnia, dlaczego prawa człowieka są niezbywalne.
- Wymienia prawa i wolności osobiste, które są ważne dla młodych osób.
- Wymienia różne systemy ochrony praw człowieka.
- Zna najważniejsze zadania policji i służb porządkowych.
- Wie, na czym polega przymus bezpośredni.
- Opisuje, czym jest przemoc rówieśnicza.
- Wskazuje, które rodzaje przemocy rówieśniczej są zaliczane do przestępstw, a które – do wykroczeń.
- Wie, czym są środki masowego przekazu.
- Wymienia i opisuje umiejętności, które umożliwią swobodne poruszanie się wśród natłoku informacji.
- Odnajduje w mediach informacje na wskazany temat, analizuje je.
- Wymienia najważniejsze funkcje reklamy.
- Wie czym jest cyberprzestrzeń.

Ocena 1

Uczeń:

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie opanował wiadomości i umiejętności określonych w podstawie programowej nauczania WOS.

Religia**ocena 6****uczeń:**

- wyjaśnia, dlaczego Maryja jest nazywana Gwiazdą Nowej Ewangelizacji
- uzasadnia, że przyznanie się do winy i żal prowadzi do oczyszczenia, a ich brak do nieszczęścia (na przykładzie Piotra i Judasza)
- uzasadnia, że Bóg pragnie zbawienia każdego człowieka, ale wspólnie z innymi,
- uzasadnia, że prośba skierowana do Jezusa musi być połączona z głęboką wiarą i pokorą
- wskazuje sytuacje, w których otaczamy ludzi potrzebujących swoją modlitwą, starając się rozeznaczyć ich potrzeby i nieść skuteczną pomoc
- wyjaśnia, na czym polega tzw. duchowa adopcja
- omawia cele funkcjonowania hospicjum
- uzasadnia, że osoby chore potrzebują pomocy w sferze duchowej
- omawia kontekst historyczny przyjścia na świat Jezusa
- uzasadnia, że cuda Jezusa są ogłaszaniem królestwa Bożego
- wyjaśnia, że Jezus dokonuje cudów tam, gdzie jest wiara, i jednocześnie przez cuda umacnia wiarę
- uzasadnia chrześcijański sens i wartość świętowania na przestrzeni roku liturgicznego
- uzasadnia potrzebę liturgicznych spotkań z Chrystusem
- uzasadnia wartość życia „w obecności Chrystusa”
- uzasadnia, że wyrok wydany przez Chrystusa na sądzie ostatecznym będzie konsekwencją działań człowieka podczas jego życia
- charakteryzuje wpływ Eucharystii na życie ludzi, którzy z wielką wiarą w niej

Religia**ocena 6****uczeń:**

- uzasadnia, dlaczego należy modlić się za różne stany w Kościele
- określa swoje miejsce w Kościele
- uzasadnia, że do życia prawdziwie chrześcijańskiego konieczna jest stała więź z Chrystusem
- uzasadnia, dlaczego z szacunkiem i uwagą należy słuchać słowa Bożego
- podaje przykłady sytuacji, gdy w różnych środowiskach powinno odważnie przyznać się do Chrystusa i Kościoła
- uzasadnia wybór św. Benedykta na głównego patrona Europy
- omawia wpływ św. Benedykta i benedyktynów na rozwój cywilizacji i kultury europejskiej
- charakteryzuje działania ekumeniczne Kościoła prawosławnego i katolickiego
- wyjaśnia znaczenie reformy Grzegorza VII dla Kościoła w Europie zachodniej i w Polsce

<p>uczestniczą</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje przyjmowanie Komunii Świętej jako przejaw głębokiej zażyłości z Panem Jezusem • uzasadnia ekspiacyjny charakter praktykowania pierwszych piątków miesiąca wyjaśnia, że świętość można osiągnąć przez codzienne dobre życie oraz męczeństwo, czyli żyjąc duchem Ośmiu Błogosławieństw • dokonuje porównania treści kolęd z przesłaniem tekstów biblijnych o narodzeniu Jezusa <p>ocena 5 uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • interpretuje tekst hymnu <i>Magnificat</i> • interpretuje teksty biblijne o zaparciu się Piotra i zdradzie Judasza (Mt 26,69-75; Mt 27,3-5) • uzasadnia, dlaczego człowiek jest naprawdę szczęśliwy, gdy jest bez grzechu • charakteryzuje ludzkie szczęście w perspektywie wieczności • interpretuje biblijną perykopę o robotnikach w winnicy (Mt 20,1-15), • interpretuje tekst o uzdrowieniu sługi setnika (Mt 8,5-13) • wyjaśnia znaczenie modlitwy liturgicznej „Panie nie jestem godzien...” wyjaśnia, dlaczego jego obecny rozwój ma wpływ na jego przyszłość • interpretuje perykopę biblijną o bogaczu i Łazarzu (Łk 16,19-31) • wyjaśnia, czym jest dar życia • wyjaśnia, co to jest hospicjum • wyjaśnia, dlaczego sakrament namaszczenia chorych jest sakramentem uzdrowienia • interpretuje teksty biblijne mówiące o historycznym pochodzeniu Jezusa • samodzielnie sięga do ksiąg Nowego Testamentu jako źródła wiedzy na temat Jezusa i daje o tym świadectwo wobec klasy • w oparciu o dokumenty pozachrześcijańskie uzasadnia, że Jezus istniał naprawdę • wyjaśnia podobieństwa i różnice w czterech Ewangeliach w świetle ich teologii • wyjaśnia, dlaczego cuda Jezusa są 	<ul style="list-style-type: none"> • ukazuje wartość rezygnacji z dóbr materialnych na rzecz wzrostu duchowego • uzasadnia, dlaczego przebacza i prosi o przebaczenie • omawia działania reformatorów katolickich oraz założycieli nowych Kościołów reformacji • omawia podobieństwa i różnice katolicyzmu, luteranizmu i kalwinizmu • charakteryzuje intelektualne postawy oświecenia • wskazuje wartości i zagrożenia kryjące się w myśli oświeceniowej • formułuje własną modlitwę, wzorując się na Modlitwie Pańskiej • omawia trudności napotykaną przy modlitwie i wskazuje sposoby ich pokonywania • uzasadnia, co w procesie samowychowania prowadzi nas do Chrystusa, a co nas od Niego oddala • charakteryzuje zgubne skutki odrzucenia obiektywnych norm moralnych • opisuje zmartwychwstanie Chrystusa jako wypełnienie Bożej tajemnicy zbawienia, która uobecnia się w tajemnicy przemiany chleba w Ciało i wina w Krew <p>ocena 5 uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia rolę sanktuariów w życiu społecznym i narodowym • interpretuje słowa Chrystusa i Kościoła wzywające do życia konsekrowanego • uzasadnia potrzebę apostołstwa świeckich • podaje przykłady troski o zbawienie własne i innych • uzasadnia, że uczestnicząc w liturgii spotykamy Chrystusa zmartwychwstałego • formułuje argumenty za uczestnictwem w liturgii • uzasadnia, że czytane i rozważane podczas liturgii teksty biblijne są kierowanym do nas słowem Boga • wyjaśnia znaczenie kreślonych na czole, ustach i sercu krzyżyków przed czytaniem Ewangelii • wyraża szacunek dla ludzi o innych
---	---

<p>potwierdzeniem Jego Synostwa Bożego</p> <ul style="list-style-type: none"> • interpretuje perykopy biblijne opisujące wybrane cuda • wyjaśnia związek działalności Jezusa z Jego modlitwą • wyjaśnia, co to jest kalendarz liturgiczny • wyjaśnia sens i znaczenie tradycji i symboli adwentowych • interpretuje teksty biblijne zapowiadające przyjsie Zbawiciela • interpretuje teksty biblijne mówiące o wniebowstąpieniu Jezusa • interpretuje tekst biblijny o końcu świata (Łk 21,25-28.34-36), wyjaśnia, dlaczego moment ten dla jednych będzie przyczyną lęku, a dla innych radości) • wyjaśnia, na czym polega królowanie Chrystusa • mówi z pamięci słowa konsekracji • na podstawie tekstów biblijnych wyjaśnia motywy ustanowienia przez Jezusa sakramentu Eucharystii • uzasadnia potrzebę częstej Komunii Świętej • wyjaśnia potrzebę i sens poświęcenia się Boskiemu Sercu Jezusa • charakteryzuje współczesne przejawy znieważania Bożej miłości (niewdzięczność, brak poczucia grzechu, świętokradzka komunia interpretuje tekst biblijny Mt 5,3-12 • charakteryzuje drogę do świętości wybranego świętego • wskazuje, w jaki sposób należy troszczyć się o swoją świętość w codziennym życiu • wykazuje, że narodzenie Jezusa zmieniło bieg świata (nowy kalendarz, nowa kultura, nowa religia) • omawia przesłania wybranych kolęd („Bóg się rodzi”) <p>ocena 4 uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa istotę prawdziwego szczęścia i cierpienia • podaje, jak pokonać lęk przed wyznaniem grzechów spowiednikowi • wymienia owoce zaufania Jezusowi • podaje prawdę, że Bóg stworzył człowieka do 	<p>poglądach</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje działalność ewangelizacyjną pierwszych misjonarzy • opisuje przemiany cywilizacyjne związane z wprowadzeniem chrześcijaństwa • charakteryzuje benedyktyńską regułę zakonną, ukazując jej aktualność dla współczesnego człowieka • omawia zakonne życie benedyktynów • wyjaśnia zaangażowanie chrześcijan w tworzenie kultury • wykazuje podobieństwa i różnice między Kościołem rzymskokatolickim i prawosławnym • uzasadnia religijny sens ubóstwa i żebractwa • potrafi ocenić zło płynące z inkwizycji • charakteryzuje metody walki z heretykami stosowane przez inkwizycję • wyjaśnia, na czym polegał rozłam w Kościele Zachodnim • charakteryzuje ruch ekumeniczny • opisuje przebieg prześladowań Kościoła w okresie rewolucji francuskiej • interpretuje treść Modlitwy Pańskiej jako program drogi chrześcijanina • uzasadnia potrzebę systematycznej modlitwy • charakteryzuje znaczenie modlitwy w życiu wybranych świętych (bł. Teresa z Kalkuty, św. O. Pio, Marta Robin) • uzasadnia potrzebę respektowania obiektywnych norm moralnych • potrafi właściwie oceniać czyny, nazywając zło złem, a dobro dobrem • uzasadnia potrzebę Bożej pomocy w dokonywaniu mądrych wyborów • interpretuje przypowieść o talentach • wyjaśnia symbolikę Grobu Pańskiego • uzasadnia, dlaczego należy uczestniczyć we Mszy Świętej w uroczystość Zmartwychwstania Pańskiego <p>ocena 4 uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje, gdzie jest katedra i seminarium duchowne • wymienia najważniejsze sanktuaria swojej diecezji
--	---

<p>życia we wspólnocie z innymi (Rdz 2,18)</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia zasady pomagające w rozwiązywaniu konfliktów z dorosłymi • podaje przykłady okazywania przez siebie szacunku do ludzi potrzebujących pomocy • wymienia skutki sakramentu namaszczenia chorych • wylicza sytuacje, w których osoba przyjmuje sakrament namaszczenia chorych • podaje najważniejsze fakty z życia i działalności Jezusa w porządku chronologicznym • w skrótovej formie przedstawia treść każdego z pozachrześcijańskich dokumentów świadczących o Jezusie Chrystusie • prezentuje główną myśl teologiczną czterech ewangelistów • wskazuje teksty biblijne opisujące wybrane cuda Jezusa: przemianę wody w wino (J 2,1-11), rozmnożenie chleba (Mk 6,34-44), uzdrowienie epileptyka (Mt 17,14-18), uzdrowienie opętanego (Mk 1,23-27) • wymienia święta upamiętniające wydarzenia z życia Jezusa • wskazuje święta Pańskie na schemacie roku liturgicznego • wymienia tradycje i symbole adwentowe • wskazuje teksty biblijne i pozabiblijne mówiące o śmierci i zmartwychwstaniu Jezusa • podaje przykłady spotkań z Chrystusem po Jego zmartwychwstaniu • podaje czas (liczbę dni) ukazywania się Zmartwychwstałego apostołom • wskazuje teksty biblijne o powtórny przyjsciu Chrystusa (Mt 25,31-46; Łk 21,25-28.34-36) • podaje kryteria, według których Chrystus będzie sądził ludzi • wskazuje teksty biblijne dotyczące Eucharystii • wymienia i omawia formy kultu Najświętszego Serca Jezusowego wymienia imiona świętych, którzy osiągnęli swoją świętość przez dobre życie (np. św. Józef) • wskazuje, że od narodzin Jezusa liczy się lata naszej ery mówi z pamięci tekst kolędy „Bóg 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia różne formy życia poświęconego Bogu • przedstawia cechy charakterystyczne dla świętych • wskazuje, że celem posługi kapłana, jak i apostołstwa świeckich jest zbawienie własne i pomoc w zbawieniu innych ludzi • wymienia sposoby obecności Chrystusa w liturgii • na podstawie wypowiedzi Jana Pawła II podaje przykłady współczesnych „areopagów” • podaje w zarysie kolejność chrystianizacji poszczególnych ludów i terytoriów Europy • prezentuje koleje życia św. Benedykta z Nursji • podaje znaczenie sentencji „ora et labora” • wymienia przyczyny i następstwa podziału na Kościół wschodni i zachodni • wymienia patriarchy Kościoła wschodniego • wymienia owoce reformy gregoriańskiej • prezentuje dorobek św. Tomasza z Akwinu • podaje nazwiska wierzących ludzi nauki ze średniowiecza (M. Kopernik, M. Trąba, S. Hozjusz, Z. Oleśnicki) i tych, którzy żyją współcześnie • wymienia zakonny żebracze i ich założycieli • wymienia przyczyny powstania inkwizycji • wymienia wartości, którymi Kościoły reformacji ubogaciły chrześcijaństwo • wymienia autentyczne osiągnięcia epoki oświecenia • wymienia zagrożenia wiary zawarte w filozofii oświecenia podaje biblijne przykłady pokory i pychy • podaje przykłady ludzi, którzy swoje życie opierali na modlitwie • określa różne sposoby postrzegania relacji z Bogiem i innymi w zależności od wieku (1 Kor 13,11) • definiuje pojęcie prawo naturalne • podaje przykłady praw, które obowiązują każdego i w każdym czasie, oraz takich, które ludzie mogą ustanawiać i modyfikować • wskazuje różnice między mądrością Bożą a ludzką • omawia przejawy mądrości Salomona
---	--

się rodzi”

Ocena 3

Uczeń:

- podaje prawdę, że Jezus czeka na grzesznika nie jako sędziego, lecz jako Ten, kto kocha
- wie, że wiara jest darem od Boga, niezаслужonym przez człowieka,
- zna prawdę, że Jezus wysłuchuje naszych próśb ze względu na naszą wiarę podaje,
- podaje zasady, na których opierają się relacje międzyludzkie
- podaje przykłady autorytetów osób dorosłych
- określa, co to jest sakrament namaszczenia chorych
- wskazuje teksty biblijne i patrystyczne mówiące o historycznym pochodzeniu Jezusa
- wymienia pozachrześcijańskie dokumenty świadczące o Jezusie Chrystusie
- omawia proces powstawania Ewangelii
- definiuje pojęcie „cud”
- wymienia sfery życia ludzi, w których Jezus dokonywał cudów
- wymienia okresy roku liturgicznego
- wskazuje miejsce Adwentu na schemacie roku liturgicznego i omawia jego znaczenie
- wskazuje wydarzenia paschalne na schemacie roku liturgicznego
- wskazuje teksty biblijne mówiące o wniebowstąpieniu Jezusa
- wymienia rzeczy ostateczne człowieka
- podaje warunki przystąpienia do Komunii Świętej
- prezentuje główne przesłanie objawień Pana Jezusa św. Małgorzacie Marii Alacoque
- podaje, kiedy obchodzimy uroczystość Najświętszego Serca Pana Jezusa podaje prawdę, że świętość w niebie jest nagrodą za życie ziemskie
- podaje okoliczności narodzenia Pana Jezusa
- określa postawy ludzi wobec Jezusa analizując tekst biblijny Mt 2,1-12

ocena 2

uczeń:

- podaje prawdę, że Jezus czeka na grzesznika nie jako sędziego, lecz jako Ten, kto kocha

- podaje przykłady ludzi (uczniów, sportowców, naukowców...), którzy osiągnęli sukces dzięki wyteżonej pracy
- wymienia osoby, które spotkały Chrystusa zmartwychwstałego
- wskazuje przyczyny odchodzenia od Chrystusa współczesnego człowieka podaje przykłady, jak może ewangelizować w swojej parafii

ocena 3

uczeń:

- definiuje pojęcie parafii i podaje, kto do niej przynależy
- podaje nazwę swojej diecezji oraz imię i nazwisko jej biskupa
- definiuje pojęcia: świecki i konsekrowany
- wyjaśnia pojęcie wspólnoty
- wymienia najwcześniejszych misjonarzy niosących Ewangelię w różnych częściach Europy
- definiuje pojęcia: monastycyzm, reguła zakonna, benedyktyni
- definiuje pojęcia: patriarcha, schizma, prawosławie, ikona, cerkiew
- wymienia uniwersytety średniowiecznej Europy
- definiuje pojęcia: zakon żebraczy, habit, kwesta
- określa, na czym polega świętość Kościoła
- definiuje pojęcia: inkwizycja i herezja
- wymienia przyczyny reformacji i reformy katolickiej
- wymienia głównych reprezentantów epoki reformacji
- wymienia prośby zawarte w Modlitwie Pańskiej
- określa, czym jest modlitwa,
- wymienia ważniejsze fakty z życia Salomona
- definiuje mądrość i wymienia jej przejawy
- podaje, że Wielki Post to czas rozważania Męki Pana Jezusa
- wskazuje tekst biblijny o zmartwychwstaniu Mk 16,1-14

ocena 2

uczeń:

- wie, że wiara jest darem od Boga, niezasłużonym przez człowieka,
- zna prawdę, że Jezus wysłuchuje naszych prośb ze względu na naszą wiarę podaje,
- określa, co to jest sakrament namaszczenia chorych
- wskazuje niektóre teksty biblijne i patrystyczne mówiące o historycznym pochodzeniu Jezusa
- wymienia niektóre pozachrześcijańskie dokumenty świadczące o Jezusie Chrystusie
- definiuje pojęcie „cud”
- wymienia okresy roku liturgicznego
- wskazuje miejsce Adwentu na schemacie roku liturgicznego
- wskazuje wydarzenia paschalne na schemacie roku liturgicznego
- wskazuje teksty biblijne mówiące o wniebowstąpieniu Jezusa
- wymienia rzeczy ostateczne człowieka
- podaje warunki przystąpienia do Komunii Świętej
- podaje okoliczności narodzenia Pana Jezusa

Biologia

Ocenia 6

- dopisuje za pomocą symboli ACGT komplementarną sekwencję nowej nici DNA do starej nici DNA
- wykazuje, że DNA jest substancją dziedziczną
- podaje, że wszystkie komórki danego organizmu mają tę samą informację o cechach organizmu, jednak odczytywanie tych informacji nie odbywa się jednocześnie
- wyjaśnia, jak zmienia się liczba chromosomów podczas podziałów komórkowych (mitozy i mejozy)
- rozwiązuje zadania dotyczące jednogenowego dziedziczenia cech
- przedstawia dziedziczenie jednogenowe, posługuje się podstawowymi pojęciami z genetyki
- rozwiązuje zadania dotyczące dziedziczenia

- podaje nazwę swojej diecezji oraz imię i nazwisko jej biskupa
- definiuje pojęcia: świecki i konsekrowany
- wymienia najwcześniejszych misjonarzy niosących Ewangelię w różnych częściach Europy
- wymienia uniwersytety średniowiecznej Europy
- definiuje pojęcia: zakon żebraczy, habit, kwesta
- określa, na czym polega świętość Kościoła
- wymienia przyczyny reformacji i reformy katolickiej
- wymienia głównych reprezentantów epoki reformacji
- wymienia prośby zawarte w Modlitwie Pańskiej
- wymienia ważniejsze fakty z życia Salomona
- podaje, że Wielki Post to czas rozważania Męki Pana Jezusa
- wskazuje tekst biblijny o zmartwychwstaniu Mk 16,1-14

Biologia

Ocena 6

- analizuje zależności między organizmami a

<p>wybranych cech u człowieka</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje zadania dotyczące dziedziczenia grup krwi i czynnika Rh u człowieka • określa zastosowanie wiedzy na temat grup krwi i czynnika Rh w życiu człowieka • rozwiązuje zadania genetyczne dotyczące chorób sprzężonych z płcią • uzasadnia, że nowotwory są skutkiem mutacji • analizuje przyczyny chorób genetycznych człowieka warunkowanych mutacjami • analizuje źródła wiedzy o przebiegu ewolucji organizmów na wybranych przykładach • porównuje dobór naturalny i dobór sztuczny, wskazując podobieństwa i różnice między nimi • uzasadnia znaczenie zmian ewolucyjnych w budowie i funkcjonowaniu organizmu człowieka <p>Ocena 5</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia przebieg replikacji DNA i wyjaśnia jej znaczenie • określa sposób zapisania informacji o cechach (kolejność nukleotydów w DNA) • określa w podanych przykładach haploidalną i diploidalną liczbę chromosomów • analizuje przykłady rozwiązań krzyżówek genetycznych • analizuje schematy dziedziczenia cech pod kątem określania genotypu oraz fenotypu rodziców i potomstwa • analizuje schematy dziedziczenia grup krwi układu AB0 pod kątem określania genotypu i fenotypu potomstwa • zapisuje krzyżówki genetyczne dotyczące dziedziczenia cech sprzężonych z płcią w celu ustalenia fenotypów oraz genotypów rodziców i potomstwa • uzasadnia, że proces mejozy oraz zapłodnienie są przyczyną występowania zmienności rekombinacyjnej • zapisuje krzyżówki genetyczne dotyczące dziedziczenia chorób (na przykładzie mukowiscydozy) • podaje przykłady świadectw ewolucji opartych na analizie porównawczej budowy anatomicznej, fizjologii i DNA współcześnie 	<p>środowiskiem</p> <ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia potrzebę stosowania naukowych metod badawczych podczas badania podstawowych cech populacji • porównuje oddziaływania antagonistyczne: konkurencję i pasożytnictwo • porównuje oddziaływania antagonistyczne: drapieżnictwo i roślinożerność • porównuje oddziaływania nieantagonistyczne pod kątem znaczenia dla organizmów współpracujących • przedstawia strukturę troficzną wybranego ekosystemu • uzasadnia niezbędność każdego z ogniw sieci troficznej w utrzymaniu równowagi ekosystemu • wykazuje powiązania między żywymi i nieożywionymi czynnikami środowiska • planuje i przeprowadza obserwację pozwalającą określić za pomocą skali porostowej stopień zanieczyszczenia powietrza dwutlenkiem siarki w miejscu zamieszkania • przedstawia propozycje racjonalnego gospodarowania zasobami przyrody zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju • uzasadnia, na wybranych przykładach, że niewłaściwe gospodarowanie ekosystemami prowadzi do zmniejszania różnorodności biologicznej • uzasadnia konieczność ochrony różnorodności biologicznej • podaje argumenty przemawiające za tym, że należy chronić nie tylko poszczególne gatunki organizmów, lecz całą różnorodność biologiczną <p>Ocena 5</p> <ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia znaczenie wiedzy ekologicznej w życiu człowieka i dla zachowania równowagi w środowisku przyrodniczym • dokonuje w terenie obserwacji liczebności, rozmieszczenia i zagęszczenia wybranego gatunku rośliny zielnej • opisuje adaptacje wybranych gatunków zwierząt i roślin do pasożytniczego trybu
--	---

<p>występujących organizmów</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady działania doboru naturalnego • krótko opisuje wybranych przodków człowieka (australopitek, człowiek zręczny, człowiek wyprostowany) <p>Ocena 4</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje budowę DNA (przed- stawia strukturę helisy DNA) • wskazuje geny jako jednostki dziedziczenia – odcinki DNA odpowiedzialne za cechy dziedziczne • opisuje budowę chromosomów (chromatydy, centromer) • rozróżnia autosomy i chromo- somy płci • zapisuje za pomocą odpowiednich liter przykłady dziedziczenia cech człowieka: genotyp rodziców, ich gamety oraz możliwe potomstwo • podaje przykłady dziedziczenia wybranych cech u człowieka • zapisuje za pomocą symboli genotypy osób Rh+ i Rh- • wymienia charakterystyczne objawy daltonizmu i hemofilii • określa, co to są choroby sprzężone z płcią i jakimi symbolami zapisujemy warunkujące je allele genów • przedstawia nowotwory jako skutek niekontrolowanych podziałów komórkowych • rozpoznaje zestaw chromosomów osoby chorej na zespół Downa • uzasadnia, dlaczego formy przejściowe i żywe skamieniałości są cennymi świadectwami ewolucji • wyjaśnia sposób działania do- boru naturalnego na organizmy • podaje przykłady ras i odmian organizmów hodowlanych uzyskanych przez człowieka pod kątem określonych cech • wskazuje najważniejsze zmiany w budowie i funkcjonowaniu organizmu, jakie zaszły podczas ewolucji przodków człowieka <p>Ocena 3</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa rolę DNA w przechowywaniu i 	<p>życia</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jak zjadający i zjadani wpływają na swoją liczebność w populacji • wykazuje na wybranych przykładach, że mutualizm jest konieczny i wzajemnie korzystny dla przeżycia obu organizmów • przedstawia rolę producentów, konsumentów i destruentów w obiegu materii i przepływie energii przez ekosystem • konstruuje łańcuchy pokarmowe oraz proste sieci po- karmowe na podstawie opisu, schematu • podaje przykłady wpływu stężenia dwutlenku siarki w powietrzu na organizmy • określa, co to znaczy, że gatunek jest eurybiontem lub stenobiontem • przedstawia porosty jako organizmy wskaźnikowe • wyjaśnia, dlaczego nieodnawialne zasoby przyrody należy racjonalnie użytkować • wyjaśnia, dlaczego rozwój zrównoważony jest niezbędny dla mieszkańców naszej planety • przedstawia istotę różnorodności biologicznej • określa przyczyny spadku różnorodności biologicznej w ekosystemach • wykazuje związek między bankami genów a różnorodnością biologiczną • wyjaśnia celowość utworzenia obszarów Natura 2000 <p>Ocena 4</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje znaczenie pojęć: ekosystem, biocenoza, biotop, populacja • opisuje metodę badania liczebności, rozmieszczenia i zagęszczenia populacji • opisuje struktury populacji – przestrzenną, wiekową i płci • identyfikuje konkurencję i pasożytnictwo na podstawie opisu oddziaływania, fotografii, rysunków • identyfikuje drapieżnictwo i roślinożerność na podstawie opisu, fotografii, rysunków • przedstawia adaptacje zwierząt do
--	--

powielaniu (replikacji) informacji o cechach organizmu

- wyjaśnia, co to są dziedziczność i dziedziczenie
- podaje, że informacja o cesze organizmu jest zapisana w DNA
- rozróżnia komórki haploidalne i diploidalne
- wyjaśnia znaczenie podziałów komórkowych (mejozy) w życiu organizmów
- wyjaśnia, co to są homozygota dominująca, homozygota recesywna oraz heterozygota
- określa fenotyp organizmu na podstawie genotypu
- zapisuje za pomocą symboli genotypy osób o poszczególnych grupach krwi układu ABO
- przedstawia dziedziczenie płci u człowieka
- wymienia przykłady czynników mutagennych fizycznych, chemicznych i biologicznych
- rozróżnia mutacje genowe i chromosomowe
- krótko opisuje objawy mukowiscydozy i fenyloketonurii
- podaje przykłady skamieniałości i krótko przedstawia sposób ich powstawania
- wskazuje twórców teorii ewolucji
- uzasadnia, na czym polega rola zmienności genetycznej i nadmiaru potomstwa w przebiegu ewolucji
- wymienia najważniejsze podobieństwa i różnice między człowiekiem a małpami człekokształtnymi

Ocena 2

- wskazuje miejsce w komórce, w którym znajduje się DNA
- podaje przykłady cech dziedzicznych i cech niedziedzicznych (nabytych) u człowieka
- podaje, że podczas podziału komórki DNA jest widoczne w postaci chromosomów
- wyjaśnia znaczenie podziałów komórkowych (mitozy) w życiu organizmu
- określa istnienie różnych alleli (odmian) danego genu, w tym alleli dominujących i recesywnych
- określa, co to są genotyp i fenotyp
- uzasadnia znaczenie wiedzy na temat grup

odżywiania się pokarmem roślinnym na przykładzie wybranego ssaka roślinożernego

- identyfikuje nieantagonistyczne relacje między gatunkami na podstawie opisu, fotografii, rysunków
- analizuje zależności po- karmowe (łańcuchy i sieci pokarmowe) w wybranym ekosystemie
- porównuje środowisko lądowe i wodne pod kątem czynników abiotycznych
- podaje przykłady gatunków wskaźnikowych i wskazuje ich wykorzystanie przez człowieka
- podaje przykłady pozyskiwania energii z odnawialnych zasobów przyrody
- określa poziomy różnorodności biologicznej z podaniem przykładów
- podaje przykłady ochrony różnorodności biologicznej w ekosystemach użytkowanych przez człowieka
- podaje charakterystykę wybranych form ochrony przyrody w Polsce (park narodowy, rezerwat przyrody, ochrona gatunkowa)

Ocena 3

- określa, czym zajmuje się ekologia jako nauka
- wymienia w kolejności poziomy organizacji wybranego ekosystemu
- bada liczebność i rozmieszczenie wybranego gatunku rośliny zielnej na podstawie instrukcji
- określa, co to są rozrodczość i śmiertelność populacji i jaki wywierają one wpływ na liczebność
- podaje przykłady pasożytów wewnętrznych i zewnętrznych
- określa skutki konkurencji między organizmami oraz pasożytnictwa dla populacji poszczególnych gatunków
- opisuje przystosowania ssaków mięsożernych (drapieżników) do chwytania zdobyczy oraz obronne adaptacje ich ofiar
- podaje przykłady przystosowań roślin chroniących je przed zjadaniem przez roślinożerców
- na wybranych przykładach organizmów wyjaśnia oddziaływania nieantagonistyczne:

<p>krwi i czynnika Rh w życiu człowieka</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje zestawy chromosomów płci charakterystyczne dla kobiety i mężczyzny • podaje przykłady cech człowieka będących przejawami zmienności dziedzicznej i niedziedzicznej • opisuje przyczynę i objawy zespołu Downa • podaje przykłady chorób genetycznych człowieka uwarunkowanych mutacjami genowymi • określa, co to jest ewolucja organizmów i na czym ona polega • wymienia zmienność genetyczną, nadmiar potomstwa i dobór naturalny jako czynniki ewolucji • określa przynależność systematyczną człowieka 	<p>mutualizm, protokooperacją i komensalizm</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa, co to są: łańcuch pokarmowy, poziomy troficzne oraz sieć pokarmowa • uzasadnia rolę destruentów w procesie przetwarzania materii organicznej w nieorganiczną • podaje przykłady wpływu wybranych czynników abiotycznych (temperatura, wilgotność) na organizmy • wyjaśnia, co to jest zakres tolerancji ekologicznej organizmów na wybrane czynniki środowiska (temperaturę, wilgotność) • podaje przykłady gatunków o wąskim i o szerokim zakresie tolerancji ekologicznej wobec wybranego czynnika • podaje, na podstawie wybranych przykładów, krótką charakterystykę zasobów przyrody • podaje przykłady gospodarczego użytkowania ekosystemów • wyjaśnia, w jaki sposób ogrody botaniczne i ogrody zoologiczne zapobiegają spadkowi różnorodności biologicznej • wymienia formy ochrony w Polsce i uzasadnia konieczność ich stosowania dla zachowania gatunków i ekosystemów <p>Ocena 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje żywe (biotyczne) i nieożywione (abiotyczne) elementy ekosystemu • określa, co to jest populacja i jakie są jej cechy • opisuje cechy populacji: liczebność i zagęszczenie • określa, co to są pasożytnictwo i konkurencja • wskazuje zasoby przyrody, o które konkurują przedstawiciele jednego gatunku między sobą i z innymi gatunkami • określa, co to są drapieżnictwo i roślinożerność • podaje przykłady drapieżników i ich ofiar oraz roślin i roślinożerców z najbliższego otoczenia • wyróżnia trzy typy relacji nieantagonistycznych • podaje przykłady organizmów z najbliższego
--	--

	<p>otoczenia odnoszących korzyści ze współpracy ze sobą</p> <ul style="list-style-type: none">• rozróżnia producentów i konsumentów (I-go i kolejnych rzędów), destruentów wybranej biocenozy lądowej i wodnej• podaje zasady schematycznego zapisu prostego łańcucha pokarmowego• wskazuje nieożywione i żywe elementy ekosystemu• wyjaśnia, co oznacza termin tolerancja ekologiczna• podaje przykłady czynników środowiska, na które organizmy mają różną tolerancję• podaje przykłady zasobów przyrody• dokonuje podziału zasobów przyrody na odnawialne i nieodnawialne• podaje przykłady różnorodności gatunkowej w wybranym ekosystemie• podaje przykłady działań przyczyniających się do spadku różnorodności biologicznej• rozróżnia formy ochrony w Polsce• podaje przykłady form ochrony przyrody w najbliższej okolicy
--	--